

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Obecná část

A. Název zákona

Návrh, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím rekodifikace soukromého práva.

B. Zhodnocení platného právního stavu

Dne 22. března 2012 byl ve Sbírce zákonů uveřejněn zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) a zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém. Všechny tyto tři normy tvoří první fázi rekodifikace soukromého práva hmotného v České republice.

Nový občanský zákoník (dále jen „NOZ“) upravuje souhrnně veškeré obecné instituty soukromého práva, obecnou úpravu právnických osob, rodinné právo a absolutní a relativní majetková práva. Zákon o obchodních korporacích navazuje na občanský zákoník úpravou týkající se uspořádání vztahů v obchodních společnostech a družstvech a konečně zákon o mezinárodním právu soukromém stanoví kolizní a procesní normy pro řešení soukromých vztahů s mezinárodním prvkem.

Příprava rekodifikace civilního práva hmotného probíhala v České republice více jak 10 let. Na přípravě základního kodexu soukromého práva se podílela celá řada odborníků právní teorie i praxe. K jeho přípravě byla ustavena rekodifikační komise, jejíž členy byli jmenováni přední čeští experti zabývající se právní naukou civilního práva.

Rekodifikace soukromého práva byla dvakrát podrobena meziresortnímu připomínkovému řízení. Poprvé tomu bylo v roce 2008. Tehdy byla lhůta pro zasílání připomínek u všech tří předpisů delší, než je standardní u jiných zákonů. U NOZ byla lhůta pro zasílání připomínek dokonce 3 měsíce (standardní lhůta je podle Legislativních pravidel vlády 20 dní). I při projednávání NOZ na vládě byla této tématice věnována nadměrná pozornost. Návrh NOZ byl rozdělen do částí, ke kterým byly zřízeny ad hoc komise Legislativní rady vlády, které celý návrh důsledně projednaly. Plénium Legislativní rady vlády pak návrh NOZ, včetně dvou dalších předpisů rekodifikace, projednalo na tří denním výjezdním zasedání.

Připomínkové řízení se v obdobném duchu opakovalo na počátku roku 2011. Vzhledem k tomu, že návrhy rekodifikace již jednou byly v připomínkovém řízení projednávány, byla zde zvolena standardní délka pro zasílání připomínek. Všechny tři návrhy též na jaře roku 2011 znovu projednala Legislativní rada vlády. Nadměrná pozornost byla rekodifikaci věnována taktéž při jejím projednávání v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR. Ještě před tím, než návrhy zákonů projednal ústavně

právní výbor Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, probíhala k jednotlivým částem NOZ neformální expertní jednání, jejichž závěry se následně promítly ve stanovisku ústavně právního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Stejný postup byl zvolen i u zákona o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

NOZ je systematicky rozvržen do pěti částí. Podle legislativních zvyklostí se jednotlivé části zákonů dělí na hlavy, díly a oddíly. Pro lepší přehlednost kodexu je v zásadě dodržováno pravidlo, že jeden paragraf má obsahovat až na výjimky nanejvýš dva odstavce. Příbuzné nebo tématicky spjaté instituty jsou řazeny od jednodušších ke složitějším a od obecných ke zvláštním. Kodex začíná obecnou částí, kde jsou především vymezeny jednotlivé pojmy, se kterými následně text občanského zákoníku pracuje. Osu celé úpravy občanského zákoníku představuje člověk a jeho zájmy. Právní postavení člověka jako jednotlivce, včetně úpravy práv výlučně a přirozeně spjatých s jeho osobou, je klíčové téma první části zákoníku.

Část druhá občanského zákoníku se věnuje rodinnému právu – upravuje práva a povinnosti osob, které v různých rolích vystupují v rodině. Ustanovení se zabývají institutem manželství, právy a povinnostmi manželů, rodičů a dětí, stejně jako dalšími formami příbuzenství, dále je upraveno osvojení a práva a povinnosti mezi dětmi a dalšími osobami, které jim nahrazují rodiče či jejich funkci nějak doplňují.

Část třetí návrhu zákona upravuje absolutní majetková práva. Návrh NOZ se vrací ke klasické a přehledné systematice úpravy věcných práv. Navrhovaná struktura vymezuje postupně držbu, vlastnictví, spoluvlastnictví, věcná práva k cizím věcem (právo stavby, věcná břemena, zástavní právo a zadržovací právo) a správu cizího majetku, dědické právo.

Čtvrtá část návrhu zákona zabývající se relativními majetkovými právy řeší vznik závazků a jejich obsah, zajištění a zánik. Dále obsahuje závazky z jednotlivých právních jednání i závazky z deliktů. Ustanovení NOZ věnující se jednotlivým smluvním typům z hlediska počtu paragrafů tvoří nejobsáhlejší část návrhu. Poslední část NOZ upravuje ustanovení společná, přechodná a závěrečná. Tato ustanovení upravují zejména pravidla přechodu ze současně platné právní úpravy na nový právní pořádek.

Mezi nejzásadnější věcné změny, které sebou NOZ přináší, patří: NOZ je pojat jako obecný kodex civilního práva hmotného. Jako hlavní zásadu soukromého práva kodex vyzdvihuje autonomii vůle. NOZ se snaží o terminologickou jednotnost a užívá tedy co možná pro stejné pojmy stejná slova a pro různé pojmy slova různá. Mezi zásadní změny též patří odklon od stávajícího pojetí neplatnosti právního jednání. Primárně se dává přednost relativní před absolutní neplatností. Opouští se od úplného zbavení způsobilosti k právním úkonům. NOZ více chrání osoby omezené ve svéprávnosti a nabízí další možnosti osobám, u nichž je předpoklad, že budou ve svéprávnosti omezeny. Zavádí se jednotná úprava závazkového práva a tím se odstraňuje dosavadní právní dualismus. Do občanského zákoníku jsou zařazeny i ty smlouvy, které momentálně stojí mimo občanský i obchodní zákoník (např. pojistná smlouva). Zavádí se široké pojetí věci a

zavádí se nové pojetí zvířete, které již není považováno za věc, ale za předmět právních vztahů sui generis. Sjednucuje se princip ochrany dobré víry nabyvatele (zákazníka) při nabytí vlastnictví od nevlastníka, který byl dosud platný pouze v obchodním právu, čímž se klade důraz na právní jistotu osob jednajících v dobré víře. Do českého civilního práva se vrací princip, že stavba je součástí pozemku (superficies solo cedit). Dochází k zásadním změnám v oblasti dědického práva, zejména se posiluje vůle zůstavitele. Dochází ke změně koncepce v oblasti náhrady škody, upřednostňuje se náhrada škody uvedením do předešlého stavu oproti náhradě v penězích a posiluje se právní postavení osoby, které byla věc poškozena.

Rekodifikace civilního práva hmotného však přináší i změny v oblasti práva obchodních společností a družstev. Nový zákon o obchodních korporacích navazuje na NOZ a stanoví určité odlišnosti typické pro podnikatelský svět. Zákon o obchodních korporacích nahrazuje dosavadní obchodní zákoník, avšak značná část, zejména právo závazkové, právo nekalé soutěže a obecné instituty obchodního práva jsou přesunuty do NOZ. Stejně tak je ze zákona o obchodních korporacích vyjmuta pasáž upravující obchodní rejstřík. Tato pasáž bude předmětem úpravy samostatného zákona. V zákoně o obchodních korporacích tak zůstává pouze úprava obchodních společností a družstev.

Zákon o obchodních korporacích však dosavadní úpravu obchodních společností a družstev nemění nikterak drasticky. Návrh však na některých místech reaguje na vývoj v právních řádech evropských zemí tak, aby i česká úprava obchodních společností byla ve srovnání se zahraniční úpravou konkurenceschopnou.

Mezi základní změny, které sebou nový zákon o obchodních korporacích přináší, patří následující:

Dochází k částečné liberalizaci pravidel obchodních korporací. Jedná se tak o reakci na vývoj světa obchodu. Liberalizace se neděje samoučelně a v žádném případě se neděje na úkor ochrany jiných zájmů. Cílem není bezbřehá volnost, ale systém, který na jedné straně neomezuje podnikání, na druhé straně chrání ty, kteří nemají dostatečný vliv nebo dostatečné informace (menšinoví společníci, věřitelé). Zavádí se přísnější a ucelená regulace správy obchodních korporací. Mění se pojetí koncernového práva. Dochází k opuštění chiméry základního kapitálu v s.r.o. Opouští se od povinnosti tvorby základního kapitálu ve výši 200.000,- Kč. Zákon připouští, aby jeden společník vlastnil i více obchodních podílů. Dochází k částečnému rozvolnění akciové společnosti. Navrhuje se změna v úpravě vnitřní struktury akciové společnosti. Dává se možnost volby mezi dualistickou a monistickou strukturou řízení společnosti.

Posledním předpisem tvořícím páteř rekodifikace civilního práva hmotného je nový zákon o mezinárodním právu soukromém. Zákon o mezinárodním právu soukromém je tak normou, která reagovala na věcné změny NOZ. Nový zákon o mezinárodním právu soukromém vychází z pojetí, že součástí mezinárodního práva soukromého je i mezinárodní právo procesní, tedy soubor právních norem

upravujících postup soudů a jiných orgánů a účastníků a poměry mezi nimi vznikající v řízení o soukromoprávních věcech, v němž je obsažen mezinárodní prvek. Stěžejní část nového zákona při respektu přednosti norem práva Evropské unie a norem vyplývajících z mezinárodního práva zavádí kolizní úpravu pro řešení případů s mezinárodním prvkem. Zákon též reflektuje moderní přístupy mezinárodního práva soukromého a navazuje na nejnovější úpravu přijatou na úrovni Evropské unie. Zákon o mezinárodním právu soukromém v obecné části též upravuje instituty, které dnes řeší pouze teorie mezinárodního práva soukromého.

C. Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy

Je zřejmé, že změny, které sebou přináší všechny tři právní předpisy tvořící základ rekodifikace soukromého práva, vyžadují další navazující změny v českém právním řádu. Bez provedení těchto změn by byla rekodifikace civilního práva v praxi jen těžko aplikovatelná. Změny nebudou ovšem jen legislativního rázu, ale bude nutné provádět i další nelegislativní změny, aby praxe byla schopna rozsáhlou materii vstřebat. Za takové změny je nutné považovat například úpravu již stávajících informačních systémů (NOZ například vyžaduje, aby ve veřejném seznamu věcí, pokud se jedná o věc, která se do veřejného seznamu запиše a taková věc náleží do svěřenského fondu, byl zapsán jako vlastník věci svěřenský správce s poznámkou „svěřenský správce“), nebo přípravu nových informačních systémů (NOZ například předpokládá existenci registru smluv o manželském majetkovém režimu).

Pokud jde o legislativní práce, je nutné připravit souhrn legislativních změn, které NOZ, ale i nový zákon o obchodních korporacích budou doprovázet do praxe. Bez těchto změn by aplikovatelnost nové úpravy rekodifikace civilního práva byla jen velmi složitá. Samostatnou kapitolou je nový zákon o mezinárodním právu soukromém. Ten je schopen fungovat sám o sobě jako celek a doprovodné změny nevyžaduje. Na změny v civilním právu způsobené přijetím rekodifikace sám reaguje.

Kromě výkladových potíží, by zachování současného stavu způsobilo nefunkčnost některých věcných řešení. Spousta právních předpisů totiž navazuje na stávající občanský či obchodní zákoník a počítá s věcnými řešeními, které dosavadní právní předpisy přinášejí. Pokud se tedy změnila úprava v NOZ či v zákoně o obchodních korporacích, je třeba, aby se změnil i příslušný právní předpis. NOZ přináší i celou řadu nových institutů, se kterými stávající právní řád vůbec nepočítá. Jejich promítnutí je tak do příslušných právních předpisů nutné. NOZ též přináší na některém místě terminologické změny. Předkladatel si byl při přípravě NOZ vědom skutečnosti, že není schopen provést terminologické změny ve všech navazujících právních předpisech, a tudíž zvolil metodu, kdy pomocí přechodného ustanovení § 3029 odst. 1 NOZ zakotvil, že dovolávají-li se právní předpisy ustanovení, která se tímto zákonem zrušují, vstupují na jejich místo ustanovení tohoto zákona.

K rozsáhlým terminologickým změnám tak není nutné přistupovat. V opačném případě by navrhovaný zákon měnil velkou část právního řádu. K promítnutí změn terminologie však navrhovaný zákon také v některých případech přistupuje. Jedná se o situaci, kdy se novelizuje právní předpis z jiného věcného důvodu. Pokud již novelizační bod obsahuje terminologickou úpravu v návaznosti na rekodifikaci soukromého práva, tak se přistupuje k tomu, že i na jiných místech takového právního předpisu dochází ke změně terminologie.

Rekodifikace civilního práva hmotného by též nemohla existovat bez promítnutí úpravy hmotného práva do procesních předpisů. Návrh zákona tak musí přinést zásadní zásah do této oblasti. Je potřeba revidovat především úpravu nesporného řízení. Vzhledem k tomu, že byla koncepčně zvolena cesta přijetí samostatného zákona upravujícího nesporná řízení, spočívá těžiště novely občanského soudního řádu především ve zrušení příslušné pasáže upravující oblast nesporných řízení. Jak zákon upravující nesporná řízení, tak novela občanského soudního řádu byly do legislativního procesu předloženy s doprovodným zákonem současně.

D. Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy

Důvodem přijetí navrhované úpravy je potřeba reagovat na základní předpisy rekodifikace civilního práva a dovést tak celý rekodifikační proces. Předkládaný zákon není však jediným legislativním počinem, který uvádí NOZ a zákon o obchodních korporacích v život. Kromě tohoto zákona se předpokládá přijetí:

- zákona o zvláštních řízeních soudních,
- zákona o veřejném opatrovníkovi,
- zákona o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob,
- zákona o řízení před rozhodčí komisí spolku,
- zákona o veřejné prospěšnosti,
- katastrálního zákona.

Navíc bude nutné na změny civilního práva reagovat i na úrovni prováděcích předpisů. Bude tedy nutné provést revizi několika stávajících vyhlášek a nařízení vlády. Ne všechny výše vyjmenované zákony nicméně podmiňují účinnost NOZ (pokud například nebude přijat zákon o veřejném opatrovníkovi do roku 2014, bude platit dosavadní právní úprava až do doby schválení nového předpisu).

Navrhovaný zákon též neprovádí změny v právních předpisech, kde se jednotlivé resorty rozhodly jít samostatně s tím, že provedení změn v návaznosti na NOZ či zákon o obchodních korporacích bude součástí samostatných novel. Předmětné novely totiž sebou přinášejí více změn a provedení návazností na předpisy rekodifikace soukromého práva jsou jen jednou z jejich částí. Takovým případem jsou například daňové předpisy.

Navrhovaný zákon se soustředí především na promítnutí věcných změn. S ohledem na přechodné ustanovení § 3029 odst. 1 NOZ není v zásadě třeba v právním řádu promítat změnu terminologie. K promítnutí terminologických změn však v některých případech beztak dochází. Jednak tam, kde je změna terminologie spojena i se změnou obsahu. Pokud tedy dochází k návazným věcným změnám, používá se již terminologie nová. K celkové změně terminologie dochází také v těch právních předpisech, kde dochází ke změně termínu na jednom místě díky věcnému zásahu do předpisu. Bylo by totiž nelogické, aby jeden právní předpis používal dvojí terminologii. Předkladatel předpokládá, že ke změně zbytku terminologie dojde postupně při přijímání novel jednotlivých právních předpisů, nebo při přijímání právních předpisů nových. Skutečnost, že právní předpisy používají nekonzistentní terminologii, není v českém právním řádu ničím novým. Jako příklad může sloužit dosavadní znění zákona o mezinárodním právu soukromém a procesním či zákon směnečný a šekový.

Změny přijímané doprovodným zákonem si lze tématicky rozdělit do několika oblastí:

1. Navazující změny v oblasti podnikání a finančních trhů.
Mezi tyto změny se řadí zejména
 - novela zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů,
 - novela zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů,
 - novela zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů.
2. Změny navazující na úpravu nových institutů v oblasti oceňování majetku, pojištění či dražeb.
Mezi tyto změny se řadí zejména
 - novela zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku), ve znění pozdějších předpisů,
 - novela zákona č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů.
 - novela zákona č. 26/2000 Sb., o veřejných dražbách, ve znění pozdějších předpisů.
3. Navazující změny v oblasti ochrany spotřebitele.
Mezi tyto změny se řadí zejména
 - novela zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů,
 - novela zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů.

4. Navazující změny v sociální oblasti.
Mezi tyto změny se řadí zejména
- novela zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů,
 - novela zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů,
 - zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů,
 - zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění.
5. Navazující změny v oblasti pracovněprávních vztahů.
Mezi tyto změny se řadí především novela zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.
6. Navazující změny v oblasti státní správy.
Mezi tyto změny se řadí zejména
- novela zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů,
 - novela zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů,
 - novela zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
7. Navazující změny v oblasti kultury a v jiných oblastech.
Mezi tyto změny se řadí zejména
- novela zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů,
 - novela zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, ve znění pozdějších předpisů,
 - novela zákona č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech), ve znění pozdějších předpisů.
8. Navazující změny v právních předpisech upravujících postavení profesních komor.
Mezi tyto změny se řadí zejména
- novela zákona č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářského řádu), ve znění pozdějších předpisů,
 - novela zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů,
 - novela zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční

činnosti (exekuční řád) ve znění pozdějších předpisů,

- novela zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích)

Změny jednotlivých zákonů, které zavádějí procesní úpravu navazující na nové hmotné civilní právo, budou přijímány cestou zvláštních právních předpisů.

Mezi tyto právní předpisy se řadí zejména

- nový zákon o zvláštních řízeních soudních
- novela zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů,

novela zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon, ve znění pozdějších předpisů.

E. Hodnocení regulace dopadů (RIA)

K návrhu se neprovádí hodnocení regulace dopadů (RIA), a to na základě rozhodnutí vlády č. 941 ze dne 14. 12. 2011, kterým vláda schválila Plán legislativních prací vlády na rok 2012.

F. Předpokládané dopady na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty a na podnikatelské prostředí

Navrhovaný zákon je jen technickou změnou navazující na rekodifikaci civilního práva hmotného a připravený za účelem, aby základní normy rekodifikace civilního práva hmotného mohly být aplikovatelné. Zákon sám o sobě tedy nepřináší přímé dopady na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty a na podnikatelské prostředí.

S určitými nepřímými dopady do veřejných rozpočtů a do podnikatelského prostředí je však třeba počítat. V důsledku doprovodných změn a v důsledku nastavení nových pravidel v doprovodných předpisech, budou muset některé instituce či soukromé osoby částečně přenastavit svá vnitřní pravidla.

G. Soulad navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, se závazky vyplývajícími pro Českou republiku z jejího členství v Evropské unii a s ústavním pořádkem

Navrhovaný zákon není v rozporu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána.

Návrh zákona zajišťuje taktéž částečné provedení některých evropských předpisů. Jedná se zejména o právní předpisy, kdy bylo o jejich částečném provedení do jiných zákonů rozhodnuto v rámci projednávání NOZ. Takovými předpisy jsou evropské směrnice na ochranu spotřebitele a předpisy týkající se oblasti

pojišťovnictví. V některých případech dochází ke zpřesnění stávající implementace.

Návrhu zákona se dotýkají následující právní předpisy Evropské unie:

- Směrnice Rady ze dne 30. května 1978 o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se soupojištění v rámci Společenství (78/473/EHS).
- Šestá směrnice Rady 82/891/EHS ze dne 17. prosince 1982, založená na čl. 54 odst. 3 písm. g) Smlouvy o rozdělení akciových společností.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů.
- Nařízení Rady (ES) č. 2157/2001 ze dne 8. října 2001 o statutu evropské společnosti (SE).
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/65/ES ze dne 23. září 2002 o uvádění finančních služeb pro spotřebitele na trh na dálku a o změně směrnice Rady 90/619/EHS a směrnic 97/7/ES a 98/27/ES.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/56/ES ze dne 26. října 2005 o přeshraničních fúzích kapitálových společností.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/122/ES ze dne 14. ledna 2009 o ochraně spotřebitele ve vztahu k některým aspektům smluv o dočasném užívání ubytovacího zařízení (timeshare), o dlouhodobých rekreačních produktech, o dalším prodeji a o výměně.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/138/ES ze dne 25. listopadu 2009 o přístupu k pojišťovací a zajišťovací činnosti a jejím výkonu (Solventnost II).
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU ze dne 25. října 2011 o právech spotřebitelů, kterou se mění směrnice Rady 93/13/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES a zrušuje směrnice Rady 85/577/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/35/EU ze dne 5. dubna 2011 o fúzích akciových společností.

H. Zhodnocení současného stavu ve vztahu k rovnosti mužů a žen, dopady do životního prostředí

Současná právní úprava nemá dopad ve vztahu k rovnosti mužů a žen. Navrhovaný zákon nemá dopad na životní prostředí.

Zvláštní část

K části první - změna zákona o požární ochraně

K bodům 1 a 2 (§ 82):

Nově se vymezuje nárok fyzické osoby na úhradu škody, kterou utrpěla při zdolávání požáru na své věci, kterou o své vůli poskytla. Náhrada škody bude poskytována podle soukromoprávní úpravy NOZ (viz ustanovení § 84 odst. 5).

K bodu 3, 4 a 7:

Změny se činí v návaznosti na nové znění ustanovení § 82.

K bodu 5 (§ 84 odst. 1)

Na rozdíl od ustanovení § 82 se poskytuje náhrada škody právnické a fyzické osobě hasičským záchranným sborem kraje, která jí vznikla v důsledku opatření nutných ke zdolávání požáru, zamezení jeho šíření nebo záchranných prací provedených na rozdíl od ustanovení § 82 na příkaz velitele zásahu nebo velitele jednotky požární ochrany.

K bodu 6 (§ 84 odst. 2):

Nově se vymezuje nárok na náhradu škody, která vznikla fyzické nebo právnické osobě při zdolávání požáru na výzvu starosty. Škodu hradí obec.

K bodu 8 (§ 84 odst. 4):

V souvislosti s výše uvedenými změnami se zrušuje číslo „82“, neboť lhůty zde uvedené se vztahují pouze na ustanovení § 83.

K bodu 9 (§ 84 odst. 5):

Nově se stanoví vymezení odpovědnosti podle NOZ v souvislosti s ustanovením § 82.

K části druhé - změna zákona o státní památkové péči

K bodům 1 až 14, 21 a 27:

Podle dosavadní právní úpravy (§ 2 zákona o státní památkové péči) se kulturní památkou mohla stát pouze věc a tedy ve smyslu dosavadní právní úpravy byly kulturními památkami věci movité a věci nemovité (pozemky a stavby spojené se zemí pevným základem). Současně není pravidlem, že by kulturní památkou byla jak stavba, tak pozemek, na kterém se stavba nachází (typické je to u drobné architektury – výklenkové kaple, poklony, boží muka, smírčí kříže, ale i transferovaná národní kulturní památka - pozdně gotický děkanský kostel Nanebevzetí Panny Marie v Mostě atp.). Naopak u archeologických lokalit, kdy novostavby na takové lokalitě kvalitu kulturní památky nesplňují, jsou jako kulturní památky hodné ochrany pouze pozemky bez novostaveb, které se na nich mohou nacházet.

NOZ vrací do tuzemského práva zásadu superficies solo cedit, v důsledku čehož se stavba, nejedná-li se o stavbu jen dočasnou, prohlašuje za součást pozemku.

V mnoha případech je nositelem kulturně historické hodnoty stavba a nikoli pozemek, na kterém se stavba nachází, nebo naopak pozemek ovšem bez některých nebo i všech staveb, které se na něm nacházejí.

Řada zahraničních právních předpisů bez výslovné vazby na soukromoprávní úpravu předpokládá, že samostatně jako kulturní památky mohou být chráněny stavby (např. Belgie, Finsko, Irsko, Litva, ve Spolkové republice Německo – Bavorsko, Berlín,

Braniborsko, Brémy, Dolní Sasko, Hamburk, Meklenbursko – Přední Pomořany, Porýní – Falc, Sársko, Sasko, Sasko – Anhaltsko, Severní Porýní – Vestfálsko), a k této možnosti se přiklonilo i navržené řešení, které předpokládá, že samostatně chráněným statkem může být nejen věc ve smyslu NOZ, ale i stavba, která je podle práva soukromého součástí pozemku, na němž se zájmy památkové péče neuplatňují.

Bez vazby na soukromoprávní pojetí věci tedy bude možné poskytnout ochranu jako kulturní památce stavbě (včetně drobných staveb jako jsou kaple, křížky, boží muka nebo samostatně stojící sochy či sousoší), aniž by bylo třeba omezovat dispozici s pozemkem, na kterém se takové stavby nacházejí. Současně navržená právní úprava umožňuje reagovat i na možnost vzniku novostaveb na pozemcích, které již jsou kulturní památkou, a to deklarací toho, že taková novostavba není předmětem zájmu státní památkové péče.

K bodům 15 a 16:

V ustanovení § 13 je upraveno právo státu na přednostní koupi kulturních památek, které se může dotýkat mimo jiné staveb, které jsou chráněné jako národní kulturní památky. V důsledku zavedení zásady superficies solo cedit může být stavba, chráněná jako národní kulturní památka, součástí pozemku, který sám národní kulturní památkou není. Aby bylo možné uplatnit právo státu na přednostní koupi kulturních památek, musí být toto právo vztaženo k věci tak, jak ji pojmají předpisy soukromého práva. V souladu s touto koncepcí se tak bude přednostní právo státu v případech, kdy stavba chráněná jako národní kulturní památka je součástí pozemku, který sám národní kulturní památkou není, vztahovat na věc nemovitou, jejíž součástí je národní kulturní památka.

K bodu 17 až 19:

Jedná se o promítnutí změny koncepce a terminologie NOZ v oblasti omezování svéprávnosti.

K bodu 20:

V důsledku nové koncepce vymezení věci nemovité byla změněna optika ustanovení § 18 odstavce 1, která respektuje toto vymezení a povinnost vyžádat si předchozí souhlas je směřována již nikoli k nemovitým kulturním památkám ale ke stavbám, které jsou kulturními památkami. V souladu s tímto posunem byla také povinnost vyžádat si předchozí souhlas podle odstavce druhého navázána nikoli k přemístění movité kulturní památky ale k přemístění movité věci, která je kulturní památkou. Protože novela nepředpokládá odlišný procesní režim pro stavby a movité věci, které jsou národní kulturní památkou, a protože národní kulturní památkou se mohou stát výlučně stavby a movité věci, které již jsou kulturní památkou, není výslovně upravena povinnost vlastníků národních kulturních památek vyžádat si ve smyslu odstavce 1 nebo 2 tohoto ustanovení předchozí souhlas, protože tato povinnost na ně

dopadá z titulu, že jejich stavba nebo movitá věc je současně i kulturní památkou. Stejná konstrukce je uplatněna v § 9 nebo § 20 zákona.

K bodům 21 až 25:

Jde o textové doplnění ustanovení skutkových podstat správních deliktů a přestupků na základě úprav provedených v textu zákona v důsledku přijetí NOZ.

K bodu 26:

Změna se činí v návaznosti na změnu koncepce týkající se zbavování a omezování způsobilosti k právním úkonům (nově svéprávnosti) v NOZ, kdy napříště již není možné zbavovat způsobilosti k právním úkonům.

K přechodnému ustanovení:

S ohledem na skutečnost, že i nová úprava po přijetí NOZ a promítnutí zásady superficies solo cedit předpokládá, že samostatně jako kulturní památka mohou být chráněny stavby bez pozemků, jejichž jsou nově součástí, nebo naopak, že ne každá stavba, která je součástí pozemku, který je kulturní památkou, je nutně sama jako kulturní památka chráněna, je v přechodném ustanovení předpokládáno zachování dosavadního rozsahu památkové ochrany bez vztahu k promítnutí zásady superficies solo cedit v soukromém právu.

K části třetí - změna zákona o cenách

Změna reaguje na ustanovení § 2527 NOZ, ze kterého vyplývá, jaké údaje má kupujícímu poskytnout prodejce zájezdu při uzavření kupní smlouvy. Úprava v zákoně o cenách, pokud jde o poskytování informace o souhrnné ceně při prodeji zájezdu, se proto stává s novou úpravou v NOZ duplicitní a tudíž nadbytečnou. Proto se navrhuje její vypuštění. Prodejce zájezdu bude mít nadále povinnost při nabídce prodeje zájezdu (např. v katalogu) informovat o konečné (celkové) ceně zájezdu. Dále se též reaguje na terminologii užívanou v novele zákona o oceňování majetku.

K části čtvrté – změna zákona o vynálezech a zlepšovacích návrzích

Návrh reaguje na nový institut poznámky spornosti dle NOZ.

K části páté – změna živnostenského zákona

K bodům 1 a 2:

Jedná se o opravu legislativně technické chyby vzniklé při přípravě předchozích novel.

K bodu 3:

Jde o nápravu legislativně technické chyby vzniklé při přípravě předchozích novel.

K bodu 4:

Jde o technickou změnu prováděnou v návaznosti na změnu terminologie NOZ.

K bodu 5:

Jedná se o legislativně technickou změnu.

K bodu 6:

Dochází k reformulaci ustanovení v souvislosti s přijetím NOZ. Požadavek věku 18 let a způsobilosti k právním úkonům se navrhuje nahradit obecným termínem plná svéprávnost, který zahrnuje obě výše uvedené podmínky. V souladu s ustanovením § 30 NOZ se nově plně svéprávným stává i nezletilý, kterému soud na jeho návrh nebo na návrh jeho zákonného zástupce, pokud s tím bude nezletilý souhlasit, přiznal plnou svéprávnost, dosáhl-li věku šestnácti let a bude-li osvědčena jeho schopnost sám se živit a obstarat si své záležitosti, případně bude-li to z vážných důvodů v jeho zájmu. Dále se v souladu s ustanovením § 33 NOZ umožňuje provozovat živnost i nezletilým osobám, kterým jejich zákonný zástupce s přivolením soudu udělí souhlas se samostatným provozováním obchodního závodu nebo určité výdělečné činnosti. Bude se tedy jednat o právo nezletilce provozovat ty živnosti, které souvisí s činností, k níž byl dán souhlas zákonného zástupce a soudu.

K bodu 7:

Důvodem navržené úpravy je dosáhnout toho, aby osoby ze třetích zemí, kterým byl v České republice povolen trvalý pobyt, nebyly povinny k prokázání bezúhonnosti dokládat i výpis z rejstříku trestů ze země, jejímiž jsou občany.

K bodu 8:

Jde o technickou změnu prováděnou v návaznosti na změnu terminologie NOZ.

K bodu 9:

Navrhovaná změna je reakcí na zrušení obchodního zákoníku v důsledku rekodifikace soukromého práva hmotného.

K bodu 10:

Cílem navrhované změny je vyjasnit, že pravidlo zápisu do obchodního nebo obdobného rejstříku se vztahuje pouze na osoby zapisované do tohoto rejstříku.

K bodu 11:

Jedná se o změnu ustanovení navazující na zrušení obchodního zákoníku a zároveň odstranění pochybností o tom, kterých fyzických osob se ustanovení týká.

K bodu 12:

Dochází k technické reformulaci a zjednodušení ustanovení.

K bodu 13:

Ustanovení se vypouští v návaznosti na terminologii NOZ. Ten již nezná institut zbavení způsobilosti k právním úkonům, který je dle stávající právní úpravy důvodem pro zrušení živnostenského oprávnění, a předpokládá, že k omezení svéprávnosti osob bude docházet pouze z důvodů duševní poruchy člověka, která není jen přechodné povahy. V případě omezení svéprávnosti podnikatele bude nezbytné, aby z důvodů ochrany zájmů opatrovance i zájmů třetích osob podmínky pro živnostenské podnikání splňoval soudem jmenovaný opatrovník.

K bodu 14:

Dochází ke sladění právní úpravy živnostenského zákona s textem NOZ a zákona o zvláštních řízeních soudních. Navrhovaná změna právní úpravy pokračování v provozování živnosti při úmrtí podnikatele navazuje na zavedení nového institutu likvidace pozůstalosti NOZ (§ 1713) a zejména pak novou právní úpravu zákona o zvláštních řízeních soudních, která obsahuje postavení likvidačního správce. Pokračování v živnosti se umožňuje taktéž svěřenskému správci, pokud zůstavitel vložil obchodní závod do svěřenského fondu pořízením pro případ smrti. Navrhuje se též umožnit pokračování v živnosti vykonavateli závěti. Bude se však jednat pouze o případ předpokládaný ustanovením § 1554, tedy pokud vykonavateli závěti náleží správa pozůstalosti.

K bodu 15:

Dochází k terminologické úpravě ustanovení za účelem sladění pojmů užívaných v živnostenském zákoně a tím vyloučení pochybností o významu těchto termínů.

K bodu 16 až 18:

S ohledem na skutečnost, že NOZ již nerozlišuje termín sídlo a místo podnikání, dochází k harmonizaci jednotlivých ustanovení takovým způsobem, aby odpovídala NOZ. V návaznosti na znění zákona o evidenci obyvatel se upřesňuje stávající právní úprava upravující povinnost podnikatele prokázat právní důvod pro užívání prostor, v nichž má na území České republiky sídlo a zahraniční osoba organizační složku

obchodního závodu. Neměl-li občan ČR, který se narodil v cizině, pobyt na území České republiky nebo jej nelze zjistit, je místem jeho trvalého pobytu sídlo zvláštní matriky. Úřadem zvláštní matriky se rozumí Úřad městské části Brno-střed; tento úřad je zároveň ohlašovnou.

K bodu 19:

Úprava odráží změny dosud používaných pojmů v návaznosti na přijetí NOZ, pojem „místo podnikání“ se nahrazuje pojmem „sídlo“.

K bodu 20:

Dochází k terminologické úpravě ustanovení za účelem sladění pojmů užívaných v živnostenském zákoně a tím vyloučení pochybností o významu těchto termínů. Zároveň se upřesňuje stávající právní úprava v návaznosti na znění zákona o evidenci obyvatel a zákona o matrikách, jménu a příjmení, které upravují evidenční adresu místa pobytu občana ČR, který se narodil v cizině a neměl na území České republiky pobyt nebo jej nelze zjistit.

K bodu 21:

Právní úprava živnostenského zákona vymezující náležitosti adresy bydliště ohlašovatele, resp. žadatele o koncesi na území České republiky, sídla a umístění organizační složky závodu na území ČR se sladuje s právní úpravou uvedenou v zákoně o základních registrech, který ve svém § 29 obsahuje definici pojmů „adresní místo“ a „adresa“. Vzhledem k tomu, že údaje vedené v základních registrech jsou při vkládání do živnostenského rejstříku získávány a ověřovány v těchto registrech a zároveň je živnostenský rejstřík agendovým informačním systémem, z něhož jsou některé údaje vkládány do základních registrů, je nezbytné, aby údaje vedené v živnostenském rejstříku a v základních registrech (tzv. referenční údaje) byly vedeny ve stejné podobě.

K bodu 22:

Navrhuje se změnit poznámku pod čarou, aby odpovídala NOZ.

K bodu 23, 25 až 29:

S ohledem na skutečnost, že NOZ již nerozlišuje termín sídlo a místo podnikání, dochází k harmonizaci jednotlivých ustanovení takovým způsobem, aby odpovídala NOZ. Dále se též nahrazuje pojem „podnik“ pojmem „závod“. Reaguje se také na změnu učiněnou v § 6 odst. 3 zákona. Dochází i ke zpřesnění stávající právní úpravy v návaznosti na znění zákona o evidenci obyvatel a zákona o matrikách, jménu a příjmení, které upravují evidenční adresu místa pobytu občana ČR, který se narodil v cizině a neměl na území České republiky pobyt nebo jej nelze zjistit.

K bodu 24:

Navrhuje se předmětné ustanovení sladit s ustanovením § 16g zákona o Rejstříku trestů. V souvislosti s ním se dává uchazeči možnost prokázat bezúhonnost i přílohou k výpisu z Rejstříku trestů, ve které jsou uvedeny informace o odsouzení z jiných členských států.

K bodu 27:

Dochází ke zpřesnění ustanovení týkajícího se dokládání bezúhonnosti osobami, které jsou občany jiných států než států Evropské unie a jsou ustanoveny do funkce odpovědného zástupce.

K bodu 30:

Jedná se o sladění právní úpravy s úpravou týkající se dokládání bezúhonnosti fyzických osob, která již požadavek na maximální stáří dokladů obsahuje.

K bodu 31:

Upřesňující změna ustanovení odstraňuje pochybnosti o tom, jakými doklady odpovědný zástupce – občan jiného státu než Evropské unie prokazuje svou bezúhonnost.

K bodu 32:

Jde o legislativně technickou změnu činěnou v návaznosti na novou terminologii NOZ.

K bodu 33:

V návaznosti na základní registry se navrhuje zakotvit do zákona nový odstavec, který stanoví, že ohlašovatel nemá povinnost dokládat k ohlášení živnosti příslušné dokumenty, pokud jsou skutečnosti, které tyto dokumenty dokládají, zjištělné ze základních registrů.

K bodu 34:

S ohledem na skutečnost, že NOZ již nerozlišuje termín sídlo a místo podnikání, dochází k harmonizaci příslušného ustanovení.

K bodu 35:

Zrušuje se poznámka pod čarou na ustanovení obchodního zákoníku.

K bodu 36:

Úprava reaguje na vypuštění ustanovení § 12 živnostenského zákona.

K bodu 37 :

Odstraňuje se nepřesnost stávající právní úpravy.

K bodu 38:

Jde o legislativně technické změny činěné v návaznosti na novou terminologii NOZ.

K bodu 39:

Do právní úpravy živnostenského zákona se doplňuje požadavek na předávání některých dalších údajů z informačního systému cizinců, které jsou nezbytné pro práci živnostenských úřadů.

K bodům 40 a 41:

Změna navazuje na úpravu provedenou v § 13 živnostenského zákona v souvislosti se sladěním úpravy tohoto zákona s NOZ a zákonem o zvláštních řízeních soudních.

K bodu 42:

Dochází k terminologické úpravě ustanovení za účelem sladění pojmů užívaných v živnostenském zákoně a tím vyloučení pochybností o významu těchto termínů.

K bodu 43 až 45:

Jde o legislativně technické změny činěné v návaznosti na novou terminologii NOZ.

K bodu 46:

Jedná se o změnu ustanovení navazující na zrušení obchodního zákoníku a přijetí NOZ.

K přechodným ustanovením:

Přechodné ustanovení uvedené v bodu 1 pamatuje především na změnu terminologie ve vztahu k výpisům z živnostenského rejstříku a ve vztahu k zápisům do něj. I pokud dojde k zahájení řízení podle tohoto zákona před účinností novely, dojde k zápisu již podle zákona účinného po novele. Bod 2 pak stanoví povinnost živnostenských úřadů provést především terminologické změny vyvolané NOZ do živnostenského rejstříku nejpozději do 1 měsíce ode dne účinnosti novely.

K části šesté – změna zákona o ochraně topografií polovodičových výrobků

Návrh reaguje na nový institut poznámky spornosti dle NOZ.

K části sedmé - změna zákona o obecní policii

K bodům 1 až 6:

Jedná se o terminologické úpravy přijaté v důsledku přijetí NOZ.

K bodu 7:

Upřesňuje se, v jakém případě náleží náhrada škody poškozenému a režim náhrady újmy se sjednocuje s NOZ.

K části osmé - změna zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení

K bodům 1, 5, 11, 12 a 13:

Legislativně technické úpravy s ohledem na změnu terminologie a změnu přístupu k osobám, které mají narušenou schopnost samostatně právně jednat v NOZ.

Termín „způsobilost k právním úkonům“ je v NOZ nahrazen termínem „svěprávnost“. Dle ust. § 30 NOZ se plně svéprávným stává člověk zletilostí. Zletilosti se nabývá dovršením 18 roku věku. Před nabytím zletilosti se plně svéprávnosti nabývá přiznáním svéprávnosti, nebo uzavřením manželství.

Dle NOZ již nebude možné zbavit člověka svéprávnosti (dle původní terminologie způsobilosti k právním úkonům), ale pouze jej ve svéprávnosti omezit.

K bodům 2, 6, 9, 10 a 14:

Legislativně technická úprava s ohledem na to, že pojem „zákonný zástupce“ již nezahrnuje i opatrovníka.

K bodu 3 a 8:

Změna se činí na základě změny koncepce osvojení podle NOZ, dle které do budoucna bude možné osvojit nejen nezletilého, ale také zletilého. Stejná změna je prováděna v právní úpravě údajů o osvojení v zákoně o evidenci obyvatel a zákoně o pobytu cizinců.

K bodu 4 a 7:

Změna se činí v souladu s novým institutem prohlášení za nezvěstného, u kterého se navrhuje zapisovat do evidence obyvatel také údaj o dni, ke kterému podle rozhodnutí soudu o prohlášení za nezvěstného nastávají účinky takového rozhodnutí.

K části deváté - změna zákona o bankách

Novela zákona o bankách představuje z větší části legislativně-technické změny, které navazují na NOZ a zákon o obchodních korporacích. Reaguje se jednak na změnu terminologie, dále na skutečnost, že banka může zvolit, zda bude mít vnitřní strukturu monistickou nebo dualistickou. Výslovně se vylučuje možnost, aby členem statutárního orgánu, správní rady, nebo dozorčí rady banky byla právnická osoba. Dále se též nastavuje zvláštní proces zápisu nucené správy do obchodního rejstříku a reaguje se na změnu dosavadní dvoukrokovosti v procesu zvýšení základního kapitálu.

K části desáté - změna notářského řádu

K bodu 1:

V první části se jedná o terminologické upřesnění. NOZ nahrazuje pojem právní úkon pojmem právní jednání.

NOZ používá pojem notářská úschova v § 2253 (dlužné nájemné), ve kterém stanoví v konkrétním případě, že se peníze přijmou do notářské úschovy, aniž by bylo výslovně stanoveno, že účelem je jejich vydání další osobě. Proto je třeba pojem notářská úschova důsledně používat a vymezit v notářském řádu a dále je třeba neomezit úschovu peněz jen na účel jejich vydání další osobě.

Samotné omezení přijímání peněz notářem do notářské úschovy není třeba uvádět již v tomto úvodním ustanovení. Navrhuje se nově komplexní úprava až v § 81 notářského řádu. Omezení zůstává v podstatě zachováno, jen se rozšiřuje přijímání peněz do notářské úschovy o ty případy, stanoví-li tak zvláštní zákon, jako je tomu v § 2253 NOZ.

K bodu 2:

Ustanovení se mění v závislosti na nové úpravě zvláštních řízení soudních. Stanoví se také, že notář může v souvislosti s notářskou činností zastupovat v řízeních před orgány veřejné moci. V případě zastupování u soudů je však taxativně vymezeno, ve kterých řízeních může notář zastupovat.

K bodu 3 (§ 4):

Jestliže notář provádí zápisy do veřejných seznamů a Rejstříku zástav mající účinky vůči třetím osobám, má postavení orgánu veřejné moci, a proto je třeba, aby i na tuto jinou činnost notáře dopadala ustanovení o notářské činnosti, zejména povinnost notáře vykonávat i tuto činnost nestranně.

K bodu 4 (§ 6):

Notářskými listinami mohou být jen listiny o ověření, které jsou upraveny v notářském řádu – ověřovací doložky podle § 73, 74 a 75. Notář totiž vedle dalších

subjektů, sepisuje i jiné listiny o ověření, provádí-li osvědčování podle jiného zákona (např. při vydávání výstupů z ISVS, při konverzi dokumentů); tento zákon buď prohlašuje listiny o ověření v něm upravené za veřejné či nikoli. Jestliže takové listiny o ověření upravuje jiný zákon, nelze je v § 6 označit, byť zkratkou, za notářské listiny.

K bodům 5, 7, 8, 12, 16, 72 a 105 [§ 7 odst. 1, § 10 odst. 1, § 11 písm. e), § 18 odst. 1, § 20 odst. 1, § 79 odst. 2, § 109c]:

Jedná se o terminologické upřesnění.

NOZ nahrazuje způsobilost k právním úkonům svéprávností a pojem nemovitosti pojmem nemovité věci.

K bodům 6 a 29 (§ 9 odst. 1 písm. d), § 11 písm. g), § 15 odst. 2, § 28 odst. 1 a v § 57 odst. 1 až 3):

Změna reaguje na novou úpravu zakotvenou v NOZ. Povinnost k náhradě újmy zahrnuje i náhradu újmy na jmění (škody). Je třeba, aby notář byl plně pojištěn, i když podle § 2861 NOZ lze pojištění odpovědnosti ujednat jen jako pojištění škodové.

Na druhou stranu podle § 2894 NOZ platí, že nebyla-li povinnost odčinit jinému nemajetkovou újmu výslovně ujednána, postihuje škůdce, jen stanoví-li to zvlášť zákon.

K bodu 9 (§ 13 odst. 2):

Je třeba přizpůsobit ustanovení o notářích společnících ustanovení o společnosti v § 2716 a násl. NOZ, které nahrazuje současné „sdružení“. I když je možná v notářském řádu určitá specifická úprava, vždy půjde o společnost podle § 2716 a násl., neboť v případě notářů společníků i za současné právní úpravy se vždy jedná o „sdružení za společným účelem činnosti nebo věci“.

Oproti současnému stavu je navrhováno, aby bylo umožněno uzavřít smlouvu o sdružení i notářům členům jedné notářské komory, aniž by museli mít stejné sídlo, tedy sídlit ve stejném městě, byť třeba i na jiné adrese, jak předepisuje platná právní úprava. Podle platné úpravy dochází ke zvýhodnění notářů, kteří jsou členy Notářské komory pro hlavní město Prahu, neboť ti mohou všichni mezi sebou uzavírat smlouvy o sdružení a navíc je mohou uzavírat i s notáři, kteří jsou členy Notářské komory v Praze („střední Čechy“) a mají sídlo v Praze (notáři z obvodu okresních soudů Praha-západ a Praha-východ). Taktéž jsou tímto zvýhodněni i notáři z obvodů Praha-východ a Praha-západ, jakož i notáři z obvodů Brno-město a Brno-venkov a též Plzeň a Plzeň jih a Plzeň sever.

Společnictví notářů při zachování nezbytné vazby činnosti notáře pouze na fyzickou osobu umožňuje větší zajištění žádané komplexnosti notářských služeb, flexibility a

rychlosti jejich poskytování, což je žádoucí, zvláště při očekávaném nárůstu náročnosti výkonu činnosti notáře v souvislosti s novou úpravou civilního práva. Mezi notáři, kteří jsou členy jiných notářských komor, se však společenství nepřipouští, neboť není důvodné. Možnost společenství mezi notáři, kteří jsou členy Notářské komory pro hlavní město Prahu a notáři, kteří jsou členy Notářské komory v Praze a mají sídlo v Praze, bude jako výjimka zachována, neboť v tomto případě není důvod pro změnu oproti dosavadní úpravě.

Vzhledem k umožnění vzájemného zastupování v činnosti notáře, tedy včetně jiné činnosti, zejména činnosti soudního komisaře v řízení o pozůstalosti, jeví se nezbytné, aby smlouva o sdružení měla písemnou formu. Nebude-li dodržena písemná forma stanovená v § 13 odst. 2 věta druhá, je smlouva absolutně neplatná.

K bodu 10 (§ 13 odst. 3):

Půjde-li o sdružení „za účelem věci“ navrhuje se nepřipustit vzájemné zastupování. Jednak se jeví, že je z povahy věci vyloučeno, a jednak u případné společnosti bez závazku společně vykonávat činnost notáře není zastupování žádoucí, neboť v případě notářů společníků nenaplnuje smysl tohoto institutu.

K bodu 11 (§ 13 odst. 4):

Vzhledem k vzájemnému zastupování při sdružení se ke společnému výkonu činnosti notáře je nezbytné, aby skutečnost, že se notáři sdružili ke společnému výkonu činnosti notáře, byla známa orgánům notářské samosprávy. V případě činnosti notáře jako soudního komisaře je třeba, aby společnost byla známa i soudům. Stane se tak tím, že tato skutečnost bude uvedena v návrhu rozvrhu práce navrhovaném příslušnou notářskou komorou.

K bodu 13 [§ 19 písm. a)]:

Navrhuje se zrušit možnost pověřovat notářské koncipienty sepisováním notářských zápisů o exekučních titulech, neboť sepisování notářských zápisů vůbec, natož přímo vykonatelných nahrazující rozhodnutí soudu notářskými koncipienty není důvodné, vhodné ani žádoucí, neboť jde o stěžejní notářskou činnost, ke které je třeba plná odborná kvalifikace pro výkon notářství. Dosavadní výjimka byla umožněna z toho důvodu, že též exekutorský koncipient mohl sepisovat exekutorské zápisy o exekučních titulech. Jestliže však kompetence sepisování exekutorských zápisů o exekučním titulu bude soudním exekutorům zrušena, není důvodné v notářském řádu výjimku ponechávat.

K bodu 14 [§ 19 písm. a) a § 23 písm. a)]:

Ke zrušení dochází pro nadbytečnost.

K bodu 15 [§ 19 písm. a), § 23 písm. a)]:

Z důvodu vhodnosti se navrhuje možnost pověření notářských kandidátů a notářských kandidátů vydáváním opisů a potvrzení i z Evidence právních jednání pro případ smrti – ohledně listin o povolání správce dědictví nebo vykonavatele závěti a ze Seznamu veřejných listin o manželském majetkovém režimu obdobně, jako je tomu již nyní u Rejstříku zástav.

K bodům 17, 27, 31 až 33 a 47:

Jedná se o terminologické upřesnění.

NOZ nahrazuje pojem právní úkon pojmem právní jednání.

K bodu 17 [§ 23 písm. a)]:

Celý nyní navrhovaný § 71b se týká sepisování příslušných notářských zápisů, nikoli jen jeho odstavec 1.

K bodu 18 (§ 35 odst. 3):

Sněm je orgánem Notářské komory České republiky (dále jen „Komora“) a tvoří ho nejen volení delegáti, ale také prezidenti notářských komor z titulu své funkce. Pojem delegát je v zákoně přesně vymezen v § 31 odst. 3 písm. c).

K bodu 19 (§ 35a až 35c):

Vzhledem k tomu, že Komora povede ve srovnání s platnou právní úpravou další seznamy, je ustanovení § 35a z důvodu přehlednosti úvodním a společným ustanovením ke všem seznamům a Rejstříku zástav.

Pro prováděcí předpisy se navrhuje ponechat dosavadní úpravu, kdy předpis vydá Komora a schvaluje ho Ministerstvo spravedlnosti, což se navrhuje též v případě prováděcích předpisů ohledně nových seznamů, jejichž vznik je založen NOZ. Odměna Komory za v zákoně výslovně uvedené úkony bude stanovena vyhláškou Ministerstva spravedlnosti.

Uchovávání dat i po provedení výmazu u příslušných seznamů je potřebné pro případné budoucí zjišťování stavu k době, kdy nebyl zápis vymazán.

Evidence právních jednání pro případ smrti je současnou Centrální evidencí závětí, která k tomu, aby měla význam a byla funkční, musí být doplněna o evidenci dalších listin, kterými nejsou jen pořízení pro případ smrti, ale i další právní jednání pro případ smrti. Vzhledem k tomu, že dalších evidovaných listin je poměrně mnoho, je nutné změnit i název evidence. Pro účely řízení o pozůstalosti je totiž žádoucí evidence všech právních jednání pro případ smrti způsobem stejným, jako nyní jsou evidovány jen závěti, listiny o vydědění a listiny o správě dědictví. Listiny o povolání správce pozůstalosti budou opět zahrnuty do společného seznamu s ostatními listinami učiněnými pro případ smrti, avšak vzhledem k odlišnému režimu budou evidovány odděleně tak jako nyní listiny o správě dědictví. Vzhledem k tomu, že vykonavatel závěti má i postavení správce pozůstalosti, budou závěti, ve kterých byl ustanoven vykonavatel, evidovány v obou odděleních. V této evidenci

zůstanou zapsány závěti, listiny o vydědění a listiny o správě dědictví pořízené podle dosavadního občanského zákoníku, což je vyjádřeno v přechodných ustanoveních.

K bodu 20 (§ 35d až 35l):

Evidence listin o manželském majetkovém režimu bude obdobná současné Centrální evidenci manželských smluv. Evidence všech listin včetně rozhodnutí soudu o manželském majetkovém režimu zůstane jako neveřejný seznam zachována, neboť zůstává zachován její dosavadní význam pro zjištění majetkových poměrů zemřelého zůstavitele. V novém seznamu podle § 721 NOZ upravovaném v § 35j a násl. notářského řádu budou evidovány jen takové smlouvy, o jejichž evidenci smluvní strany požádají. V Evidenci listin o manželském majetkovém režimu zůstanou zapsány smlouvy podle § 143a dosavadního občanského zákoníku, což je vyjádřeno v přechodných ustanoveních.

Počítá se s tím, že evidence bude úplná, tedy že soudům bude v příslušném procesním předpisu nově stanovena povinnost o jimi provedených změnách informovat Komoru za účelem provedení zápisů do této evidence, a to zasíláním elektronických stejnopisů rozhodnutí. Pro účel, pro který je tato neveřejná evidence zřízena (řízení o pozůstalosti), je klíčové, aby byla evidence komplexní.

Předmět evidence podle písmen § 35d odst. 1 notářského řádu se vztahuje k těmto ustanovením NOZ:

- a) § 716,
- b) § 717 odst. 2,
- c) § 725,
- d) § 724,
- e) 717 odst. 2, § 725.

Dále se zřizuje Seznam prohlášení o určení opatrovníka, který předpokládá § 39 odst. 3 NOZ, který také stanoví, že jde o seznam neveřejný. Jedná se sice také o evidenci, ale vzhledem k tomu, že NOZ používá slovo seznam, je i zde toto slovo použito. Tak jako u jiných seznamů bude zápis předepsaných údajů provádět notář, který sepsal notářský zápis o prohlášení o určení opatrovníka. Vzhledem k ustanovení § 61 NOZ (věta za středníkem) soud bude vždy muset zjišťovat případnou existenci prohlášení o určení opatrovníka, což bude vyjádřeno v příslušném procesním předpisu. Navrhuje se, že sdělení soudu bude poskytovat Komora, tak jako je tomu v případě údajů z jiných evidencí v řízení o pozůstalosti (poskytuje je soudnímu komisaři pověřeného soudem), zde však samozřejmě přímo soudu, který povede příslušné řízení.

Rejstřík zástav zůstává zachován v současné podobě. V důsledku toho, že NOZ umožňuje kromě zápisu zástavního práva i zápis jiných práv se zástavním právem souvisejících, rozšiřuje se značně kapacita rejstříku a z tohoto důvodu se také navrhuje úprava zápisu dalších údajů, než jen o zástavním právu. Stanoví se rovněž,

že se všechny tyto další údaje zapisují na základě žádosti, a jaký notář zápis provede. NOZ totiž stanoví pravidlo jen pro zápis zástavního práva. I pro tento případ je však třeba toto pravidlo upřesnit v tom smyslu, že lze zapsat zástavní právo, až je-li zástavní smlouva účinná. Zápisy údajů na základě rozhodnutí orgánů veřejné moci, kterými vzniklo zástavní právo, a změny bude provádět nadále Komora.

NOZ nestanoví na rozdíl od seznamů v něm uváděných, zda je Rejstřík zástav veřejným či neveřejným seznamem. Podle dosavadní úpravy v § 35b platného notářského řádu jde o seznam neveřejný. Z tohoto důvodu podle dosavadní úpravy je možno vydat opis nebo výpis z Rejstříku zástav nebo potvrzení o tom, že v něm určitá věc, hromadná věc nebo soubor věcí není evidována jako zástava jen tomu, kdo prokázal oprávněný zájem a v případě věci movité jen tehdy, souhlasil-li s vydáním vlastník zástavy. Vzhledem k tomu, že se podstatně zvyšuje význam rejstříku a zejména proto, že dochází k zápisu i dalších práv, a vědomí o nich je pro třetí osoby důležité, toto omezení se nyní odstraňuje. Opisy, výpisy, popřípadě potvrzení z Rejstříku zástav vydá kterýkoli notář každému, kdo o toto požádá. V tom je tedy rejstřík zástav navrhován jako veřejný s uvedenou mírou veřejnosti, aniž by to bylo výslovně stanoveno, obdobně jako to není stanoveno v NOZ.

Zřizuje se seznam, který předpokládá § 721 NOZ, který také stanoví, že jde o seznam veřejný (Seznam listin o manželském majetkovém režimu). NOZ nestanoví výslovně, že seznam se týká pouze smluv o manželském majetkovém režimu. Věta druhá spíše počítá s opakem. Z tohoto důvodu se navrhuje, aby se do seznamu v rámci komplexnosti úpravy zapisovala i rozhodnutí soudu, kterými se mění zákonný manželský majetkový režim se stejnými účinky zápisu, jako je tomu u smluv.

NOZ sice předpokládá účinky zápisu uvedené v tomto návrhu v § 35l odst. 1 (uvedeno v důvodové zprávě k NOZ), jako účinky dané již tím, že jde o zápis do veřejného seznamu, avšak jeví se vhodné v předpisu, kterým se tento seznam zřizuje, tyto účinky výslovně stanovit.

Vzhledem k tomu, že k seznámení se smlouvou třetími osobami je třeba, aby měly tyto osoby k dispozici celý text smlouvy, popřípadě, jde-li o rozhodnutí soudu, celý výrok rozhodnutí soudu, seznam bude zahrnovat sbírku listin a také rejstřík.

Tak jako u jiných seznamů bude zápis předepsaných údajů provádět notář, který sepsal notářský zápis o příslušné smlouvě, nebude-li to možné (v případě, že k zápisu na základě žádosti manželů by mělo dojít, když notář, který smlouvu sepsal, již nebude ve funkci), tak ve smyslu § 721 NOZ zápis provede Komora.

Rejstřík bude přístupný způsobem umožňující dálkový přístup, jinak bude kterýkoli notář vydávat opisy smluv či rozhodnutí ze sbírky listin anebo potvrzení o tom, že nejsou v seznamu zapsány. V důsledku toho, že jde o seznam veřejný, vydávány budou komukoli na jeho žádost, aniž by prokazoval právní zájem.

V § 35k se předpokládá, že bude soudům stanovena povinnost zasílat elektronické stejnopisy rozhodnutí. Vzhledem k tomu, že pro tyto účely postačí v případě rozhodnutí soudu bez jeho odůvodnění, budou tato rozhodnutí zakládána bez

odůvodnění, neboť tato mohou obsahovat citlivé údaje o osobních poměrech. Soudům je stanovena posílat elektronické stejnopisy bez těchto odůvodnění. Do tohoto seznamu bude možné zapsat na žádost manželů i smlouvy vzniklé podle § 143a dosavadního občanského zákoníku, což je vyjádřeno v přechodných ustanoveních.

K bodu 21 až 23 (§ 37 odst. 3 a 4):

Stanoví se, že k platnosti předpisů o seznamech, evidencích a Rejstříku zástav bude nutný souhlas Ministerstva spravedlnosti.

K bodům 24 až 26 (§ 53 odst. 1):

Úprava změny v písm. a) se navrhuje jednak v důsledku navrhované úpravy v § 70 a 71 a jednak v důsledku stávající úpravy § 23a odst. 2 a 3 zákona č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o přeměnách“), kterým došlo k nepřímé změně tohoto ustanovení v písmeni a). Například podle § 23a odst. 3 zákona o přeměnách je notář povinen na základě žádosti sepsat ve formě notářského zápisu i takový projekt přeměny, který není v souladu s právními předpisy (v zápisu je pak povinen uvést, z jakého důvodu podle jeho názoru takové právní jednání není v souladu s právními předpisy).

Notáři se stanoví povinnost odmítnout úkon v notářské činnosti, je-li účasten na věci jeho zaměstnanec, což se z hlediska nutné nestrannosti notáře jeví nezbytné.

Písmeno d) se doplňuje z důvodu již nyní platného ustanovení § 74 odst. 4 notářského řádu a také z důvodu navrhovaného doplnění ustanovení § 64 odst. 3 notářského řádu, podle kterého notář odmítne sepsat notářský zápis o právním jednání, není-li mu prokázána totožnost či existence účastníků a dalších osob. Obdobně odmítne úkony provést v případě notářských úschov a vydání notářského zápisu o závěti.

K bodu 28 (§ 57 odst. 1):

Žadatel i klient jsou významově osoby jiné, než je účastník. Žadatel může být i účastníkem, klient nikoli. Souvisí s návrhem na § 63 odst. 2 notářského řádu, kde se vymezuje účastník.

K bodu 30 (§ 59 odst. 2):

Neumožnění vypsát spoluvlastnické podíly též číslicemi není důvodné. Navíc činí notářské zápisy nepřehlednými v případech složitých podílů, například jde-li o spoluvlastnické podíly na společných částech domu náležející k příslušné bytové jednotce.

K bodu 34 [§ 63 písm. c)]:

Je třeba doplnit náležitosti ohledně účastníků – právnických osob, neboť současný stav, kdy se tyto náležitosti dovozují jen analogicky, není žádoucí, vezmeme-li v úvahu, že označení účastníka je jednou ze základních náležitostí notářského zápisu. Vzhledem k tomu, že podle NOZ již právnické osoby svými statutárními zástupci nejednají svým jménem, ale tito jejich zástupci jednají za ně, není třeba statutární zástupce v náležitostech zvlášť uvádět.

K bodu 35 (§ 63 písm. d):

Zmíněné ustanovení se uvádí do souladu s NOZ, který užívá pojem „svéprávnost“ a zná pouze omezení svéprávnosti.

K bodu 36 [§ 63 písm. e)]:

V dosavadním znění zcela jistě legislativním nedopatřením chybí údaj o zjišťování totožnosti zástupců účastníků. Také je třeba doplnění údaje o prokázání existence právnické osoby. Totožnost se notáři i podle dosavadního znění § 64 prokazuje – povinnost je na straně osob, prokazující svojí totožnost. Z tohoto se místo slova „ověřování“ navrhuje slovo „prokazování“ a tak se toto ustanovení uvádí do souladu s ustanovením § 64.

Povinnost dbát na prokázání totožnosti, popřípadě existence zúčastněných osob je dána pro notáře ustanovením § 64 notářského řádu. Dosavadní údaj o tom, jak byla ověřena totožnost, není jako náležitost notářského zápisu důvodný. Tato náležitost notářského zápisu nebyla stanovena ani v předchozích notářských řádech a to jak v zákonech o státním notářství, tak v předtím platném notářském řádu z roku 1871, ze kterého byl tento údaj jako náležitost v roce 1942 vypuštěn. Navíc, bude-li totožnost prokázána svědky úkonu, bude tato skutečnost vyplývat z notářského zápisu a bude-li notář znát zúčastněné osoby osobně, k prokázání, ověření či zjištění totožnosti nedochází. Téměř vždy tedy bude uveden úřední průkaz jako jediná zbývající možnost prokázání totožnosti. Nyní k prokázání totožnosti dochází v 99 % případů úředním průkazem. Judikatura nejednotně a proměnlivě posuzuje splnění této náležitosti ohledně popisu tohoto údaje. Mělo by sice stačit uvést, „že totožnost byla ověřena úředním průkazem“, jako rozlišení od ověření totožnosti svědky. Soudy však často dovozují, ač zákon nic takového nestanoví, že náležitost splněna nebyla, tedy nejedná se o notářský zápis se všemi z toho vyplývajícími důsledky, není-li výslovně uvedeno, že se jedná o úřední průkaz platný, nebo dokonce, není-li uvedeno o jaký konkrétní průkaz se jedná, s uvedením jeho čísla a kdo ho vydal. I s ohledem na pochybnosti o tom, jak má být tato náležitost splněna, které nelze legislativně odstranit z hlediska vymezení přesného označení úředních průkazů (i zahraničních), nejví se žádoucí, aby byla zachována tato náležitost v dosavadním znění. Nehledě na to, že její uvedení není potřebné vzhledem k ustanovení § 64. V § 64 se nově výslovně navrhuje stanovit povinnost notáře sepsání notářského zápisu odmítnout, není-li mu totožnost prokázána. Z těchto všech důvodů se navrhuje, aby notář místo údaje, jak byla totožnost, popřípadě existence prokázána v notářském zápisu potvrdil prokázání totožnosti či existence, tedy potvrdil splnění povinnosti osob podle § 64.

K bodu 37 (§ 63 písm. g)):

Jde o terminologickou změnu.

K bodu 38 (§ 63 písm. j)):

Pro notářský zápis jsou stanoveny další náležitosti v § 68 a 69 odst. 3 notářského řádu. Tyto náležitosti jsou stejného významu jako náležitosti uvedené v § 63 a proto je vhodné z hlediska komplexnosti úpravy uvést na ně odkaz v § 63.

K bodu 39 (§ 63 odst. 2):

Je důvodné výslovně vyjádřit, kdo je účastníkem, neboť vzhledem k tomu, že je použito pro tyto osoby označení patřící spíše do procesního předpisu, je tendence k výkladům, že účastníkem je ten, kdo je uveden v notářském zápisu. Účastníkem se nemíní účastník notářského zápisu. Účastníkem je ten, kdo formou notářského zápisu právně jedná. Proto také notářské zápisy o osvědčení právně významných skutečností účastníky neznají. Jiné případné označení, např. „strana“ (strana smlouvy), není vhodné. Často se totiž sepisují touto formou i jednostranná právní jednání.

K bodům 40 a 41 (§ 64):

Je třeba též uvést, jak lze prokázat existenci právnické osoby.

V notářském zápisu by mělo být uvedeno výslovné prohlášení samotných svědků, nikoli jen osvědčení notáře, že tyto osoby tak učinily.

Vzhledem k tomu, že jedním ze základních požadavků na notářský zápis jako veřejnou listinu o právním jednání je, aby právní jednání skutečně učinila osoba uvedená v notářském zápisu jako osoba, která právní jednání činí, je nezbytné výslovně stanovit pro notáře povinnost požadovaný úkon odmítnout. To platí i o jiných osobách, jako jsou svědci, důvěrníci či tlumočníci, neboť pochybnost o jejich totožnosti nelze s ohledem na postavení veřejné listiny ani v tomto případě připustit.

K bodům 42 a 43 (§ 65 odst. 1 a 3):

Sice lze dovodit, že nemůže-li někdo číst nebo psát, může to být i z toho důvodu, že číst nebo psát neumí, avšak NOZ tyto případy rozlišuje. Z tohoto důvodu se rozlišení navrhuje i v tomto ustanovení.

Doplňujícím odstavcem se odkazuje na úpravu stanovenou pro sepisováním listin o těchto právních jednáních v NOZ, který také výslovně stanoví, že tato jeho úprava platí i pro veřejné listiny o právním jednání.

K bodu 44 (§ 66):

NOZ užívá pojem svéprávnost. Ohledně osob svědků a vztahu svědků k právnímu jednání je ustanovení nahrazeno a doplněno o vhodnější a doplňující text ustanovení § 39 odst. 2 NOZ.

K bodům 45 a 46 (§ 67 odst. 1 a § 68 odst. 2):

Zmíněná ustanovení se uvádějí do souladu s nyní používaným pojmem, užívaným též NOZ.

K bodu 48 až 50 (§ 70, § 70a a § 71):

Navrhuje se zakotvit obecnou úpravu notářských zápisů o právním jednání, které mají být podkladem pro zápis do veřejných seznamů obdobnou úpravě notářských zápisů o rozhodnutí orgánů právnických osob a úpravě notářských zápisů o právním jednání podle § 23a zákona o přeměnách. Dosavadní ustanovení § 53 odst. 1 o odmítnutí sepsání notářského zápisu, ostatně prolomené již § 23a zákona o přeměnách, se jeví jako nedostatečné.

Mají-li mít notářské zápisy o právním jednání, které jsou podkladem pro zápis do veřejného seznamu (např. notářské zápisy o zakladatelských listinách a smlouvách obchodních společností či rozhodnutí společníků v působnosti valných hromad) obdobný důkazní a zejména prezkumný význam jako mají notářské zápisy o rozhodnutí orgánů právnických osob podle § 80a a násl. NotŘ, je třeba, aby jejich úprava byla obdobná.

Tato úprava je nezbytná i z toho důvodu, že se v návrhu zákona o veřejných rejstřících navrhuje přímé zápisy notáři do rejstříku. Také při zápisech do dalších veřejných rejstříků je tato úprava žádoucí. Například v případě zápisu práv do katastru nemovitostí je tato úprava vhodná, neboť návrh zákona o katastru nemovitostí počítá s prezkumem notářských zápisů v režimu stejném, jako bude prezkum rozhodnutí orgánů veřejné moci.

Dosavadní obsah ustanovení § 70 byl přesunut z důvodu vhodnosti do ustanovení , 35c a 35d. Dosavadní obsah ustanovení § 71 se přesouvá do části osmé, neboť jde o manipulaci s notářskými zápisy a toto ustanovení platí i pro jiné notářské zápisy než pro notářské zápisy o právním jednání.

K bodu 51 (část šestá oddíl druhý):

Ruší se označení samostatného oddílu druhého pro notářské zápisy se svolením k vykonatelnosti, neboť tato ustanovení náleží do oddílu prvního. Jedná se též o notářské zápisy o právním jednání, včetně dohody podle § 71b, pro které platí stejná pravidla jako pro jiné notářské zápisy o právním jednání. Není tedy důvod pro odlišení těchto zápisů vytvořením samostatného oddílu.

K bodům 52 až 59 (§ 71a až 71c):

V právní úpravě notářských zápisů se svolením k vykonatelnosti došlo jen k několika terminologickým upřesněním i ve vztahu k NOZ a k dalším legislativně-technickým úpravám. Kromě zrušení ustanovení §71b odst. 4 věcně zůstává dosavadní úprava beze změny.

V dosavadním ustanovení § 71b odst. 4, které se navrhuje zrušit, je uvedeno, že náležitosti dohody o splnění závazku se svolením k vykonatelnosti notářského zápisu notář v zápisu uvede podle shodného prohlášení účastníků. Přitom se jedná se o notářský zápis o právním jednání, pro který platí stejná pravidla jako pro ostatní notářské zápisy o právním jednání. Ustanovení je zavádějící, neboť navozuje dojem, jako kdyby notář musel vycházet jen ze shodného prohlášení účastníků, ač bude znát dle předložených listinných např. právní důvod exekučního titulu. Dokonce navozuje možnost výkladu, že by snad notář měl být vázán prohlášením účastníků a nemusel ve smyslu § 53 odst. 1 posuzovat, zda nebude notářský zápis odporovat obecně závazným právním předpisům. Takový výklad, nyní se již mnohdy uplatňující, připouštějící výjimky z pravidel pro sepisování notářských zápisů, je nedůvodný a nelze ho připustit, neboť oslabuje zvláště v případě exekuce předpokládanou sílu veřejné listiny.

Právě zde musí být pravidla pro sepisování notářských zápisů (vedle nestranného poučení obou stran zejména posouzení právního důvodu z hlediska jeho souladu s obecně závaznými právními předpisy) uplatněna v nejvyšší možné míře vzhledem k tomu, že tento smluvní exekuční titul nahrazuje nalézací řízení u soudu. Je připuštěn v právním systému právě jen proto, že platí tato pravidla. Také při sepisování ostatních notářských zápisů o právním jednání, aniž by to bylo výslovně upraveno, notář logicky podpůrně vychází z prohlášení účastníků, které však hodnotí ve smyslu § 53 odst. 1 notářského řádu. Vzhledem k tomu, že není žádný rozdíl od ostatních notářských zápisů, navrhuje se toto ustanovení jako nadbytečné a zavádějící vypustit.

Dosavadní ustanovení § 71b odst. 5 se zrušuje jako nepotřebné.

Odkaz na potvrzování evropských exekučních titulů se přizpůsobuje nové úpravě v nově navrhované úpravě § 353 OSŘ v návrhu zákona, který je projednáván nyní v parlamentu.

K bodům 60 až 67 (§ 72 odst. 1 až 4):

V § 72 odst. 1 se ustanovení písmene c) zobecňuje (co se osvědčuje v tomto případě je uvedeno v § 75) a ustanovení písmen i) a k) se uvádějí do souladu s právní úpravou v jiných zákonech.

Ustanovení písmene e) se rozšiřuje zejména o uvedení osvědčení rozhodnutí orgánů právnických osob podle § 80a a násl., neboť výslovné uvedení tohoto osvědčení v tomto demonstrativním výčtu je žádoucí. Souvisí to s navrhovaným vypuštěním označení samostatného oddílu pro tato osvědčení. Jedná se o osvědčení již nastalé skutečnosti, jako každé jiné osvědčení, byť má více specifik, a v souvislosti s tím, že je podřazeno pod osvědčovací činnost notáře ve smyslu § 2, náleží také do oddílu druhého.

Ustanovení dosavadních odstavců 2 a 3 se spojuje do odstavce 2, neboť rozdělení do dvou odstavců je nedůvodné. Navíc dosavadní ustanovení chybně vyjadřuje postup

při provádění tohoto osvědčení. Ověřovací doložka se totiž na listinu pevně spojenou s předloženou listinou nepřipojuje. Sama ověřovací doložka je listinou, která se k předložené listině připojuje.

K bodu 68 (§ 72 odst. 5):

Vzhledem ke vztahu § 6, který prohlašuje listiny o ověření sepsané podle tohoto zákona za veřejné listiny, je třeba tyto listiny výslovně uvést v tomto ustanovení. Jen na listiny o ověření upravené v tomto zákoně lze použít zkratku „notářské listiny“ uvedenou v § 6, neboť listiny o ověření upravené v jiných předpisech, které sepisují i jiné subjekty než notáři, nelze označit za notářské listiny. Na druhou stranu, sepisují-li takovou listinu o ověření notář, mělo by se jednat vždy o listinu veřejnou, i když zvláštní zákon ji za veřejnou neprohlašuje, jako je tomu např. v případě doložky o provedené autorizované konverzi.

K bodu 69 (§ 74 odst. 1):

Důvod pro úpravy je stejný jako u návrhu změny v § 63 notářského řádu. Ohledně svědků totožnosti nelze ustanovení § 64 odst. 2 použít, neboť jejich prohlášení v listině o ověření by bylo nevhodné. Jejich prohlášení s jejich podpisy bude však v ověřovací knize.

K bodu 70 (§ 74 odst. 2):

Jde o stejný důvod jako u změny § 63 písm. e). V tomto případě se navíc výslovná identifikace úředního průkazu zaznamenává v ověřovací knize.

K bodu 71 (nadpis nad § 77):

Změna z důvodu legislativní zkratky (i stávající) v § 72 odst. 1 písm. e).

K bodům 73 a 74 (označení oddílu třetího v části šesté, nadpis nad § 80a):

Sepisování notářských zápisů o rozhodnutích právnických osob není zvláštní, jinou činností notáře, odlišnou od činnosti vymezené v § 2 jako osvědčování právně významných skutečností. Jedná se o osvědčovací činnost notáře, kterou je osvědčeno, jaké rozhodnutí a jakým procesem bylo orgánem právnické osoby přijato, což je vyjádřeno v § 80a odst. 2. Z tohoto důvodu náleží tato činnost systematicky do oddílu nyní druhého o osvědčování právně významných skutečností a prohlášení. Notářská činnost vymezená v § 2 jako trojí činnost (sepisování veřejných listin o právním jednání, osvědčování právně významných skutečností a notářská úschova) bude tak správně rozdělena do třech oddílů v rámci části šesté notářského řádu.

K bodu 75 (§ 80a odst. 1):

Změna terminologie.

K bodům 76 až 78 (§ 80a odst. 2, § 80b odst. 1):

Navrhovaným doplněním se výslovně stanoví, že notář, nejde-li o případ podle § 80e odst. 2, sepiše notářský zápis podle § 80a a 80b vždy, tedy i v případě, že rozhodnutí orgánu právnické osoby v důsledku negativního hlasování přijato nebude.

I když lze tuto skutečnost dovodit z dosavadního znění, v dosavadní praxi vznikaly pochybnosti o tom, zda v případě, že v důsledku výsledku hlasování navrhované rozhodnutí nebylo přijato, má notář sepsat notářský zápis o rozhodnutí právnické osoby (zda snad nemá z valné hromady odejít, aniž by cokoli sepsal), popřípadě, zda má sepsat „jen“ notářský zápis o osvědčení podle § 77, ač byl požádán jen o sepsání notářského zápisu o rozhodnutí a nikdo na něm žádný jiný notářský zápis nevyžaduje.

Jestliže je sepisován notářský zápis podle § 80e odst. 2 v případě, kdy ani není návrh na rozhodnutí přednesen ani tedy nedojde ke hlasování, je nepochybné, že i v případě, kdy k hlasování dojde, je třeba, aby byl notářský zápis sepsán. Rozhodnutím je třeba chápat jak rozhodnutí pozitivní – kdy dojde k přijetí, tak rozhodnutí negativní. Smyslem notářského zápisu je zaznamenání dodržení formalit a procesu rozhodování, nehledě na to, že výsledek hlasování může být v budoucnu úspěšně zpochybněn.

K bodům 79 a 80 (§ 80f a 80g):

Obsah ustanovení § 71 se navrhuje přesunout do části osmé - § 98 odst. 2 tak bude platit pro všechny notářské zápisy, aniž by bylo třeba odkazů.

K bodu 81 (§ 80h):

Zavádí se nový druh osvědčovacího notářského zápisu pro případ, kdy zvláštní právní předpis vyžaduje pro zápis do veřejného rejstříku splnění dalších požadavků, které lze splnit až po sepsání notářského zápisu podle § 70 a 71 nebo podle § 80b.

Vzhledem k tomu, že jde o obdobný případ jako v případě vyhotovování osvědčení splnění zákonem stanovených požadavků pro zápis příhraniční přeměny do obchodního rejstříku podle dosavadní právní úpravy § 59z zákona o přeměnách, je tento notářský zápis upraven na stejném principu. Osvědčení bude notář provádět na žádost na základě jemu předložených příslušných listin, dokládajících v konkrétním případě splnění dalších požadavků pro zápis do veřejného rejstříku.

K bodům 82 až 84 (název oddílu třetího, § 81 až 89b):

K § 81 - Tak jako ohledně závětí podle platné právní úpravy, tak se i nyní zdůrazňuje přijímání všech listin o právních jednáních pořízených pro případ smrti. Ohledně peněz zůstává úschova omezena jen na případ, kdy mají být předány jiným osobám. Pouze se nově zohledňuje možnost přijetí peněz do notářské úschovy, stanoví-li tak jiný zákon, aniž by stanovil podmínku, že musí jít o vydání peněz další osobě - viz NOZ v § 2253.

Ustanovení odstavce 2 oproti dnešnímu stavu používá podle NOZ pojem „zajištění dluhu“ a odstavce 3 a 4 upravují vztah ustanovení o notářské úschově k obecnému ustanovení NOZ ohledně úschov. Vylučuje se výslovně úprava NOZ ohledně úschovy cenných papírů. Bude-li do notářské úschovy uložen cenný papír, nebude to mít jiné účinky oproti jiným listinám v notářské úschově.

K § 82 - § 84 - V podstatě věcně zůstává zachována dosavadní úprava. Zohledňuje se, že listin pořízených pro případ smrti bude více, než jen závěť. Upřesňuje se vztah k Evidenci právních jednání pro případ smrti. Také se upravuje stav, kdy je úschova stanovena jen na určitou dobu. Jinak jde jen o legislativně technickou úpravu.

K § 85 - Navrhuje se výslovně stanovit povinnost žadateli a příjemci, popřípadě jejich zástupcům prokázat notáři totožnost s uvedením důsledků jejího neprokázání. Dosavadní právní úprava sice předpokládá, že totožnost se prokazuje, avšak výslovné ustanovení na rozdíl od jiné notářské činnosti chybí, což není žádoucí. Možnost prokázání totožnosti svědky totožnosti se nepřipouští, neboť v případě notářských úschov to není žádoucí, nehledě na to, že předmětem úschovy mohou být i cenné papíry a je třeba vzít v úvahu ohledně prokazování totožnosti příslušná ustanovení zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů.

K § 86 - V podstatě věcně zůstává zachována dosavadní úprava. Nadpis se mění v důsledku toho, že úprava obsahuje i notářskou úschovu peněz podle NOZ. Doplněje se v žádosti o notářskou úschovu o údaj o bankovním účtu složitele pro případ, kdy se peníze vrací složiteli, aniž by byl sepsán protokol. Dále se zohledňuje to, že NOZ používá důsledně pojem dluh a že zavádí notářskou úschovu pro dlužné nájemné. Jinak jde jen o legislativně technické úpravy.

K § 87 - Tímto ustanovením se vyhovuje požadavku praxe, neboť ve značném množství případů vyvstává potřeba, aby byl vztah mezi složitelem a příjemcem navázán a podmínky úschovy stanoveny již v době, kdy peníze složitel ještě nemá k dispozici, což je typické v případě platby kupních cen z úvěrů poskytovaných bankami. V takových případech je třeba, aby peníze poskytované věřitelem kupujícímu byly převáděny již na účet notáře, a to v době, kdy jsou podmínky pro jejich vydání notářem sjednány v protokolu o notářské úschově.

K § 88 - V podstatě věcně zůstává zachována dosavadní úprava. Vzhledem k poznatkům z praxe se nově navrhuje identifikace majitele účtu pro případ, že není příjemcem nebo složitelem. Nově se stanoví jako náležitost protokolu doba, na kterou je notářská úschova sjednána a z hlediska podmínek a lhůt pro vydání peněz se klade důraz na to, že jde o ujednání složitele a příjemce a nově se stanoví i nutnost ujednání způsobu doložení splnění podmínek. Jinak jde jen o legislativně technickou úpravu.

Stanoví se pravidla pro protokol o notářské úschově nájemného.

Vzhledem k požadavkům na funkčnost notářské úschovy a její přizpůsobení se požadavkům žadatelů o tuto službu se připouští možnost, aby bylo možno sepsat

protokol bez nutné současné účasti složitele i příjemce. Obdobně je tomu při sepisování notářských zápisů o právním jednání, kdy se připouští sepsání pokračování v notářském zápisu s účastníkem, nepřítomným při sepsání notářského zápisu.

Stanoví se obdobně, jako je tomu v případě notářské úschovy listin, povinnost prokázat notáři totožnost s uvedením důsledků jejího neprokázání. Také v tomto případě se nepřipouští možnost prokázání totožnosti svědky z důvodů uvedených v odůvodnění § 85.

Vzhledem k tomu, že k notářské úschově může dojít až sepsáním dodatku k protokolu, stanoví se, že je dodatek součástí protokolu. Umožňuje se tak, jak je tomu u pokračování v notářském zápisu, aby dodatek k protokolu sepsal jiný notář, což pro příjemce této služby je výhodné, jsou-li si místně vzdáleni.

K § 89 - Vzhledem k tomu, že notář by neměl peníze vydat jinak, než bankovním převodem, stanoví se v odstavci 3 obdobná pravidla pro vydání peněz složiteli, jako je tomu u příjemce. Ostatně při současné právní úpravě připuštěná dohoda notáře se složitelem by stejně nemohla směřovat jinam, než k převodu na jiný účet složitele. Domněnka prodlení složitele, jako věřitele notáře, zůstává zachována. Z důvodu možného jiného ujednání ve smyslu § 89a odst. 1 věty první se doplňuje domněnka prodlení příjemce. Jinak jde jen o legislativně technické úpravy.

K § 89a - V odstavcích 1 a 2 zůstává současná právní úprava zachována s tím, že se reaguje na povinně sjednanou dobu notářské úschovy. Je třeba provést takovou úpravu, aby notář nemohl vydat peníze složiteli v případě uplynutí doby notářské úschovy, jestliže v této době sice byly splněny podmínky pro vydání peněz složiteli, ale lhůta pro jejich vydání notářem sjednaná od doby splnění podmínek přesahuje dobu notářské úschovy.

K § 89b - Je třeba připustit přiměřený postup také podle § 82 až 89b.

K bodu 85 a 95 (§ 90, § 94a):

V § 90 odst. 1 a 2 nedochází ke věcným změnám. V odstavci 1 se reaguje na tu skutečnost, že i jiný právní předpis může stanovit, kdy se vyhotoví ověřený opis notářského zápisu, jako je tomu podle platné právní úpravy v § 77 a 80 jednacího řádu pro soudy. V odstavci 2 se reaguje na to, že NOZ upravuje kromě závětí další jednání pro případ smrti. I pro tato právní jednání je důvodná úprava, která dosud platí pro závěti. Pro vícestranné právní jednání však důvodná není.

V odstavci 3 se upravuje nově podoba opisu. Zkratka „opis“ pro kopii a opis je zavedena v § 19 notářského řádu. Novou úpravu vyvolává potřeba praxe, neboť opisy se vyhotovují buď kopírováním, nebo tradičním způsobem s použitím zvyklosti pro popis otisků razítek a podpisů. Vzhledem k tomu, že v žádném předpisu tento postup není upraven, dochází k pochybnostem, zda jde o opis

notářského zápisu, je-li použit tento postup. Má to význam především pro pořízení stejnopisů notářských zápisů, které jsou veřejnými listinami a jsou předkládány v běžném právním styku. Některé soudy totiž zpochybňují, zda při tomto postupu při vyhotovování opisu notářského zápisu, který je obsažen ve stejnopisu, se skutečně jedná o stejnopis notářského zápisu. Je také třeba vzít v úvahu, že výpisy z notářských zápisů obsahující jen část textu notářského zápisu nelze vyhotovit jinak než tradičním způsobem.

K bodu 86 (§91 odst. 1):

Zrušuje se pro nadbytečnost, nehledě na to, že účastníků se notářský zápis „netýká“ – je to přímo jejich právní jednání.

K bodu 87 (§ 91 odst. 2):

Reaguje se z hlediska názvu listin na novou právní úpravu v NOZ ohledně těchto listin o správě pozůstalosti.

K bodům 88 až 91 (§91 odst. 2 až 4):

Věcně zůstává dosavadní právní úprava zachována, reaguje se na to, že NOZ upravuje další jednání pro případ smrti. V případě vícestranných jednání platí obecná úprava. Opisy se neoznačují jako prosté. Jednak není důvod označovat opisy jako opisy prosté, neboť jiné opisy než „prosté“ nejsou a jednak v ostatních případech, kdy se používá slovo opis, neuvádí se, že jde o opis „prostý“. Není také uvedeno, co se míní prostým opisem.

Není důvod pro úpravu vydávání opisů ustanoveným správcům pozůstalosti, neboť podle nové právní úpravy v NOZ správce již nebude účastníkem notářského zápisu o povolání správce pozůstalosti. Úprava ohledně opisů notářských zápisů o právních jednáních pro případ smrti je přesunuta do odstavce 3.

K bodu 92 (§ 92):

Navrhovaná úprava upřesňuje pojem stejnopisu notářského zápisu a souvisí s navrhovanou úpravou v § 90 odst. 3 notářského řádu. Stejnopis se odlišuje od opisu doložkou, která je jeho součástí. Navrhovaná úprava umožňuje vyhotovení opisu notářského zápisu, který je součástí stejnopisu, také způsobem uvedeným v nově navrhovaném § 90 odst. 3.

K bodům 93 a 94 (§ 93 odst. 1):

Za výpis z notářského zápisu je třeba považovat i takovou listinu, která neobsahuje přílohy notářského zápisu, neboť jinak nelze vyjádřit tu skutečnost, že je vydávána listina bez opisů příloh notářského zápisu. Jen z tohoto důvodu není možné nevyhovět žádosti o vydání takové listiny nahrazující notářský zápis bez jeho příloh.

K bodu 96 (§ 94a věta druhá):

Doplnění další nutné náležitosti.

K bodu 97 (§ 94b až 94e):

Upravuje se jiná činnost notáře podle jiného zákona (§ 4 NotŘ), a to § 593 NOZ. Tento jiný zákon však, na rozdíl od jiných zákonů, na základě kterých notář jinou činnost vykonává (např. občanský soudní řád v řízení o dědictví), nestanoví pravidla pro tuto činnost. Z tohoto důvodu je třeba pravidla stanovit v notářském řádu

Úkolem notáře (soudu, soudního exekutora) podle § 593 není sepsat věřiteli oznámení o výhradě, popřípadě výhradu samu, ale jen samotné prostřednictví. Navíc samotné sepsání nenaplní obsah tohoto ustanovení. Zákon neříká nic jiného, než že věřitel nemůže oznámit výhradu přímo, aby měla stanovený účinek, ale jen prostřednictvím vybraných subjektů. NOZ nestanoví formu pro výhradu. Je třeba tedy předepsat notáři, jakým způsobem bude činit prostředníka, zejména jakým způsobem „převezme“ výhradu od věřitele, popřípadě jak ji zaznamená, a jakým způsobem oznámení o výhradě doručí tomu, komu je určeno.

Je třeba umožnit učinit výhradu i do protokolu u notáře. V tom případě však není možné, aby notář zaznamenal výhradu v podobě, která by neodpovídala stanoveným požadavkům. Z tohoto důvodu se stanoví náležitosti výhrady učiněné do protokolu a jejím zaznamenáním tak notář poskytne právní službu.

K bodu 98 (§ 98 odst. 2):

Z důvodu vhodnosti se přesouvá do tohoto ustanovení obsah dosavadních ustanovení § 71 a 102. Tím ustanovení věty druhé odstavce 2 platí pro všechny notářské zápisy a není třeba odkazů.

K bodu 99 (§ 99 až 101):

K § 99 - Platné ustanovení § 99 se spojuje s platným ustanovením § 100, které se do tohoto ustanovení přesouvá z důvodu vhodnosti, a zohledňují se nová právní jednání pro případ smrti.

K § 100 - Ohledně toho, komu se notářské zápisy zapůjčují, se úprava nemění.

V zájmu zachování co největší autentičnosti listiny, která bude založena namísto zapůjčeného notářského zápisu (může být vrácen za dlouhou dobu či dokonce v době zapůjčení ztracen), se výslovně stanoví, že se musí jednat o kopii, nikoli o opis (kopie zachovává autentický obraz podpisů i úředních razítek notáře, popř. tlumočníka), jejíž shoda se zapůjčeným notářským zápisem bude ověřena notářem. Vzhledem k tomu, že po dobu zapůjčení notářského zápisu může vzniknout potřeba vydání stejnopisu z notářského zápisu, zůstává zachována možnost vydání náhrady stejnopisu notářského zápisu. Logicky však nemůže jít o stejnopis podle § 92. Vzhledem k tomu, že náhradní listina za stejnopis notářského zápisu, který je podle §

6 prohlášen za veřejnou listinu, by ho měla plně nahradit, prohlašují se i tyto stejnopisy založeného ověřeného opisu notářského zápisu za listiny veřejné.

K § 101 - Toto ustanovení reaguje na NOZ, který v § 1579 odst. 1 připouští vydání závěti ve formě notářského zápisu jejímu pořizovateli, ale jen jemu osobně. Z tohoto důvodu je třeba sice respektovat postup pro vydávání stanovený NOZ, avšak je třeba stanovit pravidla podrobnější. Vzhledem k důsledku vydání stanovenému NOZ je nutno též provést výmaz v Evidenci právních jednání pro případ smrti a nepřevést údaje ani do souboru dat skončených věcí. Je také potřebná samostatná úprava ohledně prokazování totožnosti pořizovatele závěti a je nutno připustit prokázání totožnosti i svědky totožnosti, jestliže je to připuštěno při pořízení závěti.

V odstavci 1 se v první větě stanoví samozřejmá zásada, která sice vyplývá z ostatních ustanovení notářského řádu (v § 100 jde jen o zapůjčování), avšak jeví se vhodné ji výslovně uvést. Vydávání notářských zápisů o závěti či dovětku se upravuje jako výjimka v důsledku úpravy v jiném zákoně.

K bodu 100 (§ 102):

Ustanovení se navrhuje z důvodu vhodnosti přesunout do § 98 odst. 2 notářského řádu.

K bodu 101 (§ 107):

Již stávající vyhláška č. 196/2001 Sb., o odměnách a náhradách notářů a správců dědictví, ve znění pozdějších předpisů, upravuje náhradu za promeškaný čas, která notáři náleží podle § 106 notářského řádu, avšak zatím bez zákonného zmocnění. Určuje se způsob určení náhrady hotových výdajů a nikoli hotové výdaje.

K bodu 102 (nadpis části deváté):

Nový nadpis lépe vystihuje obsah části.

K bodu 103 a 104 (§ 109b odst. 1):

V souladu s navrženou změnou zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), ve znění pozdějších předpisů, se do notářského řádu doplňují údaje, které budou z informačního systému obyvatel notářům poskytovány.

Jedná se o údaje týkající se smlouvy o nápomoci nebo zastoupení členem domácnosti a o prohlášení za nezvěstného.

K přechodným ustanovením:

K bodům 1 až 6:

Pro účely řízení o pozůstalosti je potřebné, aby byla převzata dosavadní evidence v Centrální evidenci závětí (závěti, listiny o vydědění a listiny o správě dědictví) a

také, aby bylo možné evidovat i listiny o právním jednání pro případ smrti, které nově umožňuje až NOZ a které vzniknou ještě před jeho účinností, neboť podle přechodných ustanovení NOZ budou v době jeho účinnosti platné.

Taktéž je třeba pro účely řízení o dědictví, aby byla převzata do nového seznamu dosavadní evidence z Centrální evidence manželských smluv.

Je vhodné umožnit manželům, kteří již uzavřeli smlouvy podle § 143a dosavadního občanského zákoníku, aby mohli nechat tyto smlouvy zapsat do seznamu. Jinak by museli tito manželé sepsat smlouvy nově podle NOZ, aby docílili účinků, které umožňuje zápis do seznamu.

Sjednaná pravidla v případě již přijatých notářských úschovy je třeba zachovat.

Je třeba umožnit v dostatečné lhůtě notářům uzavřít novou smlouvu o pojištění za újmu nahrazující dosavadní smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu.

K části jedenácté – změna zákona o užitných vzorech

Návrh reaguje na nový institut poznámky spornosti dle NOZ.

K části dvanácté - změna zákona o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky

Změny se činí v návaznosti na změnu koncepce týkající se zbavování a omezování způsobilosti k právním úkonům (nově svéprávnosti) v NOZ, kdy napříště již není možné zbavovat způsobilosti k právním úkonům. Změna v § 23a odst. 5 písm. o) a odst. 6 písm. q) se činí na základě změny koncepce osvojení podle NOZ, dle které do budoucna bude možné osvojit nejen nezletilého, ale také zletilého.

K části třinácté - změna zákona o ochraně spotřebitele

K bodu 1:

Navrhuje se novelizace poznámky pod čarou. Odkazuje se přímo na ustanovení NOZ. Pojem podnikatel pro účely ochrany spotřebitele je širší, než dosavadní pojem podnikatel podle obchodního zákoníku. Nově je zde totiž zahrnut jak přímý, tak nepřímý zástupce.

K bodu 2 (ustanovení § 3):

Ustanovení § 3 upravuje pravidla pro poctivý prodej výrobků a poskytování služeb, tj. ukládá povinnost dodržování správné hmotnosti, míry nebo množství, dále

dodržování předepsané nebo schválené jakosti a v neposlední řadě správnost účtování.

Nově vložený odstavec 2 je transpozicí článku 19 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU ze dne 25. října 2011 o právech spotřebitelů. Uvedené ustanovení úzce souvisí i s čl. 52 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/64/ES o platebních službách na vnitřním trhu, kde je navrhováno s ohledem na nutnost podpořit konkurenceschopnost a napomoci využití efektivních platebních nástrojů zakázat nebo omezit požadovat od spotřebitelů poplatky. Článek 19 směrnice o právech spotřebitelů pak obsahuje jednoznačný zákaz pro obchodníky, aby spotřebitelům za použití konkrétního způsobu platby účtovaly poplatky, které by převyšovaly náklady na použití daného způsobu platby, které nese obchodník.

K bodu 3 (ustanovení § 3a a 3b):

Odstavec 3 představuje transpozici článku 21 cit. směrnice a je reakcí na neférové praktiky některých prodávajících, kdy při nabízení, zprostředkování či uzavírání smluv jsou mnohdy odkázáni a následně přesměrováni na telefonní čísla, která jsou zpoplatněna vyšší než běžnou sazbou, aniž by byl o této skutečnosti a o výši sazby předem dostatečně informován.

S ohledem na to, že se jedná o skutečnosti, které úzce souvisejí s poctivým konáním prodávajících vůči spotřebitelské veřejnosti, je daná problematika začleněna do tohoto ustanovení, které upravuje poctivost prodeje a poskytování služeb. Porušení stanovených povinností bude postihováno příslušným dozorovým orgánem, kterým je podle ustanovení § 23 odst. 1 Česká obchodní inspekce.

V § 3b se promítá výjimka stanovená směrnicí o právech spotřebitelů, že změny v § 3 odst. 2 a § 3a nejsou aplikovány na celou škálu spotřebitelských smluv, na něž se nepoužijí ani ustanovení o ochraně spotřebitele při uzavírání smluv distančním způsobem a mimo obchodní prostory.

K bodu 4 (ustanovení § 11a):

Jedná se o transpoziční ustanovení článku 8 odst. 3 směrnice, jehož cílem je zajištění plné informovanosti spotřebitele a to nejpozději na počátku objednávkového procesu o případných omezeních týkajících se dodání nabízeného zboží prostřednictvím internetu a o způsobech plateb, které jsou prodávajícím přijímány.

K bodu 5 (ustanovení § 13):

Jedná se o legislativně technické zpřesnění za účelem sjednocení terminologie používané NOZ, který proti původní úpravě již nepoužívá pojem „rozpor s kupní smlouvou“. Navržené znění tak odpovídá pojmům použitých v pododdílu 5 NOZ, jehož obsahem jsou zvláštní ustanovení o prodeji zboží v obchodě.

K bodu 6 (ustanovení § 15 odst. 1):

I zde se jedná o legislativně technické zpřesnění tak, aby text odpovídal pojmům používaným v NOZ. Touto úpravou bude text odpovídat ustanovení § 2162, které zakotvuje právo spotřebitele žádat kromě předvedení funkcí výrobku i jeho překontrolování.

K bodu 7 (ustanovení § 15 odst. 2):

Jde opětovně o legislativně technické zpřesnění textu a sjednocení pojmů použitých v NOZ. Oproti původní úpravě NOZ nepoužívá pojem záruční list (§§ 620 a 625), nýbrž pouze písemné potvrzení, jehož obsahem by mělo být vymezení rozsahu a doby trvání povinnosti z vadného plnění. V této souvislosti je změněn text poznámky pod čarou, kde je poukázáno na ustanovení § 2166, který řeší otázky vydání písemného potvrzení prodávajícím, včetně vymezení rozsahu poskytnutých informací.

K bodu 8 (ustanovení § 18c):

Jedná se o transpoziční ustanovení článku 3 odst. 4 směrnice 2008/122/ES Evropského parlamentu a Rady 2008/122/ES o ochraně spotřebitele ve vztahu k některým aspektům smluv o dočasném užívání ubytovacího zařízení (timeshare), o dlouhodobých rekreačních produktech, o dalším prodeji a o výměně, které bylo implementováno do našeho právního řádu pouze částečně. Ačkoliv článek 3 je nazván jako „Reklama“, v jeho odstavci 4 se zákaz uvádění dočasného užívání ubytovacího zařízení ani dlouhodobého rekreačního produktu jako investice se vztahuje jak na nabídku, tak i jeho prodej. Úprava zakotvená v zákoně č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů, konkrétně pak v ustanovení § 5i odst. 3 zakazuje nabídku dočasného užívání ubytovacího zařízení nebo dlouhodobého rekreačního produktu reklamou jako způsob zhodnocení finančních prostředků spotřebitele. Je tedy žádoucí v zájmu celistvosti a zajištění řádné transpozice zapracovat tento zákaz i na uvádění na trh a jeho prodej.

K bodu 9 (ustanovení § 19 odst. 1):

Jedná se změnu textu poznámky pod čarou a správné označení paragrafu předmětné úpravy dle NOZ.

K bodu 10 (ustanovení § 19 odst. 3):

Předmětná úprava je reakcí na nové znění NOZ, které se týká odpovědnosti prodávajících z vadného plnění. Oproti dosavadní právní úpravě není jednoznačně řešena otázka vady odstranitelné a vady neodstranitelné. Vzhledem k úpravě ustanovení § 2169, jehož obsahem jsou nároky z vadného plnění, je žádoucí upravit ustanovení § 19 odst. 3 tak, aby byl zřejmý nárok spotřebitele v případě neplnění lhůty pro vyřízení reklamace.

K bodu 11 (ustanovení § 23 odst. 1):

Jedná se o legislativně technickou úpravu v návaznosti na rozšíření výčtu dozorových orgánů oprávněných ke kontrole stanovených povinností.

K bodu 12 (ustanovení § 23 odst. 2 až 4):

Úprava navazuje na rozšíření ustanovení § 3 o odstavce 2, 3 a 4 a tedy zpřesnění kontrolní pravomoci jednotlivých dozorových orgánů.

K bodu 13 (ustanovení § 23 odst. 15):

Jedná se o legislativně technické zpřesnění za účelem sjednocení terminologie používané NOZ. Navržené znění tak odpovídá pojmům použitých v ustanovení § 1852 a násl. NOZ, které upravují dočasné užívání ubytovacího zařízení a jiné rekreační služby.

K bodu 14 (ustanovení § 24 odst. 7 písm. b):

V návaznosti na zakotvení nového § 3a se doplňují správní sankce.

K bodu 15 (ustanovení § 24 odst. 7 písm. i):

Úprava správního deliktu souvisí s nově stanovenou povinností vymezenou v ustanovení § 11a.

K bodu 16 (ustanovení § 23 odst. 7 písm. m):

Provedená změna navazuje na úpravu ustanovení § 15 odst. 2.

K bodu 17 (ustanovení § 24 odst. 8):

Jedná se o legislativně technické zpřesnění za účelem sjednocení terminologie používané NOZ. Navržené znění tak odpovídá pojmům použitých v ustanovení § 1852 a násl. NOZ, které upravují dočasné užívání ubytovacího zařízení a jiné rekreační služby.

K bodu 18 (ustanovení § 24 odst. 10):

Navrhuje se změna ustanovení o správních deliktech, a to z důvodu, že došlo k doplnění nové správní sankce v návaznosti na vložení § 3a

K přechodnému ustanovení:

Přechodné ustanovení skrývá výjimku

K části čtrnácté - změna zákona o stavebním spoření

K bodu 1 (§ 5 odst. 1):

V souladu se změnami požadované formy smluv se uvolňuje požadavek na písemnou smlouvu i v případě smlouvy o stavebním spoření. Je ovšem nutno zajistit, aby měl budoucí účastník stavebního spoření možnost se seznámit s obsahem smlouvy před jejím uzavřením.

K bodu 2 (§ 5 odst. 9):

Na základě úpravy § 1335 odst. 1 věty první NOZ lze zastavit pohledávku, kterou lze postoupit jinému. Tuto podmínku nesplňuje pohledávka na uspořenou částku, kterou dle poslední věty § 5 odst. 9 zákona o stavebním spoření nelze v době spoření převést na jinou osobu. Na základě této úpravy NOZ by nemohl poskytovatel stavebního spoření zřídit k uspořené částce zástavní právo, jak je dnes běžnou praxí zejména u překlenovacích úvěrů. Uspořená částka slouží u překlenovacího úvěru k zajištění pohledávky poskytovatele stavebního spoření, neboť účastník si na smlouvu o stavebním spoření nadále spoří tak, aby mu vznikl nárok na řádný úvěr a aby poté z uspořené částky splatil část překlenovacího úvěru. Naspoření určité minimální částky na účet je podmínkou vzniku nároku na řádný úvěr, z něhož se uhradzuje zbylá část překlenovacího úvěru. Vzhledem k tomu, že z uspořené částky na účtu stavebního spoření se překlenovací úvěr splácí přednostně, zajišťují si poskytovatelé stavebního spoření přednostní splacení své pohledávky nejčastěji zastavením pohledávky na souvisejícím účtu stavebního spoření, který sami vedou.

Běžnou praxí je též využití naspořené částky jako zástavy v případě úvěru ze stavebního spoření, pokud má účastník u jedné stavební spořitelny více smluv a na jedné smlouvě spoří, zatímco u druhé žádá o úvěr ze stavebního spoření. Zástava smlouvy ve spořicí fázi zvyšuje zajištění úvěru, tedy snižuje rizikovost daného úvěru z pohledu poskytovatele. Vzhledem k tomu, že úroková sazba u tohoto úvěru je pevně stanovena ve smlouvě o stavebním spoření a poskytovatel ji nemůže měnit (tedy nemůže výši sazby reagovat na rizikovost dlužníka), je vhodné umožnit zástavu naspořené částky i v případě tohoto úvěru.

Bezvýjimečné a výslovně předepsání podmínky postupitelnosti se zde jeví jako nevhodné, a to právě v případě, kdy zástavní věřitel má ve svůj prospěch zastavenou peněžitou pohledávku, u níž současně vystupuje i jako poddlužník. V tomto případě lze totiž zástavní právo vykonat bez nutnosti postoupení pohledávky, a to už pouhým zápočtem na základě dohody či § 1339 NOZ. Převoditelnost tu není nutným předpokladem, aby zástavní právo mělo svůj hospodářský význam.

Výjimka z omezení zástavního práva se bude vztahovat na úvěry ze stavebního spoření (§ 5 odst. 2 zákona o stavebním spoření) a na překlenovací úvěry (§ 5 odst. 5 zákona o stavebním spoření) tak, aby podmínky pro všechny poskytovatele stavebního spoření byly stejné.

K bodu 3 (§ 5 odst. 13):

Navržené ustanovení reaguje na změny, které v oblasti rodinného práva přináší NOZ. Na základě ustanovení § 483 a § 898 NOZ by bylo možno dovodit, že při uzavírání smlouvy o stavebním spoření dítěte, je potřeba souhlas soudu. Tento výklad NOZ není vzhledem k fungující praxi žádoucí, z toho důvodu je navrženo doplnit ustanovení o smlouvě o stavebním spoření.

Na základě odstavce 13 se změna smlouvy o stavebním spoření bude ze zákona považovat za běžnou záležitost při správě jmění.

K bodu 4, 5 (§ 6 odst. 1 a odst. 2):

Jedná se o legislativně technické změny, jejichž cílem je upravit stávající terminologii a sjednotit ji tak s terminologií zaváděnou v souvislosti s rekodifikací soukromého práva.

K bodu 6 (§ 8):

Dosavadní úprava, kdy zůstavitel nemohl nijak ovlivnit, na koho přejdou práva a povinnosti ze stavebního spoření, byla vzhledem k důrazu, který NOZ klade na vůli zůstavitele nevyhovující. V rámci konzultací se sektorem bylo zvoleno řešení, které smlouvu o stavebním spoření ukončí a umožní dědění peněžních prostředků ze stavebního spoření podle obecných principů daných NOZ.

Ustanovení o smrti účastníka stavebního spoření se mění tak, že v případě smrti účastníka právní vztahy plynoucí ze smlouvy o stavebním spoření zaniká a předmětem dědění jsou jednotlivé pohledávky a dluhy vyplývající ze stavebního spoření ke dni smrti účastníka, včetně záloh státní podpory evidovaných na účtu účastníka a zálohy státní podpory za kalendářní rok, ve kterém účastník zemřel, podle skutečně uspořené částky ke dni smrti účastníka v kalendářním roce, ve kterém účastník zemřel. Přebírá se tedy pravidlo, které je obsaženo ve stávajícím odstavci 3.

K části patnácté - změna zákona o Ústavním soudu

Změny se činí v návaznosti na změnu koncepce týkající se zbavování a omezování způsobilosti k právním úkonům (nově svéprávnosti) v NOZ, kdy napříště již není možné zbavovat způsobilosti k právním úkonům. Změna v § 25a odst. 3 písm. n) se činí na základě změny koncepce osvojení podle NOZ, dle které do budoucna bude možné osvojit nejen nezletilého, ale také zletilého.

K části šestnácté – změna zákona o Bezpečnostní informační službě

§ 17 odst. 2 by od 1. ledna 2014 obsahoval nefunkční odkaz, neboť jeho stávající účinné znění bylo novelizováno zákonem č. 267/2006, o změně zákonů souvisejících

s přijetím zákona o úrazovém pojištění zaměstnanců a to tak, že od 1. 1. 2013 je v § 17 odst. 2 odkazováno na § 425 až 426b stávajícího občanského zákoníku (zákon č. 40/1964 Sb., ve znění pozdějších předpisů), proto je třeba uvedené ustanovení § 17 uvést do souladu s NOZ.

K části sedmnácté - změna zákona o rozhodčím řízení

K bodu 1 (§ 4 odst. 1):

Navrhuje se změna s ohledem na změnu terminologie, kterou přinesl NOZ.

K bodu 2 a 3 (§ 4 odst. 2 a 3):

Vzhledem k tomu, že zákon o mezinárodním právu soukromém ruší ustanovení § 4 odst. 2, je možné označit dosavadní odstavce 3 a 4 jako odstavce 2 a 3.

K bodu 4 (§ 16):

Z důvodu vyloučení pochybností se vyjasňuje, že ustanovení § 16 dopadá i na situaci uvedenou v § 34 odst. 2, tedy kdy soud zrušil rozhodčí nález a věc má být znovu projednána v rozhodčím řízení. Navrhuje se změna, že v případě, kdy je rozhodčí nález zrušen rozhodnutím soudu, počítá se 30 denní lhůta pro zachování stavění promlčecích a prekluzivních lhůt až od okamžiku právní moci takového rozhodnutí.

K bodu 5 (§ 19 odst. 4):

Napravuje se problematický stav, který vznikl novelou č. 19/2012 Sb. Byť ustanovení § 19 odst. 4 nedopadá na stálé rozhodčí soudy, dle definice uvedené v § 13 by mohl být vykládán tak, že by se vztahoval i na řády prestižních zahraničních rozhodčích soudů, jako je například Mezinárodní rozhodčí soud při Mezinárodní obchodní komoře v Paříži (ICC International Court of Arbitration) a mnoho dalších, či na pravidla rozhodčího řízení vydaná Komisí OSN pro mezinárodní obchodní právo (UNCITRAL). Výše zmíněnými pravidly a řády se řídí často spory v obchodních vztazích či spory s mezinárodním prvkem. Vyžadovat přiložení těchto pravidel či řádů k rozhodčí smlouvě by bylo zcela nestandardní a ojedinělé v mezinárodním srovnání, jednak by mohlo také založit porušení mezinárodních závazků České republiky (zejména čl. II Úmluvy o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů (Newyorská úmluva), pokud by bylo nepřiložení sankcionováno neplatností takové rozhodčí smlouvy. Uvedené pravidlo se tak navrhuje zúžit pouze na spotřebitelské smlouvy, u kterých může mít smysl z důvodu potřeby zvýšené ochrany spotřebitele zejména ve vztahu k pravidlům vydaným rozhodčími centry v České republice, které nejsou stálými rozhodčími soudy ve smyslu § 13 ZRŘ.

K bodu 6 (§ 34 odst. 2):

Dochází ke zpřesnění ustanovení, aby bylo zřejmé, na které důvody zrušení rozhodčího nálezu se ustanovení odstavce 2 použije. Pro vyloučení pochybností se výslovně stanoví, že v rozhodčím řízení se pokračuje pouze na návrh některé ze stran

sporu. Pokud žádná ze stran nepodá k příslušnému rozhodci návrh na pokračování v řízení, dojde v souladu s § 16 k ukončení stavění promlčecích a prekluzivních lhůt.

K bodu 7 (§ 40a až 40d):

Vzhledem k tomu, že nový zákon o mezinárodním právu soukromém z důvodu legislativně technické chyby ruší část pátou zákona, která zapracovává pasáže o seznamu rozhodců, navrhuje se vytvořit novou část, ve které by tato úprava byla zakotvena. Přebírá se dosavadní úprava uvedená v § 35a až 35d s drobnými upřesněními. Pokud jde o povinnosti uchazečů o zápis do seznamu uvádět v žádosti trvalý pobyt, nevztahuje se tato povinnost na uchazeče cizince, kteří trvalý pobyt nemají. Zde postačí uvedení kontaktní adresy.

K části osmnácté - změna zákona o regulaci reklamy

K bodu 1:

Navrhuje se přizpůsobit právní úpravu terminologii NOZ.

K bodu 2:

Navrženou úpravou se ve smyslu usnesení vlády ze dne 19. 7. 2012 č. 543 o Harmonogramu předložení návrhů změn zákonů v souvislosti s přijetím kontrolního řádu text zákona o regulaci reklamy sladuje se zákonem o kontrole (vypouštějí se duplicitní ustanovení).

K části devatenácté - změna zákona o spořitelních a úvěrních družstvech

Jedná se převážně o legislativně technické změny, které se činí v návaznosti na NOZ a zákon o obchodních korporacích. Promítá se jednak změna terminologie, dále se promítá možnost, aby členem představenstva družstevní záložny byla právnická osoba, a upravují se odkazy na stávající obchodní a občanský zákoník.

K části dvacáté - změna zákona o státní sociální podpoře

K bodu 1:

Z ustanovení § 824 a § 826 NOZ vyplývá, že o předání dítěte do péče osvojitele před osvojením bude napříště rozhodovat soud a nikoliv již orgán sociálně-právní ochrany dětí, jak předpokládá stávající znění § 69 odst. 2 zákona o rodině. Péče osvojitele o dítě před osvojením musí nově trvat nejméně po dobu šesti měsíců, namísto dosavadních tří měsíců. Nově bude soud rozhodovat rovněž o předání dítěte do péče budoucího osvojitele poté, kdy oba rodiče dali souhlas k osvojení, přičemž tato péče

však nebude před uplynutím tří měsíců od udělení souhlasu k osvojení považována za péči před osvojením. Dále je v § 963 NOZ stanoveno, že soud rozhoduje rovněž o svěřeni dítěte do předpěstounské péče zájemcům o pěstounskou péči. Pokud jde o stávající institut svěřeni dítěte do výchovy jiného občana než rodiče podle § 45 zákona o rodině, nově se tento institut upravuje jako svěřeni dítěte do péče jiné osoby podle § 953 a násl. nového OZ. Tyto změny se promítají do nového znění § 7 odst. 10.

K bodu 2:

V úpravě příspěvku na bydlení se promítají změny, ke kterým dochází v úpravě nájmu bytu v NOZ oproti dosavadní úpravě, na jehož ustanovení se odkazuje v § 24 odst. 2.

K bodu 3:

Dle § 34 odst. 3 zákona o rodině nemá nezletilý rodič rodičovskou zodpovědnost, leda by ji ve vztahu k péči o dítě soud rodiči staršímu 16-ti let, který má potřebné předpoklady, přiznal.

Dle ustanovení § 868 nového OZ je však výkon rodičovské odpovědnosti nezletilého rodiče, který dříve přiznáním svéprávnosti nebo uzavřením manželství nenabyl plné svéprávnosti, pouze pozastaven, a to až do doby, než nabude plnou svéprávnost. To neplatí o výkonu povinnosti a práva péče o dítě, ledaže soud vzhledem k osobě rodiče rozhodne, že se do doby nabytí plné svéprávnosti pozastavuje také výkon této povinnosti a tohoto práva.

S ohledem na novou právní úpravu bude napříště přiznán rodičovský příspěvek i nezletilému rodiči, kterému nebyl výkon povinnosti a práva péče o dítě pozastaven.

K bodům 4 až 8:

Legislativně technické úpravy v návaznosti na změnu některých institutů a termínů v NOZ. Pojem „zákonný zástupce“ dle nového OZ již nezahrnuje i opatrovníka.

Dle nového OZ již nebude možné zbavit člověka svéprávnosti (dle původní terminologie způsobilosti k právním úkonům), ale pouze jej ve svéprávnosti omezit.

K části dvacáté první - změna zákona o důchodovém pojištění

K bodům 1 až 5, 14 a 15:

Legislativně technické úpravy s ohledem na to, že pojem „způsobilost mít práva a povinnosti“ je nahrazen pojmem „právní osobnost“, pojem „způsobilost k právním úkonům“ je nahrazen pojmem „svéprávnost“ a pojem „zákonný zástupce“ již nezahrnuje i opatrovníka.

K bodům 6, 7 a 12:

Jde o legislativně technické úpravy související s bodem 9.

K bodům 8 a 9:

Ustanovení se doplňuje v návaznosti na úpravu NOZ, podle které bude o svěřeni dítěte v případech uvedených v těchto ustanoveních rozhodovat soud.

K bodům 10 a 11:

Vzhledem k tomu, že NOZ již nebude vymezovat pojem „domácnost“, je nezbytné doplnit definici tohoto pojmu v zákoně o důchodovém pojištění pro účely tohoto zákona. Podmínka sdílení domácnosti je rozhodná např. pro vznik účasti na důchodovém pojištění nebo pro nárok na dávku důchodového pojištění.

K bodu 13:

Navrhovaná změna reaguje na nový institut prohlášení za nezvěstného.

K části dvacáté druhé - změna zákona o advokacii

K bodům 1 až 3 a 23:

Jde o legislativně technickou změnu, která je vyvolaná skutečností, že dosavadní pojem „způsobilost k právním úkonům“ se nahrazuje pojmem „svěprávnost“ (viz § 15 nového OZ).

K bodům 4, 8, 13, 18, 21:

Podle dosavadní právní úpravy může advokát vykonávat advokacii samostatně, v pracovním poměru nebo společně s jinými advokáty, a to buď jako účastník sdružení na základě smlouvy podle § 829 a násl. ObčZ, nebo jako společník vybraných obchodních společností. Smlouvu o sdružení již nový ObčZ nezná; namísto toho upravuje v ustanovení § 2716 institut společnosti jakožto *societas iuris civilis*, což se musí zákonitě promítnout do právní úpravy způsobu výkonu advokacie. Pojem „sdružení“ je však zachován v podobě legislativní zkratky z důvodu zachování dosavadní ustálené terminologie a legislativní konzistence. Namísto účastníků sdružení však zákon používá pojem „společníci sdružení“, což odpovídá terminologii nového ObčZ.

Pro výkon advokacie prostřednictvím společnosti založené smlouvou dle § 2716 ObčZ bude platit právní úprava obsažená v ObčZ s výjimkou těch ustanovení, které umožňují svěřeni správy společných záležitostí třetí osobě (§ 2731 odst. 1). Z hlediska principů, na kterých spočívá svobodný a nezávislý výkon advokacie, je nezbytné zajistit, aby se na správě společnosti nepodílely třetí osoby, tj. jiné osoby než společníci.

K bodu 5:

Vzhledem ke zrušení předmětných předpisů se ruší poznámky pod čarou, které na ně odkazují.

K bodu 6:

Pojem „místo podnikání“, který byl doposud upraven v § 2 odst. 3 obchodního zákoníku, se nahrazuje pojmem „sídlo podnikatele“, který je definován v ustanovení § 429 nového ObčZ.

K bodu 7:

Ustanovením se ruší bez náhrady nadpis nad § 14.

K bodům 9, 10 a 22:

Jde o legislativně technickou změnu související se zrušením obchodního zákoníku.

K bodu 11:

Nový zákon o obchodních korporacích hovoří v § 15 o tzv. vkladové povinnosti, na základě čehož dochází k legislativně technické změně podmínky, od kdy je advokát oprávněn poskytovat právní služby jako společník společnosti.

K bodům 12, 14 až 17:

Změna reaguje na úpravu zakotvenou v NOZ. Povinnost k náhradě újmy zahrnuje i náhradu újmy na jmění (škody). Je třeba, aby advokát byl plně pojištěn, i když podle § 2861 NOZ lze pojištění odpovědnosti ujednat jen jako pojištění škodové.

Na druhou stranu podle § 2894 NOZ platí, že nebyla-li povinnost odčinit jinému nemajetkovou újmu výslovně ujednána, postihuje škůdce, jen stanoví-li to zvlášť zákon.

K bodu 19:

Podle § 1677 NOZ spravuje pozůstalost správce pozůstalosti (byl-li zůstavitelem povolán), nebo vykonavatel závěti (byl-li zůstavitelem povolán). Pokud povolání nebyli, spravuje pozůstalost dědic (popř. dědicové). Je-li však pro to vážný důvod, nařídí soud jiné opatření.

Dosavadní ustanovení § 27 odst. 5 zákona o advokacii upravovalo postup Komory a soudu v případě úmrtí advokáta tak, že soud na návrh Komory ustanovil nástupce zemřelého advokáta správcem té části dědictví, kterou zůstavitel používal k výkonu advokacie. Vzhledem ke změně, kterou přináší nová právní úprava NOZ, se navrhuje, aby soud postupem podle § 1677 jmenoval nástupce zemřelého advokáta správcem té části pozůstalosti, kterou advokát používal k výkonu advokacie. Tím se zabezpečí, aby v rámci správy pozůstalosti nedošlo k úniku informací, které se týkají klientů zemřelého advokáta.

K bodům 20 a 24:

Jde o změnu terminologie v návaznosti na část čtvrtou NOZ.

K přechodnému ustanovení:

Navržené přechodné ustanovení reaguje na změnu spočívající v zavedení povinnosti advokáta (popř. společnosti nebo zahraniční společnosti) být pojištěn pro případ odpovědnosti za újmu, oproti dosavadní právní úpravě, která mu ukládala povinnost být pojištěn toliko pro případ odpovědnosti za škodu. Ke změně pojištění by mělo dojít do 1 roku ode dne nabytí účinnosti předkládaného návrhu. Do té doby musí být advokát (popř. společnost nebo zahraniční společnost) pojištěn podle dosavadních právních předpisů, tj. pro případ odpovědnosti za škodu.

K části dvacáté třetí - změna zákona o oceňování majetku

K bodům 1 a 2 (§ 2 odst. 1):

V souladu s ustanovením § 492 NOZ, kde je nově definovaná hodnota věci a mimořádná cena, byly tyto pojmy upraveny a doplněny i do zákona o oceňování majetku. Zároveň bylo potřebné jednoznačně odlišit cenu obvyklou či mimořádnou od ceny zjištěné postupem podle tohoto zákona. Definice obvyklé ceny byla rozšířena ve smyslu Mezinárodních oceňovacích standardů, ve kterých je zakotvena podmínka běžného prodeje, kdy kupující je ke koupi motivován, ale není k ní nucen a ani nechce kupovat za každou cenu. Obdobně prodávající nemá přemrštěné cenové nároky a není také nucen nebo připraven prodat za každou cenu. Kupující i prodávající jsou přiměřeně informováni o podstatě a vlastnostech majetku a o stavu trhu k datu ocenění. Každá ze stran jedná ve vlastním zájmu a rozumně tak, aby dosáhla pro ni co nejlepší cenu. Přitom se předpokládá, že majetek byl na trhu prezentován nejvhodnějším způsobem, aby se uskutečnil jeho prodej za nejvýhodnější cenu.

K bodu 3 (Nadpis hlavy druhé):

Dochází ke změně právní terminologie v návaznosti na zavedení nové právní terminologie v § 498 NOZ.

K bodu 4 (§ 3):

V souladu s novým pojetím bytového spoluvlastnictví v dílu 4. oddílu 5 NOZ a tím, že jednotky jsou tímto zákonem považovány za samostatnou nemovitou věc, bylo doplněno členění staveb o tuto nemovitou věc.

K bodům 5 a 6 (§ 4 odst. 2 a 3):

Změny v těchto bodech vyvolalo nové pojetí nemovité věci jako takové, kdy se dle ustanovení § 505 a 3054 až 3061 NOZ součástí pozemku za určitých podmínek stanou stavby. Stavby budou z pohledu oceňování chápány jako zhodnocení

pozemku, tzn., že cena stavby se zohlední v ceně pozemku. Základní princip stávající úpravy bude zachován, cena stavby se stanoví způsobem podle účelu užití.

K bodům 7 až 9 (§ 5 odst. 1 písm. c), § 5 odst. 2):

Změna reaguje na novou možnost, kterou zavádí ustanovení § 508 NOZ, a to, že stroj či jiné upevněné zařízení není součástí nemovité věci, pokud byla do katastru nemovitostí zapsána výhrada. V těchto případech nebude cena tohoto zařízení zahrnuta do ceny nemovitosti.

Nově se umožňuje v případě oceňování nákladovým způsobem zohlednění i morálního zastarání stavby.

K bodu 10 (§ 8):

V textu byly provedeny změny v souladu se změnami ve vymezení jednotek v NOZ, a to především v případě vymezení jednotek dle ustanovení § 1159 NOZ a stanovení spoluvlastnických podílů na společných částech domu dle ustanovení § 1161 NOZ.

K bodům 11 a 13 (§ 9):

V návaznosti na změny v NOZ, kdy se stavba stala součástí pozemku dle § 505 a následujících a zavedením práva stavby podle § 1240 a následujících jako nemovité věci, bylo v případě stavebních pozemků zavedeno nové členění na pozemky zastavěné a nezastavěné.

K bodům 14 až 17 (§ 10 odst. 1, 3, 4 a 6, § 24 odst. 3):

Jde o terminologické změny navazující na novelizaci § 2.

K bodu 18 (§ 10 odst. 8 a 9):

Upraveno v souladu s NOZ s ustanovením § 1087, tzn., stavba a trvalé porosty jsou součástí pozemku, jejich cena se započte do ceny pozemku.

K bodu 19 (§ 13):

Aktualizace terminologie v návaznosti na vyvolané úpravy v katastrálním zákoně.

K bodu 20 (§ 16a a 16b):

V hlavě druhé byl mezi nemovitosti vložen nový čtvrtý díl zahrnující „Věcná práva k nemovitým věcem“, která v souladu s ustanovením § 498 NOZ, jsou věci nemovitou. Mezi tato věcná práva patří právo stavby, nově zavedené v ustanovení § 1242 NOZ. Ocenění tohoto práva upravuje § 16a. Právo stavby se zjistí výnosovým způsobem, na základě ročního užitku. Při ocenění tohoto práva se rozlišuje, zda stavba odpovídající právu stavby byla již zřízena či nikoli. Při návrhu znění tohoto ustanovení bylo čerpáno ze starých právních předpisů, jako např. ze zákona č. 86/1912 ř. z., o stavebním právu, zákona č. 88/1947 Sb., o právu stavby a z právní

úpravy v Německu z roku 1991. U ocenění práva stavby s nezřízenou stavbou je počet let dalšího užívání práva zvolen analogicky ke stávající úpravě o počtu let u věcných břemen, která nebyla měněna.

Mezi nemovitosti se nově zahrnují i práva odpovídající věcnému břemenu, jejichž oceňování upravovalo ustanovení § 18 zákona. V návaznosti na NOZ se i jejich ocenění dělí na ocenění věcných břemen služebnosti a reálných věcných břemen. Do ocenění věcných břemen byla zahrnuta i úprava ocenění reálných věcných břemen a vykupitelných věcných břemen služebnosti, jejichž ocenění vychází z předem sjednaných náhrad ve smlouvě.

K bodu 21 (§ 17):

Jedná se o odstranění disproporce při oceňování majetkových práv vyplývajících z průmyslových práv a práv na označení. Nově se zavádí možnost zohlednění míry zastarání, která má podstatný vliv na cenu některých práv. Způsob diskontování a určení míry, popřípadě koeficientu zastarání stanoví vyhláška, k níž je zmocňovací ustanovení v § 33, proto se poslední věta odst. 1 vypouští.

K bodům 22 až 24 (§ 18, 22 a 24):

Jedná se o promítnutí změny pojmosloví do zákona.

K bodu 25 (§ 22 odst. 2):

V souladu s ustanovením § 2812 a následujících NOZ se nárok ze životního pojištění ocení ve výši odkupného, na které má pojistník nárok.

K bodu 26 (§ 23):

V zákoně o oceňování majetku je stávající ustanovení o oceňování podílů v obchodních společnostech a účasti v družstvech novelizováno zněním podle zákona o obchodních korporacích, neboť ocenění majetku věcně náleží do tohoto zákona.

K bodům 27 až 31 a 34 (§ 24, § 33):

Zavedení nové terminologie, kterou upravuje ustanovení § 502 NOZ a další.

K bodu 32 (§ 24 odst. 4):

Jedná se o promítnutí změny učiněné v § 2.

K bodu 33 (§ 33):

Rozšiřuje počet ustanovení, která upravuje či může upravit vyhláška. Úprava podrobností ocenění vyhláškou může být vyvolána změnou dalších zákonů, ze kterých oceňování přebírá některé skutečnosti, a jejichž změny budou navazovat na změny v NOZ a budou součástí doprovodného zákona.

K části dvacáté čtvrté - změna zákona o dohledu v oblasti kapitálového trhu

Jedná se o změny v právních institutech a právním pojmosloví v souvislosti s přijetím NOZ. S ohledem na to, že ustanovení § 13 bude novelizováno přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, je třeba jej celé nahradit novým zněním. Současně se také v souvislosti s přijetím nového zákona o veřejných rejstřících staví na jisto, že seznamy vedené Českou národní bankou veřejným rejstříkem nejsou.

K části dvacáté páté – změna zákona o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci

Navrhuje se do zákona č. 82/1998 Sb. včlenit, že zápis skutečností do veřejných rejstříků provedených notářem se považuje za výkon státní správy. V takovém případě bude stát odpovídat za škodu způsobenou takovým zápisem a bude moci uplatnit regres po notáři v souladu s § 17 zákona.

Navrhuje se odstranit limitace náhrady škody způsobené nedbalostním jednáním. Limitace je příliš nízká a není odůvodněná.

K části dvacáté šesté - změna zákona o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla

Návrh je reakcí na změny v náhradě majetkové a nemajetkové újmy ze závazků z deliktů provedené NOZ.

V § 6 odst. 3 se pak odkazem na NOZ zakotvuje pravidlo týkající se způsobu náhrady škody. Není nejmenšího důvodu, aby zde neplatilo obecné pravidlo upřednostňující restituční náhradu, jestliže lze s poškozeným dohodnout náhradu relativně. Není zde důvodu, proč by pojišťovny nemohly hradit např. opravy poškozených vozidel formou úhrady opravy v servisu.

K části dvacáté sedmé - změna zákona o pobytu cizinců na území České republiky

Změny se činí v návaznosti na změnu koncepce týkající se zbavování a omezování způsobilosti k právním úkonům v NOZ.

V § 158 odst. 1 písm. d) bod 4. se v souladu s novým institutem prohlášení za nezvěstného se navrhuje zapisovat do informačního systému cizinců také údaj o dni, ke kterému dle rozhodnutí soudu o prohlášení za nezvěstného nastávají účinky takového rozhodnutí, a stejně tak se navrhuje tento údaj poskytovat z informačního systému cizinců (odst. 9 písm. s).

Změna v § 158 odst. 1 písm. e) a odst. 9 písm. r) se činí na základě změny koncepce osvojení podle NOZ, dle které do budoucna bude možné osvojit nejen nezletilého, ale také zletilého.

Reaguje se na skutečnost, že návrhem zákona, kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, jsou rušena všechna zvláštní ustanovení, tedy hlava pátá části třetí občanského soudního řádu. Tato hlava upravovala i řízení o propuštění cizince ze zajištění.

Jelikož nebylo dále důvodné, aby rozhodování o zajištění cizince bylo podrobeno soudnímu přezkumu v rámci správního soudnictví podle soudního řádu správního, tedy poté, co rozhodl orgán Policie ČR, a rozhodování o žádosti o propuštění cizince ze zajištění rozhodovaly soudy v občanském soudním řízení, navrhuje se sjednotit postup pro řízení o žádosti cizince o propuštění tak, že nadále bude o žádosti rozhodovat nejprve Policie ČR a následný přezkum soudem bude zajištěn prostředky správního soudnictví podle soudního řádu správního.

K části dvacáté osmé - změna zákona o občanských průkazech

K bodu 1:

Podle platné právní úpravy je sice dána povinnost mít občanský průkaz občanům omezeným ve způsobilosti k právním úkonům. Tato skutečnost je terčem obrovské kritiky občanů z několika důvodů. Jedním z důvodů je skutečnost, že se od 1. 1. 2012 již do OP nezapisuje dříve povinný údaj (omezení nebo zbavení způsobilosti k právním úkonům), což v praxi přináší obrovské problémy jak držitelům OP samotným, tak opatrovníkům, ale také třetím stranám, kterým vzniká škoda. Opětovné zapisování údaje do občanského průkazu o omezení svéprávnosti v současné době není možné s ohledem na jednotný typ identifikačních dokladů členských států EU, kde se tyto údaje rovněž nezapisují a navíc neslouží bezprostředně k identifikaci občana.

Zakotvit proto do budoucna povinnost mít občanský průkaz občanům omezeným ve svéprávnosti nedoporučujeme ani z hlediska odpovědnosti za přestupky, která by automaticky přecházela na opatrovníky. Občan omezený ve svéprávnosti může být schopen sám o občanský průkaz požádat a převzít jej, nicméně již nemusí být schopen chránit OP před ztrátou a zneužitím. Opatrovník by se skutečnost, že bylo požádáno o vydání OP jeho opatrovancem ani nemusel dozvědět, nicméně by odpovídal za přestupek (např. že nebyla ohlášena ztráta nebo odcizení občanského průkazu, že nebude v zákonné lhůtě požádáno o vydání nového občanského průkazu, v případě uplynutí časové platnosti stávajícího občanského průkazu, nebo že došlo ke zneužití OP). V současné době z uvedených důvodů již nemají často zájem o opatrovnictví ani rodinní příslušníci občanů omezených ve svéprávnosti a jsou proto za opatrovníky ustanovovány úřady, kterým tím vznikají nemalé problémy.

Řada občanů zbavených způsobilosti k právním úkonům je dlouhodobě umístěna v zařízeních, kde občanský průkaz nepotřebují a opatrovníci o něj nežádají, přestože mají tuto možnost.

Z uvedených důvodů považujeme za řešení dané situace zakotvení pouze práva na občanský průkaz, nikoli povinnost mít občanský průkaz pro občany, jejichž svéprávnost byla omezena.

K bodům 2 až 14:

Novelizační body jsou navrhovány v souvislosti s NOZ a odrážejí jeho odlišné názvy jednotlivých institutů.

K části dvacáté deváté - změna zákona o cestovních dokladech

Jde o legislativně-technické změny činěné v návaznosti na novou terminologii NOZ týkající se svéprávnosti a dále se upravuje možnost podání žádosti o vydání cestovního dokladu, resp. převzít cestovní doklad jednak opatrovníkovi a dále podpůrci na základě smlouvy o nápomoci nebo členovi domácnosti na základě smlouvy o zastoupení členem domácnosti.

K části třicáté - změna zákona o sociálně-právní ochraně dětí

K bodu 1:

Zákonem č. 401/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, byla do § 10 odst. 3 doplněna nová ustanovení písm. c) až d), avšak na nezletilé svéprávné děti by se měla vztahovat pouze stávající ustanovení písm. a) a b). Dále bylo do zákona doplněno vymezení sociální kurately pro děti a mládež v § 32 odst. 4, která by se měla zaměřovat i nezletilé svéprávné děti (viz např. účast na přestupkovém a trestním řízení proti mladistvému, spolupráce s Probační a mediační službou, pomoc dětem po propuštění z ústavního zařízení nebo z věznice, včetně zajištění návazné péče dětem po dosažení zletilosti).

K bodu 2:

Zákonem č. 401/2012 Sb. je s účinností od 1. ledna 2013 doplněno do zákona o sociálně-právní ochraně dětí nové ustanovení § 4a. V tomto novém ustanovení je třeba provést změnu v návaznosti na § 958 NOZ, ve kterém je stanoveno, že o svěřeni dítěte do předpěstounské péče zájemcům o pěstounskou péči rozhoduje výlučně soud a nikoliv již orgán sociálně-právní ochrany dětí.

K bodu 3:

V návaznosti na ustanovení § 867 odst. 2 nového OZ je třeba zakotvit věk 12 let dítěte jako nejzazší hranici, při jejímž dosažení je nezbytné poskytnout dítěti potřebné informace o soudním nebo správním řízení, které se dítěte dotýká, a umožnit dítěti vyjádřit vlastní názor na projednávanou záležitost.

K bodu 4:

Ustanovení § 823 odst. 1 NOZ nově ukládá rodičům osvojovaného dítěte povinnost informovat orgán sociálně-právní ochrany dětí o tom, že dítě bylo předáno se souhlasem rodičů do péče budoucímu osvojiteli. V zákoně č. 359/1999 Sb. je třeba stanovit, že orgánem sociálně-právní ochrany dětí příslušným k přijetí oznámení rodičů je obecní úřad obce s rozšířenou působností. Původně navrhovaná formulace § 10a odst. 4 upravovala příslušnost orgánu sociálně-právní ochrany dětí k informování rodičů, což neodpovídá úpravě § 823 NOZ.

K bodu 5:

Platné znění § 11 odst. 3 zákona č. 359/1999 Sb. upravuje pravomoc krajského úřadu k zajišťování odborné přípravy a poskytování poradenské pomoci v případě svěřeni dítěte do výchovy jiné fyzické osoby než rodiče podle § 45 zákona o rodině. Tento institut je v § 953 a násl. NOZ nahrazen úpravou svěřeni dítěte do péče jiné osoby.

K bodu 6:

Podle § 821 NOZ bude soud rozhodovat ve zvláštním řízení o tom, zda je nebo není třeba souhlasu rodiče k osvojení dítěte. Ustanovení navazuje na tuto změnu.

K bodu 7:

Legislativně technická úprava.

K bodu 8:

V návaznosti na úpravu § 868 až 873 a § 971 odst. 4 NOZ se upravuje ustanovení o příslušnosti obecního úřadu obce s rozšířenou působností k podávání návrhů soudu.

K bodu 9:

Legislativně-technická úprava reagující na nově doplněná ustanovení v § 14 odst. 1 písm. h) až k).

K bodům 10 a 12:

Zákonnou úpravu činnosti a vystupování orgánů sociálně-právní ochrany dětí v rámci občanského soudního řízení v § 14 zákona č. 359/1999 Sb. je třeba doplnit v návaznosti na § 971 odst. 4 NOZ, podle kterého soud v rozhodnutí o nařízení ústavní výchovy označí konkrétní zařízení, do kterého má být dítě umístěno, a to s přihlédnutím k zájmům dítěte a k vyjádření orgánu sociálně-právní ochrany dětí. To platí i v případě, rozhoduje-li soud o přemístění dítěte do jiného zařízení pro výkon

ústavní výchovy. Příslušným orgánem sociálně-právní ochrany dětí k podání tohoto vyjádření soudu je nezbytné určit obecní úřad obce s rozšířenou působností. V odst. 8 a 10 jde pak o legislativně technickou úpravu reagující na vložení nového odstavce 4.

K bodu 11:

Dosavadní ustanovení § 14 odst. 4 (po novelizaci provedené zákonem č. 401/2012 Sb.) odkazuje na úpravu výchovných opatření v § 43 zákona o rodině. Tento odkaz je proto žádoucí vypustit.

K bodu 13:

Návrh na doplnění § 16 zákona č. 359/1999 Sb. reaguje na úpravu oprávnění obecního úřadu obce s rozšířenou působností v § 379 odst. 2 zákona o zvláštních řízeních soudních, aby jménem nezletilého dítěte podal návrh na nařízení předběžného opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí. V souladu s § 61 odst. 3 zákona č. 359/1999 Sb. by k podání návrhu na vydání tohoto předběžného opatření byl příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností, v jehož obvodu se dítě nachází.

K bodu 14:

V návaznosti na ustanovení § 823 odst. 1 NOZ se stanoví, že obecní úřad obce s rozšířenou působností je povinen posoudit nutnost přijetí opatření k ochraně dítěte rovněž v těch případech, kdy je dítě se souhlasem rodičů a bez rozhodnutí soudu předáno do péče budoucímu osvojiteli (před udělením souhlasu rodičů k osvojení). Změna ve větě druhé reaguje na změny v úpravě institutu předpěstounské péče a svěřením dítěte do péče jiné osoby v NOZ.

K bodu 15:

Úprava navazuje na § 929 NOZ.

K bodu 16:

Ustanovení se zrušuje vzhledem k tomu, že NOZ již nestanoví povinnost soudu vyžádat si vyjádření orgánu sociálně-právní ochrany dětí v řízení o svěřením dítěte do náhradní rodinné péče.

K bodu 17:

Zrušení původních ustanovení odstavce 1 a 2 v § 19 navazuje na § 824 a § 826 NOZ, z kterých vyplývá, že o předání dítěte do péče osvojitele před osvojením (tzv. předadopční péče) bude napříště rozhodovat soud a nikoliv již orgán sociálně-právní ochrany dětí, jak je tomu podle současné právní úpravy zákona o rodině. Obdobně je v § 963 stanoveno, že soud rozhoduje o svěřením dítěte do předpěstounské péče zájemcům o pěstounskou péči. Rovněž k rozhodování o svěřením dítěte do péče

budoucích osvojitelů, jde-li o osvojení dítěte do ciziny nebo z ciziny bude založena pravomoc soudu.

Dále se navrhuje v souladu s § 810 odst. 1 NOZ úprava, podle které budou rodiče napříště udělovat souhlas k osvojení ve všech případech výhradně formou osobního prohlášení před soudem a doplňují se nové povinnosti orgánů sociálně-právní ochrany dětí v souvislosti s osvojením dítěte.

Na základě § 415 odst. 2 návrhu zákona o zvláštních řízeních soudních bude stanovena povinnost soudu informovat příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí o tom, že rodič učinil před soudem prohlášení o souhlasu s osvojením dítěte. Orgánem sociálně-právní ochrany dětí příslušným k přijetí tohoto oznámení soudu bude obecní úřad obce s rozšířenou působností, který by měl informaci soudu bezodkladně předat příslušnému krajskému úřadu, v jehož evidenci je dítě zařazeno pro účely zprostředkování náhradní rodinné péče. V tomto směru se navrhuje provést doplnění působnosti obecního úřadu obce s rozšířenou působností v § 19 odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb.

V souladu s § 963 NOZ je soud povinen vždy vykonávat dohled nad průběhem a úspěšností předpěstounské péče, pokud rozhodl o svěřeni dítěte do předpěstounské péče zájemcům o pěstounskou péči. Tento dohled by měl soud provádět v součinnosti s orgánem sociálně-právní ochrany dětí.

Na základě novely zákona č. 359/1999 Sb. provedené zákonem č. 401/2012 Sb. byl do ustanovení § 19 vložen nový odstavec 5 (nově odst. 3), který zakládá orgánu sociálně-právní ochrany dětí pravomoc provést nové řízení a vydat nové rozhodnutí poté, kdy bylo dítě rozhodnutím obecního úřadu obce s rozšířenou působností nebo Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí svěřeno do předpěstounské péče nebo do péče budoucích osvojitelů. V návaznosti změnu příslušnosti k rozhodování o svěřeni dítěte do péče před osvojením a do předpěstounské péče je nutné uведенé ustanovení modifikovat tak, že se orgánu sociálně-právní ochrany dětí stanoví oprávnění podat návrh na zrušení rozhodnutí soudu o předpěstounské péči nebo o svěřeni dítěte do péče před osvojením, jestliže se změní skutečnosti rozhodné pro osvojení dítěte nebo pro jeho svěřeni do pěstounské péče.

K bodům 18 a 21:

NOZ v § 804 blíže vymezuje podmínky osvojení mezi příbuznými, které je vyloučeno mezi příbuznými v přímé linii a sourozenci, s výjimkou osvojení dítěte navazujícího na narození dítěte v rámci tzv. náhradního mateřství. V přípustných případech „příbuzenského“ osvojení je vhodné vyloučit zprostředkování osvojení orgány sociálně-právní ochrany dětí, obdobně jako je tomu v případě „příbuzenské“ pěstounské péče podle platného § 20 odst. 3 písm. b) zákona č. 359/1999 Sb.

Pokud jde o případy udělení tzv. adresného souhlasu k osvojení s určením pro určitou osobu osvojitele, je třeba respektovat právo rodiče k udělení takového

souhlasu, nicméně NOZ v § 814 výslovně stanoví, že ohledně podmínek a účinků souhlasu k osvojení není rozhodné, zda byl dán s určením pro určitého osvojitele nebo bez vztahu k určitému osvojiteli. Je žádoucí zamezit tomu, aby se prostřednictvím adresného souhlasu k osvojení s určením pro konkrétního osvojitele obcházel systém zprostředkování náhradní rodinné péče, a proto se pro tyto případy vypouští dosavadní překážka k provádění zprostředkování osvojení.

NOZ v ustanovení § 823 a § 824 připouští, aby soud rozhodl se souhlasem budoucího osvojitele o předání dítěte do jeho péče ihned poté, jakmile je dán oběma rodiči souhlas k osvojení dítěte, s tím, že po dobu 3 měsíců od udělení souhlasu k osvojení trvá právo rodičů tento souhlas odvolat. Obdobně může soud rozhodnout o předání dítěte do péče budoucího osvojitele i tehdy, jestliže podle okolností není třeba souhlasu rodičů k osvojení. Je proto nezbytné, aby možnost rozhodnutí soudu o předběžném předání dítěte do péče budoucího osvojitele byla promítnuta i do ustanovení § 24 odst. 3 zákona č. 359/1999 Sb.

K bodu 19:

Na základě novelizace zákona č. 359/1999 Sb. provedené zákonem č. 401/2012 Sb. bylo upraveno nové znění § 21 odst. 1, ve kterém je stanovena povinnost obecního úřadu obce s rozšířenou působností založit spisovou dokumentaci o dítěti pro účely zprostředkování náhradní rodinné péče vždy po podání návrhu soudu podle § 14 odst. 1 písm. a) až f). Uvedené ustanovení je třeba doplnit v návaznosti na novelizaci § 14 odst. 1.

K bodu 20:

Legislativně technická úprava.

K bodům 22 a 23:

NOZ v ustanovení § 823 a § 824 připouští, aby soud rozhodl se souhlasem budoucího osvojitele o předání dítěte do jeho péče ihned poté, jakmile je dán oběma rodiči souhlas k osvojení dítěte nebo jestliže podle okolností případu není třeba souhlasu rodičů k osvojení. Je nezbytné, aby i na základě rozhodnutí soudu o předběžném předání dítěte do péče budoucího osvojitele bylo automaticky přerušeno zprostředkování osvojení podle § 24b odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb.

Úprava novelizace § 24b odst. 4 zákona č. 359/1999 Sb. se navrhuje s ohledem na úpravu rozhodnutí soudu o předběžném předání dítěte do péče budoucího osvojitele ihned poté, jakmile je dán oběma rodiči souhlas k osvojení dítěte nebo jestliže podle okolností případu není třeba souhlasu rodičů k osvojení (§ 823 a § 824 NOZ).

K bodům 24 a 25:

V ustanovení § 827 odst. 1 NOZ jsou vymezena kritéria, která soud posuzuje v rámci šetření vzájemné vhodnosti dítěte a osvojitele. Tato kritéria je nezbytné promítnout i do rámce odborného posuzování dětí a žadatelů pro účely zprostředkování náhradní rodinné péče v § 27 zákona č. 359/1999 Sb.

K bodům 26, 34, 36, 37, 40 a 44:

Legislativně technické úpravy v návaznosti na novou terminologii NOZ.

K bodu 27:

Z ustanovení § 817 NOZ vyplývá, že rodič může odvolat souhlas k osvojení až do doby, než je dítě předáno do péče osvojitele před osvojením, vždy však nejméně po dobu 3 měsíců od udělení souhlasu k osvojení dítěte. Již po udělení souhlasu rodičů k osvojení je podle § 823 NOZ možné, aby soud se souhlasem budoucího osvojitele rozhodl o předání dítěte do jeho péče s tím, že po uplynutí doby tří měsíců od udělení souhlasu k osvojení bude další péče budoucího osvojitele považována za péči před osvojením (§ 826, § 828 NOZ). V některých případech se však předání dítěte do péče budoucího osvojitele ihned po udělení souhlasu k osvojení nemusí uskutečnit, a proto je nutné, aby dítě mohlo být rozhodnutím soudu svěřeno do pěstounské péče na přechodnou dobu, a to až do doby, než uplyne lhůta 3 měsíců od udělení souhlasu k osvojení a dítě bude možné svěřit rozhodnutím soudu do péče před osvojením. Vzhledem k tomu se navrhuje novelizace § 27a odst. 7 písm. b) zákona č. 359/1999 Sb. ve znění, ve kterém bylo toto ustanovení upraveno novelizací provedenou zákonem č. 401/2012 Sb..

K bodu 28:

Ustanovení § 28 zákona č. 359/1999 Sb. upravuje povinnost obecního úřadu obce s rozšířenou působností, aby po právní moci rozhodnutí soudu o nařízení ústavní výchovy sjednal dobu a místo přijetí dítěte do zařízení pro výkon ústavní výchovy. Vzhledem k úpravě § 971 odst. 4 NOZ, podle kterého soud v rozhodnutí o nařízení ústavní výchovy vždy označí konkrétní zařízení, do kterého má být dítě umístěno, bude orgán sociálně-právní ochrany dětí povinen sjednávat přijetí dítěte vždy do toho zařízení pro výkon ústavní výchovy, které je uvedeno v rozhodnutí soudu.

V ustanovení § 971 odst. 2 NOZ je dále upraveno omezení doby pobytu dítěte v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc nejdéle na šest měsíců, jestliže o svěřeni dítěte do péče tohoto zařízení rozhodl soud. Pokud po uplynutí lhůty šesti měsíců nebude možné, aby dítě bylo předáno do péče rodičů nebo do náhradní rodinné péče, bude nezbytné přemístit dítě do zařízení pro výkon ústavní výchovy. V takové situaci bude příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí opět sjednávat dobu přijetí dítěte do soudem určeného zařízení pro výkon ústavní výchovy, které bude povinno zajistit převoz dítěte ze zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc.

K bodu 29:

Novelou zákona č. 359/1999 Sb. provedenou zákonem č. 401/2012 Sb. bylo upraveno nové znění § 42 odst. 5, ve kterém se stanoví nejvýše přípustná doba pobytu dítěte v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc. V úpravě délky pobytu dítěte v zařízení na základě rozhodnutí soudu se odkazuje na dosavadní § 46 zákona o rodině, a proto je nezbytné tento odkaz nahradit novou úpravu § 971 odst. 2 NOZ, podle které může soud rozhodnout o svěřeni dítěte do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc nejdéle na dobu 6 měsíců.

K bodu 30:

Zákonem č. 401/2012 Sb. je s účinností od 1. ledna 2013 doplněno do zákona o sociálně-právní ochraně dětí nové ustanovení § 47c. V tomto novém ustanovení je třeba provést změnu v návaznosti na § 958 NOZ, ve kterém je stanoveno, že o svěřeni dítěte do předpěstounské péče zájemcům o pěstounskou péči rozhoduje výlučně soud a nikoliv již orgán sociálně-právní ochrany dětí.

K bodům 31 a 32:

V souladu s § 932 odst. 2 NOZ mohou být soudem do funkce poručníka dítěte společně jmenováni zpravidla manželé, anebo i jiné dvě osoby. Z hlediska nároku na odměnu pěstouna by měla i pro tyto jiné dvě osoby platit stejná pravidla jako pro manžele, to znamená, že odměna pěstouna bude náležet pouze jedné z těchto osob, která je určena na základě jejich dohody nebo rozhodnutím krajské pobočky Úřadu práce.

K bodu 33:

Zákonem č. 401/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, a další související zákony je s účinností od 1. ledna 2013 doplněno do zákona o sociálně-právní ochraně dětí nové ustanovení § 47p. V tomto novém ustanovení je třeba provést změnu v návaznosti na § 958 NOZ, ve kterém je stanoveno, že o svěřeni dítěte do předpěstounské péče zájemcům o pěstounskou péči rozhoduje výlučně soud, a nikoliv již orgán sociálně-právní ochrany dětí.

K bodu 35:

V důsledku zrušení příslušnosti orgánu sociálně-právní ochrany dětí k rozhodování o svěřeni dítěte do péče budoucího osvojitele a do předpěstounské péče dochází ke zrušení dosavadních ustanovení § 19 odst. 1 a 2 a k přečíslování dalších odstavců v § 19. V úpravě povinnosti orgánu sociálně-právní ochrany dětí ke sdělování údajů krajské pobočky Úřadu práce pro potřeby vymáhání výživného je vhodnější namísto odkazu na konkrétní zákonné ustanovení specifikovat, že se jedná o výživné na děti svěřené do pěstounské péče nebo předpěstounské péče.

K bodu 38:

S odkazem na právo dítěte znát svůj původ podle čl. 7 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte je v § 838 NOZ zakotveno právo osvojeného dítěte, aby se po nabytí svéprávnosti mohlo seznámit s obsahem spisu, který byl veden v řízení o jeho osvojení. Toto oprávnění může být osvojencem uplatňováno i ve vztahu ke spisové dokumentaci, která byla v souvislosti s osvojením vedena příslušnými orgány sociálně-právní ochrany dětí (spisová dokumentace vedená pro účely zprostředkování osvojení obecním úřadem obce s rozšířenou působností a krajským úřadem).

K bodu 39:

V návaznosti na doplnění oprávnění osvojence nahlížet do spisové dokumentace ve věci osvojení v § 55 odst. 5 je nezbytné doplnit rovněž důvody pro případné zamítnutí žádosti o nahlédnutí do spisové dokumentace uvedené v § 55 odst. 6 písm. b), kdy v případě spisu o osvojení může být zákonným důvodem pro odmítnutí žádosti o nahlédnutí do spisu rozhodnutí soudu o tom, že mají být utajeny údaje o pokrevním rodiči dítěte a jeho souhlasu k osvojení podle § 837 odst. 1 NOZ.

K bodu 41:

V souladu s důvodovou zprávou k ustanovení § 837 NOZ by již do budoucna nemělo osvojení podléhat žádným zvláštním pravidlům utajení a anonymita osvojení by měla být potlačena. Vzhledem k tomu by mělo být v rámci přestupkového řízení postihováno vyzrazení údajů o osvojení pouze v těch případech, kdy tím bude porušeno rozhodnutí soudu o utajení osvojení vydané podle § 837 odst. 1 NOZ.

K bodu 42:

V souladu s § 884 odst. 2 NOZ jsou rodiče oprávněni při výchově dítěte použít výchovné prostředky v podobě a míře, která je přiměřená okolnostem, neohrožuje zdraví dítěte ani jeho rozvoj a nedotýká se lidské důstojnosti dítěte. V návaznosti toto ustanovení se upravuje skutková podstata přestupku.

K bodu 43:

Doplňuje se skutková podstata přestupku v návaznosti na ustanovení § 823 odst. 1 NOZ, které nově ukládá rodičům osvojovaného dítěte povinnost informovat orgán sociálně-právní ochrany dětí o tom, že dítě bylo předáno se souhlasem rodičů do péče budoucímu osvojiteli.

K bodu 45:

V souladu s § 810 odst. 1 NOZ budou rodiče napříště udělovat souhlas k osvojení ve všech případech výhradně formou osobního prohlášení před soudem. V důsledku toho je nezbytné zrušit v ustanovení § 61 odst. 3 písm. e) dosavadní úpravu místní příslušnosti obecního úřadu obce s rozšířenou působností k přijímání písemného souhlasu rodiče k osvojení dítěte podle § 19 odst. 3 zákona č. 359/1999 Sb.

K bodu 46:

Z ustanovení § 824 a 826 NOZ vyplývá, že o předání dítěte do péče osvojitele před osvojením (tzv. předadopční péče) bude napříště rozhodovat soud a nikoliv již orgán sociálně-právní ochrany dětí, jak předpokládá stávající znění § 69 odst. 2 zákona o rodině. Vzhledem k tomu se zrušuje v ustanovení § 64 odst. 1 věta první, která upravuje vyloučení rodičů z účasti v řízení o svěření dítěte do péče budoucích osvojitelů.

K bodu 47:

Podle NOZ bude o předání dítěte do péče před osvojením a o svěření dítěte do předpěstounské péče zájemcům o pěstounskou péči rozhodovat výlučně soud, nikoliv již orgány sociálně-právní ochrany dětí. V souladu s touto úpravou se zrušuje část ustanovení § 64 odst. 3, která se týká vyloučení odkladného účinku odvolání proti rozhodnutí o svěření dítěte do péče budoucích osvojitelů a o svěření dítěte do péče budoucích pěstounů.

K části třicáté první - změna zákona o veřejných dražbách

K bodům 1 a 2:

Navrhuje se zrušit stávající znění ustanovení odst. 5 a 6. Ustanovení odst. 5 nedůvodně brání pořádat elektronické dražby i ostatním dražebníkům, kteří nesplňují podmínky § 6 odst. 3, a tím dochází k jejich diskriminaci. Zároveň se předpokládá vydání vyhlášky, která upraví podrobnosti při stanovení podmínek postupu při elektronické dražbě.

K bodům 3 a 4:

Navrhuje se do zákona o veřejných dražbách včlenit ustanovení o postupu v případě podání žaloby na nepřipustnost zástavy. Přebírá se tím ustanovení § 166 stávajícího občanského zákoníku, který tuto problematiku nesystematicky upravoval.

K části třicáté druhé - změna autorského zákona

Do NOZ byla převzata úprava licenčních smluv (ustanovení § 2358 a násl.), která je v platném znění autorského zákona zakotvena v ustanoveních § 46 až 57.

Do NOZ přechází úprava licenční smlouvy s výjimkou ustanovení, které upravuje právo na odměnu v souvislosti s pronájmem originálu nebo rozmnoženiny díla (nynější § 49 odst. 3 autorského zákona). Toto ustanovení systematicky náleží do jiné části autorského zákona, a to mezi „jiná majetková práva“ upravená v Oddílu 4, kam bylo proto přesunuto jako nový § 25a.

V souvislosti se zrušením § 46 až 57 a doplněním nového § 25a bylo nutno upravit odkazy na uvedená ustanovení v dalších částech autorského zákona. Změna provedená v § 102 navazuje na novou terminologii a koncepci svéprávnosti v NOZ.

V § 98 se reaguje na novou možnost pro právnické osoby být členem statutárního orgánu právnické osoby dle zákona o obchodních korporacích.

K části třicáté třetí - změna zákona o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů

Obecně

Návrh změny zákona č. 122/2000 Sb. vychází z koncepce zákona, jejímž účelem bylo zajistit ochranu movitému kulturnímu dědictví, zejména však zvláštnímu druhu majetku kulturní hodnoty, jímž jsou soubory movitých věcí, které jako soubor neexistují náhodně, ale byly vytvořeny s určitým záměrem, zpravidla a většinou podloženým nejen odborným studiem určitého oboru, ale zároveň i obecným studiem dalších, obvykle humanitních oborů. Skutečnost, že záměrem zákona je vytvořit podmínky pro ochranu všech těchto souborů movitého kulturního dědictví, které jsou zákonem označeny jako sbírky muzejní povahy je příčinou, proč zákon č. 122/2000 Sb. nestanoví rozdíly mezi jednotlivými subjekty oprávněnými nakládat se sbírkou muzejní povahy, ať jsou subjekty veřejného, nebo soukromého práva. Protože nová právní úprava NOZ tyto rozdíly oprávněně zvýrazňuje, je nutné navázat na tuto úpravu i v zákoně č. 122/2000 Sb. tak, aby nedocházelo k pochybnostem o cíli, k jehož naplnění sbírky muzejní povahy jednotlivých subjektů vlastnického práva slouží a jsou doplňovány. Zároveň zavádí NOZ pojmy, které dosud nebyly v občanském zákoníku výslovně upraveny, a o které je proto z hlediska srozumitelnosti právního řádu vymezení základních pojmů v zákoně č. 122/2000 Sb. vhodné doplnit.

K bodům 1, 5 a 6 (§ 1, § 2 odst. 4 a 5):

Protože veřejné služby, které muzea na základě právní úpravy zákonem č. 122/2000 Sb. poskytují, sledují dosažení obecného blaha jako veřejně prospěšného cíle, navrhuje se sjednotit obě právní úpravy použitím stejného pojmu.

K bodu 2 (§ 2 odst. 1):

Doplňuje se definice sbírky muzejní povahy o výslovné ustanovení, že se jedná o věc hromadnou. Existence sbírky muzejní povahy jako věci hromadné byla sice dosud akceptována, v podstatě však nikoli absolutně, když pojem věci hromadné pozitivní právo neupravovalo.

K bodu 3 (§ 2 odst. 2):

Navrhuje se zdůraznit smysl sbírky muzejní povahy ve vlastnictví státu a územních samosprávných celků jako věci sloužící výhradně k obecnému užívání a z toho vyplývajícímu nároku na zvláštní způsob ochrany, opírající se o čl. 21 Úmluvy OSN o jurisdikční imunitě států, ke které Česká republika přistoupila.

K bodu 4 (§ 2 odst. 3):

Úprava reaguje na ustanovení § 486 a § 113-117, resp. § 111 – 112 NOZ upřesněním definice pojmu sbírkového předmětu jako věci tak, aby nedocházelo ke sporům, za jakých podmínek mohou být pozůstatky lidské a zvířecí sbírkovým předmětem.

K bodům 7, 8 a 9 (§ 2 odst. 6, odst. 7 a k § 10a odst. 1):

Úprava reaguje na přečíslování odstavců v § 2 v důsledku vložení nového odstavce 2.

K bodům 10 a 11 (§ 15a):

Jedná se o reakci na novou terminologii a změnu koncepce v NOZ ve věcech svéprávnosti.

K části třicáté čtvrté - změna zákona o evidenci obyvatel

K bodu 1:

Reaguje se na změny v souvislosti s NOZ (§ 28 odst. 2) a upravuje se, že se jako místo úmrtí uvede místo, kde bylo tělo nalezeno, případně u osoby prohlášené za mrtvou, se místem úmrtí rozumí místo, kde naposledy osoba pobývala.

K bodu 2:

Navrhuje se do evidence obyvatel zapisovat také údaj o tom, že byla soudem schválena smlouva o nápomoci nebo zastoupení členem domácnosti, se kterými jako novými instituty představujícími podpůrná opatření při narušení schopnosti zletilého právně jednat počítá NOZ. Tato opatření mají přednost před omezením svéprávnosti, ke kterému lze přistoupit, jen v případě, že uvedená méně omezující opatření nepostačí. Soud tak při případném řízení o omezení svéprávnosti prověří, zda taková smlouva či zastoupení existuje, a vezme jej na zřetel.

K bodům 3 a 9:

Legislativně technická úprava poznámek v návaznosti na NOZ.

K bodům 4 až 8:

Změna se činí na základě změny koncepce osvojení podle NOZ, dle které do budoucna bude možné osvojit nejen nezletilého, ale také zletilého.

K bodu 10:

V souladu s novým institutem prohlášení za nezvěstného se navrhuje zapisovat do evidence obyvatel také údaj o dni, ke kterému dle rozhodnutí soudu o prohlášení za nezvěstného nastávají účinky takového rozhodnutí.

K bodům 11 až 14:

Legislativně technická změna reagující na změnu v § 3 odst. 3.

K bodům 16 a 17:

Změna se činí v návaznosti na změnu koncepce týkající se zbavování a omezování způsobilosti k právním úkonům (nově svéprávnosti) v NOZ, kdy napříště již není možné zbavovat způsobilosti k právním úkonům. Současně též dochází ke změně terminologie a namísto pojmu „způsobilost k právním úkonům“ bude užíván pojem „svéprávnost“.

K bodům 15 a 18:

Jedná se o legislativně technické změny činěné v návaznosti na novou terminologii NOZ týkající se svéprávnosti a upravuje se možnost nahlášení změny trvalého pobytu pro podpůrce na základě smlouvy o nápomoci nebo pro zástupce člena domácnosti na základě smlouvy o zastoupení členem domácnosti.

K bodům 19 až 24:

Jednoznačně se stanoví možnost, aby žádost o přidělení, ověření, osvědčení nebo potvrzení změny rodného čísla a následné vydání dokladu o rodném čísle bylo možné doručovat nejen do vlastních rukou nositele rodného čísla, ale i zákonnému zástupci, opatrovníkovi nebo zástupci na základě zvláštní ověřené plné moci a rovněž i podpůrci na základě smlouvy o nápomoci nebo zástupci člena domácnosti na základě smlouvy o zastoupení členem domácnosti.

K části třicáté páté – změna zákona o ochraně průmyslových vzorů

Návrh reaguje na nový institut poznámky spornosti dle NOZ.

K části třicáté šesté - změna rozpočtových pravidel

V § 7 se reaguje na novou úpravu ústavů v NOZ.

Požadavky na možnost sdružování prostředků vyvstávaly začátkem devadesátých let minulého století, zejména však v souvislosti s pořizováním dlouhodobého majetku. Zákon o rozpočtových pravidlech sdružování na tzv. investice neumožňoval a sdružování provozních výdajů (nákladů) nebylo zajímavé, a proto se ustanovení § 72 v praxi příliš nevyužívalo. V souvislosti se změnou NOZ se ustanovení vypouští.

V souvislosti s vyškrtnutím ustanovení § 72 není nutné do zákona vkládat přechodné ustanovení, neboť situaci pokryje dostatečně ustanovení § 3028 odst. 3 NOZ.

K části třicáté sedmé - změna zákona o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích

K bodům 1 až 8, 12, 14, 16, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 24, 25, 31, 33, 34, 35, 38, 39, 44, 45, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58 59 a 60:

Navržené úpravy reagují na terminologické změny a dílčí věcné posuny v chápání dosavadních institutů a kategorií v NOZ, při současném zachování smyslu a účelu jednotlivých ustanovení ZMS.

K bodům 9, 10, 11, 40 a 43:

Mění se a doplňuje vyjádření a zčásti též věcný obsah některých pravidel spojených s postavením státu jako dědice anebo subjektu, kterému podle NOZ dědictví připadá jako odúmrt'.

K bodu 13:

Jde o upřesnění z hlediska změny chápání věci podle NOZ. Z hlediska tohoto ustanovení je logické, že musí dopadat pouze na hmotné věci.

K bodu 22:

Doplňuje se stávající úprava zákazu smluvního zatěžování věci v majetku státu zástavním právem o vyloučení možnosti smluvně zatížit věc (s ohledem na nově zavedenou leg. zkratku v § 21 odst. 1 ZMS ve smyslu hmotné věci, ať již movité nebo nemovité), předkupním právem jako omezením, které může v budoucnu nežádoucím způsobem a v rozporu s potřebami státu ovlivnit nakládání s takto dotčeným majetkem. Úprava nadále nebude vylučovat, aby tyto formy zatížení vznikly na majetku státu ze zákona anebo z rozhodnutí příslušného orgánu. Stejně tak nebude bránit tomu, aby si stát ve svůj prospěch sjednal zástavní nebo předkupní právo zatěžující cizí majetek.

K bodům 23 a 46:

Reaguje na znovuzavedení institutu práva stavby do našeho právního řádu. Vzhledem k tomu, že půjde o právo, který významným způsobem omezí využitelnost dotčeného státního pozemku, budou organizační složky státu nebo státní organizace

v působnosti ZMC moci toto právo ve prospěch nestátního subjektu platně sjednat jedině za podmínky schválení příslušné smlouvy Ministerstvem financí. Právní povaha, rozhodovací procedura a účinky tohoto schvalovacího aktu budou shodné s těmi, které již ZMS upravuje (srov. zejm. § 44 odst. 1, 2 a 4 ZMS). Rozšíření okruhu případů, kdy určitá smlouva bude ke své platnosti vyžadovat schválení příslušným ministerstvem, se souvztažně musí promítnout ve výčetové větě první ustanovení § 44 odst. 2 ZMS.

K bodu 26:

Nová úprava v navrhovaném § 26 odst. 3 využívá možnosti, kterou NOZ výslovně upravuje v § 1257 odst. 2, podle něhož vlastník může zatížit svůj pozemek služebností ve prospěch jiného svého pozemku. Stejně jako u ostatních vlastníků i v případě státu umožní toto jednostranné jednání zejména předem upravit poměry mezi konkrétními pozemky (t. j. mezi konkrétními pozemky v příslušnosti hospodařit téže organizační složky státu nebo státní organizace v působnosti ZMS), s nimiž (anebo z nichž s některým) by mělo být v budoucnu naloženo ve prospěch jiného (a tedy nestátního) subjektu. Uvedené uspořádání bude moci v rámci státu jako vlastníka iniciovat jak organizační složka státu, tak i – ve spojení s § 54 odst. 1 věta druhá ZMS – státní organizace v působnosti ZMS. NOZ výslovně neřeší (srov. § 1260 odst. 1), na základě jakého konkrétního titulu vlastník zatíženého pozemku a zároveň i oprávněného pozemku služebnost v takovémto případě nabývá, resp. na základě jakého titulu taková služebnost vzniká; z podstaty věci je přitom zřejmé, že nepůjde o žádný z titulů uvedených v cit. ustanovení. Nicméně vzhledem k tomu, že v případě pozemku půjde vždy o zřízení služebnosti k věci zapsané ve veřejném seznamu (tj. konkrétně do katastru nemovitostí), lze se předběžně domnívat, že se zde uplatní § 1262 odst. 1, a to zřejmě jeho věta druhá („Vzniká-li služebnost k věci zapsané do veřejného seznamu na základě jiné právní skutečnosti, zapíše se do veřejného seznamu i v takovém případě.“). Bude pak záležet na nové právní úpravě katastru nemovitostí, na základě jaké listiny bude zápis do katastru nemovitostí proveden a jakou formou. Opět jen předběžně se lze domnívat, že – alespoň z dnešního pohledu - by mohlo jít o ohlášení, na základě kterého by byl zápis proveden záznamem. (Pozn. – úprava obsažená v § 1257 odst. 2 NOZ v podmínkách státu jako jednoho vlastníka v principu nevylučuje ani takový postup, že se na zatížení státního pozemku služebností ve prospěch jiného státního pozemku budou moci dohodnout organizační složky státu nebo státní organizace v působnosti ZMS, z nichž jedna bude příslušná hospodařit se zatěžovaným pozemkem a druhá bude příslušná hospodařit s oprávněným pozemkem. Úprava takového jednání by však již systematicky nespádala do § 26 ZMS ani do jiného ustanovení ZMS upravujícího podmínky nakládání s majetkem státu ve prospěch nestátních subjektů, nýbrž by šlo o jednání v rámci státu a tedy ve smyslu § 19 odst. 1 a § 55 odst. 3 ZMS, takže příslušnou úpravu by pak bylo na místě promítnout do prováděcí vyhlášky k ZMS, aktuálně tedy do části třetí vyhlášky č. 62/2001 Sb., o hospodaření organizačních složek státu a státních organizací s majetkem státu).

Nové ustanovení odstavce 4 současně reaguje na výslovnou úpravu reálných břemen v NOZ a s ohledem na jejich povahu a podstatu použití této formy zatížení státního majetku zcela vylučuje.

K bodu 27:

Důvodem tohoto řešení a použité formulace je skutečnost, že již v současné době ve své podstatě zákon č. 219/2000 Sb. nevylučoval výslovně ujednání, která by nesla znaky pachtu, byť v reálu bylo vše řešeno jako nájem. I napříště však bude muset být dodržen rámec § 27. Zákaz bude platit jen pro pacht obchodního závodu (v režimu zákona č. 219/2000 Sb. se tak jako dosud nepočítá ani s převodem obchodního závodu). Pokud jde o výprosu, navrhuje se její zákaz, protože svojí charakteristickou časovou neurčitostí a absencí účelu užívání nevyhovuje pravidlům řádné péče o státní majetek a efektivnímu nakládání s ním.

K bodům 29 a 30:

Navržené změny reagují na NOZ částečně nově zaváděné nebo nově označené typy vybraných právnických osob, věcně se však tato ustanovení zásadním způsobem neodchylují od dosavadní úpravy v ZMS platné pro srovnatelné typy stávajících právnických osob. Přetrvávající částečná redukce možností účasti státu na zakládání resp. spoluzakládání vybraných typů právnických osob je nadále motivována nevhodností těchto typů pro zapojení státu s ohledem na věcné zaměření jejich činnosti, formy řízení a jednání a zejména pak způsoby financování.

K bodům 36 a 37:

Dílčí úpravy nemění charakter § 37 ZMS jako ustanovení v jistém ohledu sběrného či zbytkového, které pro jím upravené okruhy státního majetku v principu sice počítá s obdobou použití ustanovení zákona upravujících podmínky nakládání s majetkem státu převážně nehmotného charakteru, ovšem současně tuto obdobu limituje povahou tohoto majetku a preventivně i zvláštní právní úpravou (což míří především na tzv. práva k nehmotným statkům). Konkrétnější změna se týká pouze cenných papírů, kde se použití taxativně uvedených ustanovení ZMS mění z přiměřeného na obdobné a zároveň se rámcově zohledňuje zapracování úpravy zákona o cenných papírech do NOZ.

K části třicáté osmé - změna zákona o integrovaném záchranném systému

K bodům 1, 2 a 4:

Dosavadní právní úprava, která předpokládá možnost postupu podle více právních předpisů, se nahrazuje úpravou, která předpokládá postup výslovně podle NOZ.

K bodu 3:

Navrhuje se nahradit pojmy tak, aby byl zřejmý výklad ustanovení. Změna reaguje na nové pojetí občanského zákoníku. Změna je vázána ke znění, které nabude účinnosti k 1. lednu 2013 (k tomu srov. novelu zákona č. 239/2000 Sb. provedenou zákonem č. 267/2006 Sb.).

K části třicáté deváté - změna krizového zákona

K bodu 1 (§ 35 odst. 3):

Dosavadní právní úprava odkazuje na „zvláštní právní úpravu“, tedy možnost vícero předpisů (podle zákoníku práce i občanského zákoníku). Nově se stanoví postup podle nové právní úpravy NOZ.

K bodu 3 (§ 36 odst. 3):

Jedná se o vypuštění dovětky současného normativního textu, který upřesňuje současnou úpravu. Podle nové právní úpravy bude postup ve smyslu občanského zákoníku. Navrhuje se nahradit pojmy tak, aby byl zřejmý výklad ustanovení.

K části čtyřicáté - změna zákona o Probační a mediační službě

K bodům 1 a 4:

Změna se činí v návaznosti na změnu koncepce týkající se zbavování a omezování způsobilosti k právním úkonům (nově svéprávnosti) v NOZ, kdy napříště již není možné zbavovat způsobilosti k právním úkonům.

K bodu 2:

Změna se činí na základě změny koncepce osvojení podle NOZ, dle které do budoucna bude možné osvojit nejen nezletilého, ale také zletilého.

K bodům 3 a 5:

Změna se činí v souladu s novým institutem prohlášení za nezvěstného, u kterého se navrhuje zapisovat do evidence obyvatel také údaj o dni, ke kterému podle rozhodnutí soudu o prohlášení za nezvěstného nastávají účinky takového rozhodnutí.

K části čtyřicáté první - změna zákona o veřejných sbírkách

K bodu 1:

Návrh reaguje na novou úpravu spolků, dnes občanských sdružení upravených zákonem č. 83/1990 Sb.

K bodům 2 a 3:

Změna se činí v návaznosti na změnu koncepce týkající se zbavování a omezování způsobilosti k právním úkonům (nově svéprávnosti) v NOZ, kdy napříště již není možné zbavovat způsobilosti k právním úkonům.

K části čtyřicáté druhé - změna exekučního řádu

K bodům 1 a 37 (§ 8d odst. 3, § 47 odst. 4):

NOZ používá namísto pojmu „právní úkon“ pojem „právní jednání“ (§ 545 s násl. NOZ).

Změnu terminologie týkající se soukromoprávních úkonů je třeba provést i v exekučním řádu. Pokud jde o úkony veřejnoprávní (zejména postup soudního exekutora), termín „úkon“ zůstane zachován.

K bodům 2, 4, 9, 16 a 17 a 47 (§ 9 odst. 1, § 15 odst. 1, § 20 odst. 1, § 22 odst. 1, § 27 odst. 3, § 33a odst. 3 a 4, § 76b odst. 2):

NOZ zavádí namísto pojmu způsobilost k právním úkonům, který používá účinný občanský zákoník, pojem svéprávnost. Podle § 15 odst. 1 NOZ je svéprávnost způsobilost nabývat pro sebe vlastním právním jednáním práva a zavazovat se k povinnostem (právně jednat).

NOZ připouští pouze omezení svéprávnosti, nikoliv její úplné zrušení (§ 55 a násl. NOZ).

Nové právní úpravě civilního práva hmotného je třeba přizpůsobit i příslušná ustanovení exekučního řádu týkající se svéprávnosti osob, které mají být jmenovány soudními exekutory, soudních exekutorů, exekutorských koncipientů a vykonavatelů soudního exekutora.

Uvedená změna se dotkne i údajů, které jsou poskytovány z informačních systémů Ministerstva vnitra nebo Policie České republiky, a vymezení osob, které mohou být svědky totožnosti, svědky jednání a důvěrníky.

K bodům 3, 10 až 13 (§ 11, § 15 odst. 2, § 16 odst. 4, § 18 odst. 1, § 31 odst. 10, § 32, § 34 odst. 2):

NOZ používá v souvislosti s náhradou škody a nemajetkové újmy celkový pojem „újma“, přičemž podle § 2894 odst. 1 tohoto kodexu povinnost nahradit jinému újmu zahrnuje vždy povinnost k náhradě újmy na jmění (škody). Pokud jde o nemajetkovou újmu, lze s odkazem na § 2894 odst. 2 NOZ konstatovat, že

povinnost odčinit jinému nemajetkovou újmu postihuje škůdce pouze tehdy, pokud byla výslovně ujednána nebo stanoví-li to zvlášť zákon.

NOZ stanoví např. v § 2958, že při ublížení na zdraví odčiní škůdce újmu poškozeného peněžitou náhradou, vyvažující plně vytrpěné bolesti a další nemajetkové újmy, nebo v § 2956, že vznikne-li škůdci povinnost odčinit člověku újmu na jeho přirozeném právu chráněném ustanoveními první části NOZ, nahradí škodu i nemajetkovou újmu, kterou tím způsobil.

Navržená ustanovení zaměňují tam, kde je to z hlediska věcného vhodné, pojem škody za širší pojem újmy.

Předpokládá se, že odpovědnost soudního exekutora za škodu bude rozšířena na odpovědnost za újmu. Podmínkou výkonu činnosti soudního exekutora bude tedy nově uzavření smlouvy o pojištění odpovědnosti za újmu, a to i za újmu způsobenou zaměstnanci soudního exekutora. V případě, že soudnímu exekutorovi zanikne pojištění odpovědnosti za újmu, ho ministr spravedlnosti odvolá z exekutorského úřadu.

Zanikne-li exekutorskému kandidátovi pojištění odpovědnosti za újmu, ustanoví Exekutorská komora České republiky soudnímu exekutorovi nového zástupce.

NOZ používá termín pojištění odpovědnosti.

K bodům 5 a 6 (§ 15 odst. 6, § 16 odst. 3):

NOZ zavádí nově institut odkazu. Z § 1477 NOZ plyne, že odkazem se odkazovníku zřizuje pohledávka na vydání určité věci, popřípadě jedné či několika věcí určitého druhu, nebo na zřízení určitého práva. Odkazovník není dědicem.

tohoto důvodu se v souvislosti s právní úpravou zastupování soudního exekutora zakotvuje vedle povinnosti vyrovnání odměn mezi zástupcem a zastupovaným exekutorem, případně jeho dědici, kterou upravuje již platná právní úprava, i vyrovnání s případnými odkazovníky soudního exekutora.

K bodům 7 a 18 (§ 16 odst. 4, § 34 odst. 2):

NOZ opustil pojetí odpovědnosti jako hrozby sankcí a ve většině případů používá pojmu povinnost.

Tomu se navrhuje přizpůsobit formulaci § 16 odst. 4 exekučního řádu týkající se povinnosti zástupce soudního exekutora nahradit újmu způsobenou porušením mlčenlivosti a § 34 odst. 2 exekučního řádu týkající se povinnosti třetích osob nahradit škodu, která vznikla neposkytnutím součinnosti podle tohoto zákona.

K bodům 8, 38, 41, 42, 43 a 44 [§ 21 odst. 2, § 49 odst. 1 písm. f) a h), § 49 odst. 2 a 5, § 58 odst. 2, § 59 odst. 1 a 3, § 66 odst. 2, § 66 odst. 2 a 5, § 69, § 69a, § 77]:

Zatímco platný občanský zákoník používá promiscue termín nemovitá věc a nemovitost, NOZ se důsledně drží termínu nemovitá věc.

Z tohoto důvodu se navrhuje v exekučním řádu pojem nemovitost nahradit pojmem nemovitá věc.

K bodům 8, 39 a 45 [§ 21 odst. 2, § 49 odst. 1 písm. g), § 58 odst. 2, § 59 odst. 1, nadpis dílu 5 hlavy IV části první, § 70 odst. 1, 2 a 5, § 70 odst. 1, § 71]:

Podnik je podle § 5 obchodního zákoníku v platném znění soubor hmotných, jakož i osobních a nehmotných složek podnikání. K podniku náleží věci, práva a jiné majetkové hodnoty, které patří podnikateli a slouží k provozování podniku nebo vzhledem k své povaze mají tomuto účelu sloužit. Obchodní zákoník výslovně stanoví, že podnik je věc hromadná.

NOZ již nepoužívá pojem podnik, nahradil jej termínem obchodní závod. Obchodní závod je podle § 502 NOZ organizovaný soubor jmění, který podnikatel vytvořil a který z jeho vůle slouží k provozování jeho činnosti. Má se za to, že závod tvoří vše, co zpravidla slouží k jeho provozu.

Obchodní závod je věcí hromadnou (§ 501 a 1314 odst. 2 písm. a) NOZ).

Změna právní terminologie se promítá do exekučního řádu.

K bodům 14 a 15 (§ 33a odst. 3):

V souladu s navrženou změnou zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), ve znění pozdějších předpisů, se do exekučního řádu doplňují údaje, které budou z informačního systému obyvatel soudním exekutorům poskytovány.

Jedná se o údaje týkající se smlouvy o nápomoci nebo zastoupení členem domácnosti a o prohlášení za nezvěstného.

K bodům 19, 23, 35, 36 (§ 34 odst. 5, § 37 odst. 4, § 46 odst. 8, § 47 odst. 1, § 66 odst. 4):

Z § 1721 NOZ plyne, že ze závazku má věřitel vůči dlužníku právo na určité plnění jako na pohledávku a dlužník má povinnost toto právo splněním dluhu uspokojit. NOZ tedy používá termín „závazek“ pro celý právní vztah mezi věřitelem a dlužníkem, právo věřitele ze závazku se nazývá pohledávka a povinnost dlužníka dluhem.

Tuto právní terminologii se navrhuje důsledně promítnout do exekučního řádu.

K bodu 20 (§ 35 odst. 6):

Z § 112 účinného občanského zákoníku plyne, že uplatní-li věřitel v promlčecí době právo u soudu nebo u jiného příslušného orgánu a v zahájeném řízení řádně

pokračuje nebo je-li ohledně jeho práva zahájena mediace podle zákona o mediaci, promlčecí doba neběží od tohoto uplatnění po dobu řízení nebo od tohoto zahájení po dobu mediace. To platí i o právu, které bylo pravomocně přiznáno a pro které byl u soudu nebo u jiného příslušného orgánu navržen výkon rozhodnutí.

NOZ obsahuje obdobnou právní úpravu v § 648, v němž se stanoví, že uplatní-li věřitel v promlčecí lhůtě právo u orgánu veřejné moci a pokračuje-li řádně v zahájeném řízení, promlčecí lhůta neběží. To platí i o právu již vykonatelném, pokud byl pro ně navržen výkon rozhodnutí nebo navrženo nařízení exekuce.

Je tedy zřejmé, že NOZ spojuje stavení promlčecí lhůty výslovně i s podáním návrhu na nařízení exekuce, zatímco účinný občanský zákoník je spojuje pouze s podáním návrhu na výkon rozhodnutí.

Z tohoto důvodu je možno z exekučního řádu vypustit ustanovení § 35 odst. 6, z něhož plyne, že zahájení exekučního řízení má pro běh lhůty pro promlčení a zánik práv stejné účinky jako podání návrhu na soudní výkon rozhodnutí, přičemž v poznámce pod čarou se odkazuje na § 112 občanského zákoníku.

Z § 654 odst. 2 NOZ plyne, že jeho ustanovení o běhu promlčecí lhůty platí obdobně i pro prekluzivní lhůtu.

K bodům 21 a 33 (§ 36 odst. 2, § 44a odst. 4):

V souvislosti s tím, co náleží do společného jmění manželů, používá NOZ formulaci „součást společného jmění manželů“ (např. § 709 odst. 1). V § 902 odst. 1 NOZ stanoví, že rodiče předají dítěti poté, co nabude plné svéprávnosti, součásti jeho majetku.

Předkládaná právní úprava přizpůsobuje příslušná ustanovení exekučního řádu formulaci NOZ.

K bodu 22 (§ 37 odst. 2):

Reaguje se na skutečnost, že z občanského soudního řádu dochází k vypuštění nesporných řízení a k jejich přenesení do zákona o zvláštních řízeních soudních.

K bodu 24 (§ 39 odst. 2):

Jde o nápravu legislativně-technické chyby.

K bodu 25 (§ 42):

Právní úprava postižení společného jmění manželů exekucí se přizpůsobuje ustanovením NOZ.

Návrh vychází především z § 731 NOZ, podle nějž platí, že vznikl-li dluh jen jednoho z manželů za trvání společného jmění, může se věřitel při výkonu rozhodnutí uspokojit i z toho, co je ve společném jmění. Není tedy již možno

ponechat platnou právní úpravu podle § 42 odst. 1, podle níž se za majetek patřící do společného jmění povinného a jeho manžela se pro účely nařízení exekuce považuje také majetek, který netvoří součást společného jmění manželů jen proto, že byl smlouvou zúžen zákonem stanovený rozsah společného jmění manželů nebo že byl smlouvou vyhrazen vznik společného jmění ke dni zániku manželství, ani obdobnou právní úpravu podle § 42 odst. 2.

Z § 732 NOZ plyne, že dluh lze za podmínek tam stanovených ze společného jmění manželů vymáhat i tehdy, pokud dluh jen jednoho z manželů vznikl ještě před uzavřením manželství.

Nové ustanovení § 42 odst. 3 exekučního řádu odráží § 732 NOZ, podle nějž platí, že vznikl-li dluh jen jednoho z manželů proti vůli druhého manžela, který nesouhlas projevil vůči věřiteli bez zbytečného odkladu poté, co se o dluhu dozvěděl, může být společné jmění postiženo jen do výše, již by představoval podíl dlužníka, kdyby bylo společné jmění zrušeno a vypořádáno podle § 742. To platí i v případě povinnosti manžela plnit výživné nebo jde-li o dluh z protiprávního činu jen jednoho z manželů nebo v již zmíněném případě, že dluh jen jednoho z manželů vznikl ještě před uzavřením manželství.

Do § 42 odst. 4 se promítá § 733 NOZ, který stanoví, že zavázal-li se jeden z manželů v době, od které do změny nebo vyloučení zákonného majetkového režimu, ať smlouvou manželů nebo rozhodnutím soudu, uplynulo méně než šest měsíců, může být pohledávka jeho věřitele uspokojena ze všeho, co by bylo součástí společného jmění, kdyby ke smlouvě manželů nebo k rozhodnutí soudu nedošlo. Při nařízení exekuce se nebude k takové změně nebo vyloučení zákonného majetkového režimu přihlížet, nepůjde-li o ujednání režimu rozšíření rozsahu společného jmění.

K bodům 26 až 28 (§ 43):

NOZ rozeznává kromě podmínky (§ 548 a násl. NOZ) rovněž doložení času (§ 550 NOZ). Na doložení času, kterým je třeba rozumět časové omezení účinnosti právního jednání, se obdobně použijí ustanovení o odkládací nebo rozvazovací podmínce.

Nově se navrhuje mezi skutečnosti rozhodné pro nařízení exekuce zařadit i prokázání toho, že doložený čas nastal, je-li to v dané věci relevantní, tedy bylo-li to, co ukládá rozhodnutí povinnému, omezeno doložením času.

Připouští se rovněž, aby doložení času bylo obsahem dohody, o níž se sepisuje exekutorský zápis se svolením k vykonatelnosti.

K bodu 29 (§ 44 odst. 1):

Jde o formulační změnu v souvislosti s projednávaným návrhem zákona o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

K bodům 30 až 32 (§ 44a odst. 1):

NOZ stanoví v § 586, že je-li neplatnost právního jednání stanovena na ochranu zájmu určité osoby, může vznést námitku neplatnosti jen tato osoba. Nenamítne-li oprávněná osoba neplatnost právního jednání, považuje se právní jednání za platné.

Tomu se navrhuje přizpůsobit právní úpravu relativní neplatnosti právního jednání, kterým je porušena povinnost nenakládat s majetkem podle § 44a odst. 1 exekučního řádu (generální inhibitorium).

Nově se namísto dovolání se neplatnosti navrhuje používat pojem vznesení námítky neplatnosti

K bodu 34 (§ 46 odst. 7):

Navrženou právní úpravou se provádí terminologická změna. Pojem výtěžek, který se vztahuje pouze na ty způsoby provedení exekuce, kde se prodává věc postižená exekucí, se nahrazuje obecnějším pojmem vymožené plnění, který je přesně definován v § 46 odst. 4.

Dále se do ustanovení § 46 odst. 7 exekučního řádu doplňuje postup pro případ, kdy dojde k likvidaci dědictví po povinném.

K bodu 40 (§ 49 odst. 1):

Jde o formulační změnu související se zákonem č. 396/2012 Sb.

K bodu 46 (§ 75 odst. 1):

NOZ upravuje v § 496 rozdělení věcí na hmotné a nehmotné. Hmotnou věcí je ovladatelná část vnějšího světa, která má povahu samostatného předmětu. Nehmotné věci jsou práva, jejichž povaha to připouští, a jiné věci bez hmotné podstaty.

NOZ pak v § 498 odst. 1 vymezuje nemovité věci a v odstavci 2 stanoví, že veškeré další věci, ať je jejich podstata hmotná nebo nehmotná, jsou movité.

Lze tedy dovodit, že movitými věcmi budou moci být i práva, jejichž povaha to připouští. V souvislosti s tím se navrhuje omezit okruh movitých věcí, které může soudní exekutor v rámci další činnosti přijímat do úschovy.

K bodu 47 (§ 76b odst. 2):

Jde o terminologickou změnu. Právní úprava se uvádí do souladu se zákoníkem práce.

K bodu 48 (§ 76d až 76g):

NOZ stanoví v § 593, že vyhradí-li si věřitel dříve, než se jeho pohledávka stane vykonatelnou, právo dovolat se neúčinnosti právního jednání tím, že výhradu prostřednictvím notáře, exekutora nebo soudu oznámí tomu, vůči komu se

neúčinnosti právního jednání může dovolat, pak věřiteli lhůta k dovolání se neúčinnosti právního jednání neběží, dokud se pohledávka vykonatelnou nestane.

Toto ustanovení je třeba promítnout do exekučního řádu tak, aby bylo zřejmé, jakým postupem bude výhrada prostřednictvím soudního exekutora oznamována tomu, vůči komu se věřitel bude dovolávat neúčinnosti.

Navrhuje se obdobně, jako je tomu v novelizaci notářského řádu, stanovit, že soudní exekutor může sepsat za účasti věřitele o jeho žádosti o předání oznámení o výhradě protokol, a zakotvit náležitosti tohoto protokolu.

Připouští se rovněž, aby věřitel učinil oznámení o výhradě do protokolu.

Oznámení o výhradě nebo protokol se bude zasílat osobě, již je výhrada adresována. Věřiteli pak exekutor sdělí, že bylo oznámení o výhradě nebo protokol doručeno a kdy se tak stalo. V případě, kdy se exekutorovi nepodaří dané osobě oznámení nebo protokol předat, rovněž tuto skutečnost sdělí věřiteli.

Požaduje se rovněž, aby věřitel prokázal soudnímu exekutorovi svoji totožnost.

K bodu 49 (§ 119 odst. 5):

Opravuje se nesprávný odkaz na právní úpravu ustanovení opatrovníka kárně obviněnému v kárném řízení proti exekutorskému kandidátovi nebo exekutorskému koncipientovi.

K bodu 50 (§ 130 odst. 3):

NOZ stanoví v § 495, že souhrn všeho, co osobě patří, tvoří její majetek. Za majetek je tedy třeba považovat souhrn práv, věcí a jiných majetkových hodnot náležejících určité osobě.

Lze tedy mít za to, že je vhodné vymezení toho, co je postihováno souběžně výkonem rozhodnutí a exekucí, použít termín majetek.

K přechodnému ustanovení:

Navržené přechodné ustanovení reaguje na změnu pojištění soudního exekutora za škodu, které je povinen uzavřít podle platné právní úpravy, na pojištění odpovědnosti za újmu. Ke změně pojištění by mělo dojít do 1 roku ode dne nabytí účinnosti předkládaného návrhu.

K části čtyřicáté třetí – změn zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Návrh reaguje na novou úpravu ústavů v NOZ.

K části čtyřicáté čtvrté - změna vodního zákona

Navrhuje se stanovit, aby se povinnost vlastníků strpět na cizím pozemku vodní dílo rozšířila na všechna vodní díla ve smyslu vodního zákona. Cílem navrhovaných změn je, aby se vyřešily právní poměry vlastníků pozemků a vodních děl, která byla vybudovaná před 1. lednem 2002. S účinností nového vodního zákona, tedy po 1. lednu 2002, museli vlastníci vodních děl zřizovaných na cizích pozemcích vyřešit včas své poměry k vlastníkům pozemků. Navrhovaná úprava tedy řeší pouze stav, který zde existuje z doby před účinností stávajícího vodního zákona. Navrhuje se výslovně zakotvit povinnost vlastníka strpět vodní dílo a jeho užívání za náhradu. Za užívání vodního díla je nutné považovat například i zátopu. Nedojde-li k dohodě o náhradě, navrhuje se, aby o výši náhrady rozhodl soud.

Změny v § 104 se činí v návaznosti na změnu koncepce týkající se zbavování a omezování způsobilosti k právním úkonům v NOZ a na základě navrhovaného zařazení nového údaje o dni, ke kterému nastávají účinky nezvěstnosti, do evidence obyvatel.

K části čtyřicáté páté - změna zákona o církvích a náboženských společnostech

K bodu 1:

Jelikož předmětem činností církví a náboženských společností a evidovaných právnických osob často bývá i poskytování obecně prospěšných služeb v podobě charitativních, zdravotnických či vzdělávacích činností, navrhuje se do zákonného vymezení předmětu činnosti církví a náboženských společností doplnit veřejně prospěšné služby.

K bodu 2:

NOZ neobsahuje žádná omezení pro možnost cizinců být statutárním orgánem právnické osoby. V zákoně o církvích a náboženských společnostech je v rámci definice osobních údajů, která obsahuje i údaj o trvalém pobytu, stanovena povinnost, aby statutární orgán registrované církve a náboženské společnosti, svazu církví a náboženských společností a evidované právnické osoby měl povinnost mít na území ČR trvalý pobyt. Toto omezení je v současné době neopodstatněné, navrhuje se proto odstranit. Dochází tak ke sjednocení úpravy církví a náboženských společností s úpravou ostatních právnických osob.

K bodu 3:

V současné podobě je ustanovení § 5 téměř neaplikovatelné, protože výčet překážek působení církví a náboženských společností je formulován kumulativně. Z toho důvodu se znění § 5 upravuje tak, aby bylo v praxi použitelné, a existoval tak účinný nástroj pro zamezení vzniku nebezpečných církví a náboženských společností. Navrhovaná písmena a), d), e) a f) vycházejí z dosavadní úpravy. Navrhovaná písmena b) a c) vycházejí z úpravy v § 145 OZ. Jednotlivé formulace vyplývají z praktických poznatků v rámci řízení o registraci církví a náboženských společností. Navrhovaná změna přispívá ke sjednocení podmínek působení církví a náboženských společností s ostatními právníckými osobami. Rovněž přináší zjednodušení a zpřesnění textu při zachování smyslu předmětného ustanovení.

K bodu 4:

Z důvodu právní jistoty se výslovně uvádí, že svaz církví a náboženských společností vzniká jako právnícká osoba registrací podle tohoto zákona. Doposud tuto skutečnost zákon výslovně neuváděl, přestože je nade vší pochybnost zřejmé, že svaz církví a náboženských společností je právníckou osobou již podle současné úpravy. [Srov. ustanovení § 12 odst. 1 písm. a) („název ... se musí lišit od názvu právnícké osoby“) a d) („statutární orgán svazu“); § 19 odst. 1 písm. f) („identifikační číslo svazu“) a g) („vstup do likvidace“, majetek svazu), § 25 odst. 1) („svaz ... zaniká jako právnícká osoba“) apod.]

K bodům 5, 19 a 20:

Změna se činí v návaznosti na změnu terminologie v NOZ. Pojem „způsobilost k právním úkonům“ je nahrazen pojmem „svéprávnost“ a napříště již není možné člověka způsobilosti k právním úkonům (svéprávnosti) zbavit, ale pouze jej ve svéprávnosti omezit.

K bodu 6:

Podle § 132 odst. 2 OZ název musí odlišit právníckou osobu nejen od jiné právnícké osoby, ale i osoby fyzické. Dále § 132 odst. 2 OZ stanoví, že název právnícké osoby obsahuje označení její právní formy. Dosavadní úprava neobsahuje povinnost, aby registrované církve a náboženské společnosti používaly označení své právní formy. Vzhledem k tomu, že tato úprava bezproblémově funguje již více než 20 let, navrhuje se ji i nadále ponechat.

K bodu 7:

Podle § 132 odst. 2 OZ název musí odlišit právníckou osobu nejen od jiné právnícké osoby, ale i osoby fyzické. Dále § 132 odst. 2 OZ stanoví, že název právnícké osoby obsahuje označení její právní formy. Dosavadní úprava neobsahuje povinnost, aby svazy církví a náboženských společností používaly označení své právní formy.

Vzhledem k tomu, že tato úprava dlouhodobě bezproblémově funguje, navrhuje se ji i nadále ponechat.

K bodům 8 a 9:

Podle § 132 odst. 2 OZ název musí odlišit právnickou osobu nejen od jiné právnické osoby, ale i osoby fyzické. Dále § 132 odst. 2 OZ stanoví, že název právnické osoby obsahuje označení její právní formy. Dosavadní úprava neobsahuje povinnost, aby evidované právnické osoby používaly označení své právní formy. Vzhledem k tomu, že tato úprava dlouhodobě bezproblémově funguje, navrhuje se ji i nadále ponechat. Zároveň se přizpůsobuje terminologie NOZ.

K bodu 10:

Tato změna souvisí se zrušením povinnosti trvalého pobytu u statutárních orgánů (novelizační bod 1).

K bodu 11:

Upřesňuje se, že do Rejstříku církví a náboženských společností se zapisují osobní údaje členů orgánu církve a náboženské společnosti, který jedná jejím jménem s orgány veřejné správy a třetími osobami na území České republiky jako statutární orgán. Dosavadní odkaz na celé ustanovení § 10 odst. 3 písm. d) byl zavádějící, protože toto ustanovení předpokládá, že základní dokument může obsahovat i označení dalších orgánů církve a náboženské společnosti a orgánů řeholních institucí, které jsou oprávněny podávat návrhy podle zákona. Tyto orgány však nejsou totožné s orgánem, který jedná jako statutární orgán církve a náboženské společnosti. Dále se v souladu s § 120 odst. 1 OZ výslovně uvádí, že zapisovaným údajem je i vznik a zánik funkce člena statutárního orgánu.

K bodu 12:

Tato změna promítá ustanovení § 120 odst. 1 OZ, které stanoví minimální rozsah údajů zapisovaných do veřejného rejstříku. Jedním z těchto údajů je i uvedení právního důvodu zrušení právnické osoby.

K bodu 13:

Tato změna promítá ustanovení § 120 odst. 1 OZ, které stanoví minimální rozsah údajů zapisovaných do veřejného rejstříku. Jedním z těchto údajů je i vznik a zánik funkce člena statutárního orgánu.

K bodu 14:

Tato změna promítá ustanovení § 120 odst. 1 OZ, které stanoví minimální rozsah údajů zapisovaných do veřejného rejstříku. Těmito údaji jsou i uvedení právního důvodu zrušení právnické osoby a zánik právnické osoby.

K bodu 15:

Tato změna promítá ustanovení § 120 odst. 1 OZ, které stanoví minimální rozsah údajů zapisovaných do veřejného rejstříku. Jedním z těchto údajů je i vznik a zánik funkce člena statutárního orgánu.

K bodu 16:

Tato změna promítá ustanovení § 120 odst. 1 OZ, které stanoví minimální rozsah údajů zapisovaných do veřejného rejstříku. Jedním z těchto údajů je i uvedení právního důvodu zrušení právnické osoby.

K bodu 17:

Tato změna promítá ustanovení § 120 odst. 1 OZ, které stanoví minimální rozsah údajů zapisovaných do veřejného rejstříku. Jedním z těchto údajů je i vznik a zánik právnické osoby.

K bodu 18:

Navrhuje se, aby ministerstvo mohlo zrušit registraci církve a náboženské společnosti nebo svazu církví a náboženských společností za podmínky, že jejich činnost je v rozporu s podmínkami vymezenými v § 5. Tím se nahrazuje neurčitý pojem „činnost v rozporu s právním řádem“. Zároveň reflektuje § 172 odst. 1 písm. a) a b) OZ.

K části čtyřicáté šesté - změna zákona o soudech a soudcích

K bodu 1 (§ 39):

Vzhledem ke koncepci veřejných rejstříků osob podle NOZ se původní výčet veřejných rejstříků nahrazuje obecným označením veřejné rejstříky právnických a fyzických osob.

K bodu 2 (§ 60):

Změna v návaznosti na koncepci svéprávnosti v NOZ.

K bodu 3 (§ 94):

Změna v návaznosti na koncepci svéprávnosti v NOZ.

K bodu 4 (§ 95 odst. 2):

Prostřednictvím této legislativní úpravy se stanovuje povinnost soudci doručit stejnopis oznámení o vzdání se funkce předsedovi příslušného soudu.

K bodům 5 až 10 (§ 175b):

V návaznosti na změny navržené v zákoně č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), se mění výčet referenčních údajů poskytovaných soudům Ministerstvem vnitra.

K bodům 11 až 16 (§ 175c):

V návaznosti na změny navržené v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, se mění výčet referenčních údajů poskytovaných soudům.

K části čtyřicáté sedmé – změna zákona o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních

K bodu 1 (§ 5 odst. 1):

V souladu s § 971 odst. 4 NOZ bude soud vždy rozhodovat o umístění každého dítěte s nařízenou ústavní výchovou do konkrétního zařízení pro výkon ústavní výchovy, ať už se bude jednat o školské zařízení, zařízení poskytovatele zdravotních služeb nebo zařízení sociálních služeb. Stejně tak bude výlučně soud rozhodovat také o přemístění dítěte s nařízenou ústavní výchovou do jiného zařízení pro výkon ústavní výchovy.

V rámci soustavy školských zařízení pro výkon ústavní výchovy podle zákona č. 109/2002 Sb. bude přicházet v úvahu, aby soud rozhodl o umístění dítěte s nařízenou ústavní výchovou do konkrétního dětského domova, dětského domova se školou nebo do diagnostického ústavu. V případě, že soud nařídí výkon ústavní výchovy dítěte v diagnostickém ústavu, musí soud počítat s tím, že pobyt dítěte v diagnostickém ústavu je podle § 5 odst. 6 zákona č. 109/2002 Sb. zpravidla omezen maximálně na dobu 8 týdnů (podle potřeby diagnostiky dítěte). **To znamená, že nejpozději po uplynutí doby 8 týdnů by musel soud znovu rozhodnout o tom, že se dítě přemísťuje z diagnostického ústavu do určeného dětského domova nebo dětského domova se školou** (o tom již od účinnosti NOZ nemůže rozhodnout diagnostický ústav). Již platné znění § 5 odst. 8 zákona č. 109/2002 Sb. ve znění účinném do 31. 12. 2013 přitom vymezuje situace, ve kterých by dítě s nařízenou ústavní výchovou mělo být umístováno přímo do dětského domova nebo dětského domova se školou bez předchozího pobytu v diagnostickém ústavu (zejména děti do 6 let věku, děti bez výchovných problémů, děti přemísťované ze zdravotnického zařízení nebo ze zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc nebo v jiných odůvodněných případech).

Soud proto musí při určování konkrétního školského zařízení pro výkon ústavní výchovy, do kterého má být dítě rozhodnutím soudu umístěno, přihlížet k tomu, zda je u dotyčného dítěte nezbytný či vhodný diagnostický pobyt v diagnostickém ústavu před jeho umístěním do dětského domova nebo dětského domova se školou. Pokud s přihlédnutím k vyjádření orgánu sociálně-právní ochrany dětí dospěje soud k závěru, že nikoliv, rozhodne o přímém umístění dítěte do vybraného dětského domova nebo dětského domova se školou bez předchozího pobytu dítěte

v diagnostickém ústavu. Dále musí soud při své rozhodování zohlednit rovněž skutečnost, že dítě může pobývat v diagnostickém ústavu již v době před nařízením ústavní výchovy, a to na základě předběžného opatření soudu. V takovém případě je pak rovněž nadbytečné, aby soud nejprve nařizoval ústavní výchovu v diagnostickém ústavu, a měl by rozhodnout o přímém umístění dítěte do vybraného dětského domova nebo dětského domova se školou.

Od účinnosti NOZ a doprovodné novelizace zákona č. 109/2002 Sb. bude diagnostický ústav rozhodovat pouze o umístění nebo přemístění dětí, u kterých soud pro mládež rozhodl o uložení ochranné výchovy podle § 22 nebo § 93 odst. 1 zákona č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže. U dítěte s uloženou ochrannou výchovou může diagnostický ústav rozhodovat o jeho umístění nebo přemístění do dětského domova se školou nebo výchovného ústavu (do výchovného ústavu lze zásadně umístit jen dítě starší 15 let, pouze výjimečně i dítě starší 12 let).

K bodu 2 a 3 (§ 5 odst. 2):

Dle ust. § 971 odst. 4 NOZ soud napříště v rozhodnutí, kterým nařizuje ústavní výchovu, označí též zařízení, do kterého má být dítě umístěno, a to s přihlédnutím k vyjádření příslušného orgánu sociálně-právní ochrany dětí. Novela navazuje na tuto změnu.

K bodu 4 (§ 5 odst. 5):

Soud může v rozsudku o nařízení ústavní výchovy dítěte rozhodnout o tom, že se dítě umístí do vybraného dětského domova nebo dětského domova se školou bez jeho předchozího pobytu v diagnostickém ústavu. V těchto případech se dokumentace k dítěti, kterou jinak orgán sociálně-právní ochrany dětí, rodič nebo jiná osoba odpovědná za výchovu předávají diagnostickému ústavu, musí předat přímo do dětského domova nebo dětského domova se školou, který označen v rozhodnutí soudu o nařízení ústavní výchovy dítěte.

K bodu 5 (§ 5 odst. 6):

Jedná se o terminologickou změnu a upřesnění stávajícího ustanovení.

K bodu 6 (§ 5 odst. 7):

Viz odůvodnění k § 5 odst. 1: Diagnostický ústav bude od 1. 1. 2014 rozhodovat pouze o umístění dětí s uloženou ochrannou výchovou, které může umístit buď do dětského domova se školou, anebo do výchovného ústavu (zásadně děti starší 15 let), ale nikoliv do dětského domova, který je určen pouze pro děti s nařízenou ústavní výchovou.

K bodu 7 (§ 5 odst. 8):

Soud může v rozsudku o nařízení ústavní výchovy dítěte rozhodnout o tom, že se dítě umístí přímo do vybraného dětského domova nebo dětského domova se školou

bez jeho předchozího pobytu v diagnostickém ústavu. Jestliže se u tohoto dítěte následně ukáže potřeba diagnostického vyšetření, zajistí příslušný diagnostický ústav provedení tohoto vyšetření přímo v dětském domově nebo dětském domově se školou, do kterého bylo dítě rozhodnutím soudu umístěno, aniž by bylo nutné za tímto účelem dítě přemísťovat do diagnostického ústavu a měnit rozhodnutí o určení zařízení příslušného k výkonu ústavní výchovy dítěte.

K bodu 8 až 10 (§ 5 odst. 9, § 5 odst. 12):

Viz odůvodnění k § 5 odst. 1 a 7: Od účinnosti NOZ a doprovodné novelizace zákona č. 109/2002 Sb. zůstává zachována rozhodovací pravomoc diagnostického ústavu jen ve věci umístění nebo přemístění dětí s uloženou ochrannou výchovou. Naopak v případě dětí s nařízenou ústavní výchovou může o jejich umístění nebo přemístění do konkrétního zařízení pro výkon ústavní výchovy rozhodovat výlučně soud.

K bodu 11 (§ 10 odst. 3):

Novela reaguje na ust. § 971 odst. 4 NOZ, dle kterého o zařízení, do kterého má být dítě s nařízenou ústavní výchovou umístěno, rozhoduje soud.

K bodu 12 (§ 24 odst. 1 písm. c):

Novela reaguje na ust. § 826 NOZ, dle kterého bude napříště o svěření dítěte do péče před osvojením rozhodovat soud a nikoliv již orgán sociálně-právní ochrany dětí. Obdobně je v ust. § 963 stanoveno, že soud může svěřit dítě zájemcům o pěstounskou péči do předpěstounské péče.

K bodu 13 (§ 24 odst. 5):

Dle ust. § 972 odst. 1 NOZ lze nařídit ústavní výchovu nejdéle na dobu tří let. Ústavní výchovu pak lze prodloužit, jestliže důvody pro její nařízení nadále trvají. Po dobu, než soud rozhodne o zrušení nebo prodloužení ústavní výchovy zůstává dítě v ústavní výchově, i když už uběhla doba dříve rozhodnutím soudu stanovená.

K bodu 14 (§ 26 odst. 3):

Novela reaguje na ust. § 868 odst. 1 NOZ, dle kterého je výkon rodičovské odpovědnosti nezletilého rodiče, který dosud nenabyl plné svéprávnosti pozastaven, a to až do doby, kdy nabude plnou svéprávnost. To však neplatí o výkonu povinnosti a práva péče o dítě, ledaže soud rozhodne, že se pozastavuje i výkon této povinnosti a tohoto práva. Dle ust. § 868 odst. 2 pak platí, že výkon rodičovské odpovědnosti rodiče, jehož svéprávnost byla v této oblasti omezena, je po dobu omezení pozastaven, ledaže by soud rozhodl, že se výkon povinnosti a práva péče o dítě a osobního styku zachovává.

K části čtyřicáté osmé - změna zákona o Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových

K bodům 1 až 4:

Navržené úpravy reagují na terminologické změny a dílčí věcné posuny v chápání dosavadních institutů a kategorií v NOZ při současném zachování dosavadního věcného obsahu jednotlivých ustanovení ZMS.

K části čtyřicáté deváté - změna zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

K bodům 1 až 6 (§ 13, 42, 108, 173 a 201):

Změny se činí v návaznosti na změnu koncepce týkající se zbavování a omezování způsobilosti k právním úkonům (nově svéprávnosti) v NOZ, kdy napříště již není možné zbavovat způsobilosti k právním úkonům.

K bodu 7 (§ 201 odst. 3):

Vzhledem k tomu, že NOZ definici pojmu „domácnost“ jednoznačně nestanoví, navrhuje se v § 201 doplnit nový odstavec, který by tento pojem definoval, a to podle stávající právní úpravy, jež plně vyhovuje potřebám speciálního zákona a pro potřebu praxe je nezbytný.

K bodu 8 (§ 204):

Ustanovení se navrhuje zrušit, neboť jde pouze o odkazové ustanovení na obecnou úpravu NOZ.

K bodu 9 (§ 205):

Ustanovení se navrhuje zrušit, neboť není důvodu, aby tento zákon měl speciální úpravu neplatnosti právních jednání. Zde se použije úprava NOZ. K podobným změnám dochází i v novele zákoníku práce.

K části padesáté – změna zákona o ochranných známkách

K bodu 1:

Úprava v § 18a stanovuje speciální režim předkupního práva u spoluvlastnictví ochranné známky. Ustanovení § 1124 NOZ oproti dosavadní právní úpravě omezuje zákonné předkupní právo. Speciální úprava § 18a zákona o ochranných známkách, spočívající v požadavku souhlasu všech spoluvlastníků k převodu ochranné známky a k uzavření licenční smlouvy, je proto navržena s ohledem na povahu ochranné známky, která by v důsledku volného nakládání spoluvlastníků se svými podíly mohla být znehodnocena rozmělněním či ztrátou pověsti.

Úprava se navrhuje také z důvodu sjednocení úprav právních předpisů na ochranu průmyslového vlastnictví (zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích

návrzích, zákon č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů, zákon č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech, zákon č. 529/1991 Sb., o ochraně topografií polovodičových výrobků), které identickou úpravu spoluvlastnictví již obsahují.

K bodům 2 a 3:

Návrh reaguje na nový institut poznámky spornosti dle NOZ.

K části padesáté první - změna zákona o dluhopisech

K bodům 1, 2, 4, 6, 8 až 16:

Do zákona o dluhopisech je nezbytné promítnout změny v pojetí cenných papírů a terminologické změny související s NOZ.

K bodu 3:

Uvedená slova se navrhuje vypustit, neboť se jedná o ustanovení nepřesné. Jak argumentuje Nejvyšší soud v rozsudku 29 Odo 347/2004, formálně je podmínkou platnosti rubopisu jeho datování. Této formě je však zcela vyhověno, když je tam vůbec datum uvedeno, jde-li o datum obecně možné, není-li v rozporu s jiným skripturním obsahem dané listiny a odpovídá-li logice textu listiny. Tedy jistě to nebude datum smlouvy, protože ta sama o sobě převod vyvolat nemůže. Neměl by to však být ani den vyznačení rubopisu. Ten sice již k převodu směřuje, ale také není sám převodem. Logice věci tedy odpovídá den předání listiny, obecně se listinné cenné papíry převádějí až tradicí. Rubopis buď platný je a má dané účinky, nebo platný není a pak nemůže legitimovat nikoho z dalších držitelů listiny, neboť by zde vždy došlo k přerušení nepřetržité řady indosací. Z výše uvedeného plyne nutnost setrvat jen na formální podmínce, aby rubopisy vůbec datovány byly.

K bodu 5:

Ustanovení se odstraňují z důvodu duplicity s úpravou NOZ.

K bodu 7:

Do zákona o dluhopisech je nezbytné promítnout změny v souvislosti s absencí úpravy institutu ovládací smlouvy a smlouvy o převodu zisku.

K části padesáté druhé - změna zákona o podnikání na kapitálovém trhu

Jedná se především o legislativně technické změny, jejichž cílem je upravit stávající terminologii a sjednotit ji tak s terminologií zaváděnou v souvislosti s rekodifikací soukromého práva. Dále se věcně na tuto novou terminologii navazuje.

Dále se odstraňují ustanovení Hlavy III o přeměně podoby cenného papíru z důvodu duplicity s úpravou v NOZ a pamatuje se na situace, kdy je členem statutárního orgánu právnická osoba, což připouští nový zákon o obchodních korporacích.

K části padesáté třetí - změna zákona o evropském hospodářském zájmovém sdružení

K bodu 1:

Reaguje se na skutečnost, že úpravu veřejné obchodní společnosti obsahuje nový zákon o obchodních korporacích.

K bodům 2 až 6:

Úprava navazuje na nový zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a mění terminologii v souladu s NOZ.

K bodu 7:

Reaguje se na skutečnost, že úpravu společnosti s ručením omezeným obsahuje nový zákon o obchodních korporacích.

K bodu 8:

Protože NOZ obecně umožňuje, aby člen statutárního orgánu byl i právnická osoba, jeví se ustanovení odstavce 2 jako nadbytečné. Použije se obecný režim NOZ.

K bodu 9:

Ruší se odkaz na stávající obchodní zákoník.

K bodu 10:

Reaguje se na skutečnost, že úpravu zástavního práva podílu v obchodní korporaci přebírá NOZ.

K části padesáté čtvrté - změna zákona o zaměstnanosti

K bodu 1:

Zákon o obchodních korporacích zavádí monistickou strukturu akciové společnosti, ustanovení na tuto skutečnost reaguje.

K bodům 2 a 3:

Výčet osob, které nemohou být uchazeči o zaměstnání, se doplňuje o osoby pověřené obchodním vedením.

K bodům 4 až 10:

Legislativně technické úpravy s ohledem na to, že pojem „zákonný zástupce“ již nezahrnuje i opatrovníka, pojem „způsobilost k právním úkonům“ se nahrazuje pojmem „svěprávnost“ a již nebude možné fyzickou osobu zbavit svěprávnosti, ale pouze ji ve svěprávnosti omezit.

K části padesáté páté - změna zákona o archivnictví a spisové službě

K bodům 1 až 7:

Navrhované změny reagují na změnu terminologie NOZ a na nově zakotvenou právní formu ústavu.

K části padesáté šesté - změna správního řádu

K bodům 1 a 5:

Navrhované terminologické změny navazují na změnu terminologie v NOZ, který opustil pojem „právní úkon“ a nahradil jej správnějším pojmem „právní jednání“, a potažmo na změny v občanském soudním řádu. Z tohoto důvodu návrh zákona mění pojem právního úkonu podle dosavadního pojmosloví v procesních předpisech všude tam, kde se jedná o právní jednání podle hmotného práva.

K bodům 2 až 4:

Legislativně technické úpravy s ohledem na změnu terminologie a změnu přístupu k osobám, které mají narušenou schopnost samostatně právně jednat v NOZ.

Dle nového občanského zákoníku již nebude možné zbavit člověka svěprávnosti (dle původní terminologie způsobilosti k právním úkonům), ale pouze jej ve svěprávnosti omezit.

K bodu 6:

V § 122 odst. 2 správního řádu se upravuje zvláštní postup při exekuci vyklizením v případě, že je třeba podle zvláštního právního předpisu zajistit bytovou náhradu. Institut bytové náhrady však NOZ nezná, a proto lze daný postup vypustit.

K bodu 7:

V § 159 odst. 1 správního řádu je upravena definice veřejnoprávní smlouvy, která vychází z dosavadního občanského zákoníku. NOZ však smlouvu definuje odlišně a neužívá pojmu právní úkon (viz § 545 ve spojení s § 1724 NOZ).

K bodu 8:

Ustanovení § 170 správního řádu upravuje použitelnost ustanovení NOZ na veřejnoprávní smlouvy. Tuto úpravu je třeba změnit v důsledku změny úpravy v NOZ tak, aby odpovídala nové právní úpravě soukromého práva. Podle § 170 správního řádu se na veřejnoprávní smlouvy nepoužijí ustanovení o neplatnosti a odporovatelnosti právních úkonů (viz § 574 až § 599 NOZ), o odstoupení od smlouvy (§ 1992 a § 2001 až § 2005 NOZ), o změně v osobě věřitele nebo dlužníka, nejde-li o právní nástupnictví (viz § 1879 až § 1900 a § 1939 až § 1948 NOZ) a o započtení (§ 1982 až § 1991 NOZ).

K části padesáté sedmé - změna zákona o evropské společnosti

K bodu 1:

Ustanovení jsou promítnutím skutečnosti, že obecnou úpravu monistické struktury upravuje zákon o obchodních korporacích. Vzhledem k tomu, že na úpravu evropské společnosti se subsidiárně použije úprava akciové společnosti, je nutné samostatnou úpravu monistické struktury v zákoně o evropské společnosti vypustit.

K bodu 2:

Dochází ke zpřesnění právní úpravy a reakci na skutečnost, že ustanovení o zrušení právnických osob upravuje NOZ.

K bodu 3:

Změna reflektuje skutečnost, že dochází ke zrušení obchodního zákoníku a přesunutí pasáže upravující obchodní rejstřík do zvláštního zákona.

K bodu 4:

Ustanovení je reakcí na zrušení úpravy monistické struktury v zákoně.

K bodu 5:

Reaguje se na zrušení obchodního zákoníku. Výslovně se tak uvádí, že povinnost zveřejnit je splněna zveřejněním v Obchodním věstníku.

K bodu 6:

V návaznosti na skutečnost, že monistická struktura akciové společnosti je upravena v zákoně o obchodních korporacích, se navrhuje zpřesnění právní úpravy.

K bodu 7:

Ustanovení se uvádí do souladu s dikcí zákona o přeměnách. Ten nepočítá s žalobou na určení přiměřeného výměnného poměru, nýbrž jen s žalobou na (plnění) dorovnání.

K bodu 8:

Požadavek je nadbytečný, když stejná úprava plyne zcela obecně z § 21 odst. 6 zákona o přeměnách.

K bodům 9 a 20:

Není možné vyžadovat, aby o osvědčení žádala vždy jen česká zúčastněná společnost. Evropská společnost se sídlem na území České republiky může vzniknout i jen nadnárodní fúzí zúčastněných společností z jiných členských států, než je Česká republika. V takovém případě by o osvědčení neměl kdo požádat, když fúze se neúčastní žádná česká zúčastněná společnost. Podobný problém se vyskytoval i v zákoně o přeměnách, byl však odstraněn k 1. 1. 2012. Stejná změna se navrhuje též u evropské společnosti.

K bodu 10:

Požadavek je nadbytečný, když stejná úprava plyne zcela obecně z § 17 odst. 5, resp. 21 odst. 6 zákona o přeměnách, na jejichž aplikaci se odkazuje v § 21 odst. 1 zákona o evropské společnosti.

K bodu 11:

Změna reaguje na skutečnost, že úprava obchodního zákoníku je nahrazována úpravou v zákoně o obchodních korporacích.

K bodům 12 a 13:

Tím, že vnitrostátní akciové právo platné v České republice dosud neupravovalo monistický systém řízení a správy akciové společnosti, se na monisticky organizovanou evropskou společnost se sídlem na našem území použilo ustanovení článku 43 odst. 4 Nařízení o SE, podle něhož neexistují-li předpisy členského státu o monistickém systému s ohledem na akciové společnosti se sídlem na jeho území, může členský stát ve vztahu k evropské společnosti přijmout potřebná opatření. Dosavadní zákon o evropské společnosti tak činil v dílu 2 v hlavě VI (§ 26 až § 44).

Přijetí zákona o obchodních korporacích situaci významně mění. Jakmile totiž jeho úprava nabude účinnosti, ztratí Česká republika právo stanovit pro evropskou společnost něco jiného (vyjma úpravy počtu členů správní rady), než platí pro národní společnost akciovou. Viz opět článek 43 odst. 4, ale také články 9 a 10 nařízení o SE. Dosavadní ustanovení zákona o evropské společnosti o monistické struktuře evropské společnosti se sídlem na našem území je tudíž nutno zrušit.

K bodům 14, 15, a 19:

Změny reagují na skutečnost, že úprava obchodního zákoníku je nahrazována úpravou v zákoně o obchodních korporacích.

K bodům 16 až 18:

Jedná se o změny, které reagují na změny terminologie v NOZ.

K bodu 20:

Po opuštění úpravy participace zaměstnanců na řízení akciové společnosti v obchodním zákoníku již na tato ustanovení nelze odkazovat. Odkaz je nutno nahradit přímou úpravou. Unijní právo neváže Českou republiku ke konkrétnímu řešení dané otázky. Je čistě na členském státu, jaké řešení zvolí. Vzhledem k tradici participace zaměstnanců skrze účast zaměstnanců v dozorčí (správní) radě se nicméně jeví jako vhodné zachovat koncept, který se dříve ustálil v obchodním zákoníku a který je také blízký okolním členským státům, v nichž se participace zaměstnanců na řízení akciové společnosti nadále prosazuje.

K bodům 21 a 22:

Po opuštění úpravy participace zaměstnanců na řízení akciové společnosti v obchodním zákoníku již na tato ustanovení nelze odkazovat. Odkaz je nutno nahradit přímou úpravou. Unijní právo neváže Českou republiku ke konkrétnímu řešení dané otázky. Je čistě na členském státu, jaké řešení zvolí. V zájmu zachování maximální kontinuity se stávající úpravou se navrhuje převzít ustanovení, která obsahoval obchodní zákoník, na něž tudíž dosavadní úprava odkazovala. Ustanovení ovšem bylo nutné modifikovat tím, že právo volby podle něj přísluší dle okolností na jedné straně jen zaměstnancům evropské společnosti či organizační složky jejího podniku na území České republiky, na druhé straně i zaměstnancům jiných společností se sídlem na našem území, jsou-li ve vztahu k evropské společnosti jejími dceřinými společnostmi, a to bez ohledu na jejich právní formu (viz též legislativní zkratka vyjádřená v § 46 odst. 1 zákona o evropské společnosti).

K přechodnému ustanovení:

Smyslem přechodného ustanovení je, aby evropské společnosti přizpůsobily své stanovy novému zákonu o obchodních korporacích do 6 měsíců od účinnosti zákona. Obdobné přechodné ustanovení obsahuje i zákon o obchodních korporacích v § 777 odst. 2.

K části padesáté osmé - změna zákona o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti

K bodům 1, 2, 5, 6 a 7:

Jedná se o terminologická upřesnění. NOZ nahrazuje pojem „způsobilost k právním úkonům“ pojmem „svěprávnost“, pojem „způsobilost k právním úkonům v plném rozsahu“ pojmem „plná svěprávnost“, pojem „zbavení nebo omezení způsobilosti k právním úkonům“ pojmem „omezení svěprávnosti“, pojem „sdružení“ pojmem „spolek“.

K bodu 3:

Jedná se o doplnění bezpečnostních rizik fakultativní povahy, která se mohou vyskytovat u podnikatele, a to v návaznosti na rekodifikaci soukromého práva hmotného zavedenou možností, o bezpečnostní riziko spočívající v tom, že by statutárním nebo kontrolním orgánem podnikatele, resp. členem statutárního nebo kontrolního orgánu podnikatele byla právnická osoba.

Důvodem doplnění je zamezit přístupu podnikatelů s netransparentní strukturou k utajovaným informacím, a to zejména s ohledem na jejich neschopnost zajistit ochranu utajovaných informací.

Struktura podnikatele se statutárním orgánem (kontrolním orgánem) nebo jeho členem statutárního orgánu ve formě právnické osoby může být velmi komplikovaná a nepřehledná, což je u podnikatele požadujícího umožnění přístupu k utajované informaci v rozporu s požadavkem na jeho transparentnost.

K bodu 4:

Jde o legislativně technickou změnu související se zrušením obchodního zákoníku. Odkazuje se na přiměřené použití ustanovení obchodního zákoníku, který však je v rámci rekodifikace soukromého práva hmotného rušen. Právní úprava, na kterou je v ustanovení odkazováno, je obsažena v NOZ.

K části padesáté deváté - změna zákona o sociálních službách

Legislativně technické úpravy s ohledem na to, že pojem „zákonný zástupce“ již nezahrnuje i opatrovníka, pojem „způsobilost k právním úkonům“ se nahrazuje pojmem „svěprávnost“ a již nebude možné fyzickou osobu zbavit svěprávnosti, ale pouze ji ve svěprávnosti omezit.

K části šedesáté - změna zákona o životním a existenčním minimu

V návaznosti na změny NOZ se nově definuje, co se považuje za rozhodnutí příslušného orgánu o svěřením dítěte do péče nahrazující péči rodičů.

K části šedesáté první - změna zákona o pomoci v hmotné nouzi

Legislativně technické úpravy s ohledem na to, že pojem „zákonný zástupce“ již nezahrnuje i opatrovníka, pojem „způsobilost k právním úkonům“ se nahrazuje pojmem „svěprávnost“ a již nebude možné fyzickou osobu zbavit svěprávnosti, ale pouze ji ve svěprávnosti omezit.

K části šedesáté druhé - změna zákona o veřejných zakázkách

K bodu 1 až 4:

Jde o legislativně technické změny, které reagují na změnu pojmosloví a znovuzavedení institutu pachtu v NOZ.

K přechodnému ustanovení:

Cílem přechodného ustanovení je najisto stanovit, že soukromá práva a povinnosti vzniklá na základě veřejných zakázek zahájených před datem nabytí účinnosti doprovodného zákona (od okamžiku zahájení zadávacího řízení) se posuzují podle právního předpisu účinného v době zahájení veřejné zakázky. Pokud tedy byla veřejná zakázka zahájena před nabytím účinnosti doprovodného zákona, bude se např. uzavírání smluv, posuzování smluvní dokumentace apod. řídit dosavadními právními předpisy.

Toto přechodné ustanovení má pouze zamezit pochybnostem a posílit právní jistotu v rámci zákona o veřejných zakázkách (ZVZ), konkretizuje a výslovně aplikuje obecné pravidlo z § 3028 odst. 3 NOZ pro účely ZVZ.

K části šedesáté třetí - změna koncesního zákona

Jde o legislativně technickou změnu, která reaguje na skutečnost, že dochází k odstranění duality závazkového práva.

K přechodnému ustanovení viz odůvodnění k novele zákona o veřejných zakázkách.

K části šedesáté čtvrté - změna zákona o nemocenském pojištění

K bodu 1:

Vzhledem k tomu, že NOZ již nebude vymezovat pojem „domácnost“, je nezbytné doplnit definici tohoto pojmu v zákoně o nemocenském pojištění pro účely tohoto zákona. Podmínka sdílení domácnosti je např. rozhodná pro nárok na dávku nemocenského pojištění (ošetřovné).

K bodu 2:

Z ustanovení § 824 a § 826 NOZ vyplývá, že o předání dítěte do péče osvojitele před osvojením bude napříště rozhodovat soud a nikoliv již orgán sociálně-právní ochrany dětí, jak předpokládá stávající znění § 69 odst. 2 zákona o rodině. Nově bude soud rozhodovat rovněž o předání dítěte do péče budoucího osvojitele poté, kdy oba rodiče dali souhlas k osvojení, přičemž tato péče však nebude před uplynutím tří měsíců

od udělení souhlasu k osvojení považována za péči před osvojením. Dále je v § 963 NOZ stanoveno, že soud rozhoduje rovněž o svěřeni dítěte do předpěstounské péče zájemcům o pěstounskou péči. Pokud jde o stávající institut svěřeni dítěte do výchovy jiného občana než rodiče podle § 45 zákona o rodině, nově se tento institut upravuje jako svěřeni dítěte do péče jiné osoby podle § 953 a násl. nového OZ. Tyto změny se promítají do nového znění § 38.

K bodu 3:

Vzhledem k tomu, že NOZ již neobsahuje vymezení pojmu „domácnost“, je poznámka pod čarou č. 29 již z tohoto důvodu bezpředmětná a je třeba ji vypustit.

K bodu 4:

Dosavadní znění tohoto ustanovení je třeba dát do souladu s ustanovením § 907 NOZ.

K bodu 5:

Navrhovaným doplněním uvedeného ustanovení se v souvislosti s definicí osamělé osoby pro účely poskytování ošetřovného reaguje na skutečnost, že NOZ umožňuje nejen zahájení řízení a vydání rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého, ale i nově vydání soudního rozhodnutí o prohlášení za nezvěstného.

K bodům 6,7 a 10:

Legislativně technické úpravy s ohledem na to, že pojem „zákonný zástupce“ již nezahrnuje i opatrovníka, pojem „způsobilost k právním úkonům“ se nahrazuje pojmem „svěprávnost“ a již nebude možné fyzickou osobu zbavit svěprávnosti, ale pouze ji ve svěprávnosti omezit.

K bodu 8 :

Změna se činí na základě změny koncepce osvojení podle NOZ, dle které do budoucna bude možné osvojit nejen nezletilého, ale také zletilého. Stejná změna je prováděna v právní úpravě údajů o osvojení v zákoně o evidenci obyvatel a zákoně o pobytu cizinců.

K bodu 9:

Reaguje se na úpravu obsaženou v § 66 odst. 1 NOZ.

K části šedesáté páté - změna zákoníku práce

Zákoník práce je základním předpisem pracovního práva, který upravuje právní vztahy vznikající při výkonu závislé práce. Smyslem a účelem pracovněprávních předpisů je regulovat výkon závislé práce zaměstnance pro zaměstnavatele. Účelem právní úpravy pracovněprávních vztahů je na jedné straně poskytnout zaměstnavateli nástroje k organizaci a řízení výkonu práce jeho zaměstnanci za účelem realizace jeho činnosti (organizační funkce), a na druhé straně vytvořit a zajistit zaměstnanci odpovídající podmínky při výkonu závislé práce (ochranná funkce).

Základní pracovněprávní vztah má přitom poněkud specifické postavení v soukromoprávních vztazích. Jedná se v něm o dlouhodobý osobní vztah dvou subjektů, v němž je zaměstnanec organizačně podřízen zaměstnavateli a musí respektovat pokyny k výkonu práce, které mu zaměstnavatel dává. Tento vztah se realizuje kontinuální činností obou smluvních stran. Z vnějšího pohledu je to právní vztah ve společnosti realizovaný masově, jeho ochromení by ve větším měřítku přineslo negativní důsledky zaměstnavateli (utlumení jeho činnosti), zaměstnanci (ztrátu příjmu, na kterém je závislý) i společnosti (makroekonomické, fiskální a sociální dopady).

Z hlediska přístupu zaměstnavatele i zaměstnance musí na jedné straně v základních pracovněprávních vztazích existovat autonomie vůle, smluvní volnost i rovnost smluvních stran, kdy tyto strany se budou moci svobodně rozhodovat a vlastním právním jednáním nabývat práv a brát na sebe povinnosti. Na druhé straně není možné opomenout veřejný zájem na fungování ekonomiky, životní standard obyvatel i sociální rovnováhu ve společnosti.

Třebaže pracovní právo obsahuje významné ochranné prvky a ingeruje do sociální sféry smluvní strany základního pracovněprávního vztahu, nepřichází v úvahu pochybnost – s výjimkou právní úpravy zaměstnanosti – že patří do odvětví soukromého práva, čímž se na pracovněprávní vztahy použije obecná soukromoprávní úprava. Vztah zákoníku práce a občanského zákoníku je vymezen s ohledem na nález Ústavního soudu¹⁾ a koncepci občanského zákoníku na principu

¹⁾ Nález Ústavního soudu sp. zn.: Pl. ÚS 83/06 (vyhlášený pod č. 116/2008 Sb.)

jeho podpůrného působení. Na pracovněprávní vztahy mezi zaměstnanci a zaměstnavateli se použijí ustanovení občanského zákoníku, jestliže není možné zákoník práce použít. Občanský zákoník se tak použije na pracovněprávní vztahy:

- nevylučuje-li to zákoník práce výslovně,
- nemá-li zákoník práce vlastní použitelnou úpravu.

Způsob použití právní úpravy občanského zákoníku přitom musí být v souladu se základními zásadami pracovněprávních vztahů vyjádřenými zejména v ustanovení § 1a zákoníku práce.

Zákoník práce vycházející z principu podpůrné působnosti připouští aplikaci obecných institutů soukromého práva (občanského práva) v pracovněprávních vztazích. Základní pracovněprávní vztah, jakožto soukromoprávní závazkový vztah přitom využívá pravidel běžných pro úpravu vztahů mezi lidmi právní formou.

Vycházejíce ze specifické povahy základního pracovněprávního vztahu jako právního vztahu mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem jsou však již podle účinné právní úpravy omezeny nebo vyloučeny některé právní úpravy občanského zákoníku, jejichž použití by nebylo v souladu s účelem pracovněprávních vztahů ani s jejich základními zásadami.

Zákoník práce, jakožto speciální právní předpis pro pracovněprávní vztahy, tak vylučuje použití právní úpravy občanského zákoníku v zásadě v následujících okruzích:

Rozpor s obsahem a účelem základního pracovněprávního vztahu

Předpokladem základních pracovněprávních vztahů je osobní vztah mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem (zaměstnanec musí vykonávat závislou práci pro zaměstnavatele osobně); tyto vztahy mají převážně hvězdicovitý charakter, koná v nich pro jednoho zaměstnavatele stejnou práci větší počet zaměstnanců, kteří jsou v obdobném právním postavení, výběr zaměstnanců však záleží jen na zaměstnavateli bez možnosti samotných zaměstnanců uplatnit autonomii vůle.

Vztah zaměstnavatele a zaměstnance má povahu vztahu dlouhodobého, vykazujícího silné osobní vazby, stejně jako vysokou míru vzájemné důvěry mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem (základní zásada uspokojivých a bezpečných pracovních podmínek a základní zásada jednání v souladu se zájmy zaměstnavatele).

Předmětem základního pracovněprávního vztahu je osobní výkon závislé práce zaměstnance pro zaměstnavatele. Práce je přitom konaná pro zaměstnavatele, jeho jménem na jeho náklady a odpovědnost. Předmětný právní vztah se realizuje řízením ze strany zaměstnavatele a plněním pokynů ze strany zaměstnance. Tento pracovněprávní vztah tak má charakter jakési „služby“, skládající se z pokynů zaměstnavatele, které je zaměstnanec povinen plnit. Zaměstnavatel tak prostřednictvím (s využitím) pracovní síly zaměstnance realizuje svoji činnost.

V jednání zaměstnance tak lze velmi obtížně rozlišit autonomii projevu vůle a plnění pokynů uložených mu zaměstnavatelem. Právní předpis z tohoto důvodu poskytuje zaměstnanci zvláštní zákonnou ochranu jeho postavení při výkonu práce.

Snížení míry ochrany zaměstnance

Pracovněprávní vztahy mají jistá specifika oproti jiným soukromoprávním vztahům, smluvní volnost subjektů (smlouvou se odchýlit od zákona) je v těchto vztazích omezena z důvodu ochrany zaměstnance jako slabší strany základního pracovněprávního vztahu. Právní předpis tak často stanoví povinnost chovat se určitým způsobem a neumožňuje odchýlné ujednání, a to ani tehdy, kdyby s tím zaměstnanec souhlasil.

Právní úprava pracovněprávních vztahů vychází z předpokladu, že svobodná vůle zaměstnance, například při uzavírání pracovní smlouvy nebo jejím prodloužení, může být ekonomicky a sociálně determinována pod tlakem získat práci. Snahou pracovněprávních norem proto je vyrovnávat tuto nerovnost poskytnutím právní ochrany nebo zvýhodněním zaměstnance, jakožto slabší smluvní strany.

Pro fyzickou osobu je získání zaměstnání a jeho udržení v zásadě nezbytný předpoklad k uspokojování potřeb svých i osob jí blízkých. V základním pracovněprávním vztahu navíc zaměstnanec koná práci v organizační podřízenosti podle pokynů zaměstnavatele. Jeho postavení je proto poskytována zvláštní ochrana, a to jak co do pracovních podmínek, tak do zvýšené stability zaměstnání. V duchu tohoto přístupu by zákoník práce i nadále měl obsahovat právní úpravu, která zaručuje vyšší míru ochrany zaměstnance a interpretace zákoníku práce by měla být prováděna v duchu základních zásad pracovněprávních vztahů.

Ingerence třetích osob do základního pracovněprávního vztahu

Zákoník práce se vztahuje jen na dvě smluvní strany základních pracovněprávních vztahů. V rámci těchto vztahů vzájemně podmíněné (synallagmatické) povahy dochází k výrazné vzájemné fixaci těchto smluvních stran.

Zaměstnanec je povinen konat práci osobně, práce je konaná jménem zaměstnavatele, na jeho náklady a odpovědnost. Obě smluvní strany jsou vzájemně nenahraditelné a jejich změna v podstatě nepřichází v úvahu. Jediným velmi specifickým případem je převod zaměstnavatele, což zákon v zájmu zaměstnance za přísných podmínek přechodu všech práv a povinností vyplývajících z pracovněprávních vztahů umožňuje a váže jen na jeho vůli. Veškerá práva a povinnosti se odehrávají mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem a bylo by v rozporu s účelem pracovněprávních vztahů, aby do práv a povinností smluvních stran místo zaměstnavatele a zaměstnance vstupovaly další osoby.

Zákoník práce nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2007. Byl koncipován v návaznosti na zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, který vycházel z oborového rozdělení právního řádu, a vyznačoval se v zásadě relativní

nezávislosti na tomto občanském zákoníku. S účinností od 1. ledna 2007 delegoval použití vyjmenovaných ustanovení občanského zákoníku.

Obsáhlá změna zákoníku práce provedená s účinností od 1. ledna 2012 zákonem č. 365/2011 Sb. v návaznosti na východiska vyplývající z nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 116/2008 Sb., stanovila v ustanovení § 4, že pracovněprávní vztahy se řídí zákoníkem práce; nelze-li použít zákoník práce, řídí se občanským zákoníkem, a to vždy v souladu se základními zásadami pracovněprávních vztahů. Základní zásady pracovněprávních vztahů demonstrativním způsobem vymezuje ustanovení § 1a zákoníku práce.

NOZ, na rozdíl od občanského zákoníku z roku 1964 opouští oborové dělení práva. Z jeho ustanovení § 1 odst. 1 – mimo jiné – vyplývá, že ustanovení právního řádu upravující vzájemná práva a povinnosti osob vytvářejí ve svém souhrnu soukromé právo.

Právní úprava pracovněprávních vztahů, kterou především obsahuje zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, patří do soukromého práva.

Skutečnost, že právní úprava pracovněprávních vztahů obsažená v zákoníku práce je součástí soukromého práva, vyplývá rovněž z ustanovení § 2401 odst. 1 NOZ. Podle tohoto ustanovení platí, že pracovní poměr, jakož i práva a povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele z pracovního poměru upravuje jiný zákon; tímto zákonem je míněn zákoník práce. Totéž platí v rozsahu stanoveném jiným zákonem o smlouvách o výkonu závislé práce zakládajících mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem obdobný závazek, tzn. výkon závislé práce.

NOZ v ustanovení § 9 odst. 2 větě první předpokládá, že soukromá práva a povinnosti osobní a majetkové povahy se řídí tímto zákonem v tom rozsahu, v jakém je neupravují jiné právní předpisy; to platí i pro úpravu pracovněprávních vztahů, obsaženou zejména v zákoníku práce. V návaznosti na NOZ se proto navrhuje provést v zákoníku práce nezbytné změny.

K bodu 1 (změna § 4a):

Dosavadní ustanovení § 4a, které obsahuje výčet právních úprav zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, které se na pracovněprávní vztahy nepoužijí, se navrhuje nahradit novou úpravou. Podobnou právní úpravu, která by měla limitovat použití občanskoprávních institutů, se navrhuje nahradit v nových ustanoveních, zařazených jako § 346d a 346e zákoníku práce.

Východiskem této nové úpravy uvedené v § 4a je dosavadní ustanovení § 4b. Na rozdíl od dosavadní úpravy § 4b zákoníku práce, která obsahovala výkladová pravidla, se bude nově vycházet z § 555 a násl. NOZ, které upravují výklad právních jednání.

V odstavci 1 se navrhuje nově stanovit, že smluvní strany se mohou od ustanovení § 363 zákoníku práce odchýlit pouze ve prospěch zaměstnance (viz § 4a odst. 2). V ustanovení § 363 zákoníku práce jsou soustředěna ta ustanovení zákoníku práce, ve kterých jsou zapracovány předpisy práva Evropské unie.

Základ právní úpravy odstavce 2 vychází z dosavadního § 4b odst. 3 zákoníku práce. I napříště bude zákoník práce vycházet z tzv. minimálního sociálního standardu. Tzv. minimální sociální standard může být podkročen jen v případech vyjmenovaných ustanovení zákoníku práce. Navrhuje se však vypustit pro nadbytečnost odkazy na ustanovení § 116, § 118 odst. 1 a § 122 odst. 2 zákoníku práce. Po věcné stránce není právní úprava obsažená v § 116 (mzda za noční práci), § 118 odst. 1 (mzda za práci v sobotu a v neděli) a § 122 odst. 2 zákoníku práce (smluvní plat), dotčena. Tzn., že v těchto případech může být tzv. minimální sociální standard snížen.

Novou úpravou odstavce 3 se navrhuje nahradit dosavadní úpravu, již obsahuje § 19 písm. f) zákoníku práce, podle které je neplatný právní úkon, kterým se zaměstnanec předem vzdává svých práv.

Obdobně jako NOZ, se navrhuje nejen v tomto ustanovení, ale v dalších ustanoveních zákoníku práce, která se navrhuje změnit, stanovit, pokud by se zaměstnanec vzdal práva, které mu zaručuje zákoník práce, kolektivní smlouva nebo vnitřní předpis, šlo by o právní jednání, které nebude způsobilé vyvolat právní účinky, protože bude neúčinné. To je vyjádřeno obratem, že k takovému jednání se nepřihlíží. Bude se jednat jak o jednostranná právní jednání (prohlášení zaměstnance), tak i dvoustranná právní jednání (smlouvy). Tento přístup má plné opodstatnění v ustanovení § 1a zákoníku práce (zvláštní zákonná ochrana postavení zaměstnance).

Napříště nebude zákoník práce obsahovat zvláštní úpravu, která stanoví, jakými způsoby se mohou smluvní strany od právní úpravy zákoníku práce odchýlit. V soukromém právu jde především o smlouvu mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem nebo kolektivní smlouvu, jakož i o vnitřní předpis (§ 305 zákoníku práce), který představuje specifický instrument v pracovněprávních vztazích.

K bodu 2 (zrušení § 4b):

Jde o legislativně technickou úpravu. Ustanovení se v návaznosti na novou úpravu § 4a navrhuje zrušit.

K bodu 3 (změna § 5 odst. 3):

Změna zákoníku práce vyplývá z § 579 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). V družstevních vztazích se od 1. ledna 2014 počítá jen s pracovním poměrem člena družstva, který

bude pro družstvo vykonávat závislou práci. Rovněž se navrhuje koncipovat odkaz na uvedené ustanovení zákona o obchodních korporacích normativním způsobem.

K bodu 4 (změna § 6):

Z ustanovení § 9 odst. 1 NOZ vyplývá, že tento zákoník upravuje osobní stav osob (statusové záležitosti).

Z tohoto imperativu vyplývá, že v zákoníku práce nemůže obstát právní úprava podle dosavadního § 6. Tuto právní úpravu nově nahrazuje ustanovení § 35 NOZ.

Ustanovení nově deklaratorně vymezuje zaměstnance jakožto prvek základního pracovněprávního vztahu, který má v těchto vztazích práva a povinnosti a osobním výkonem závislé práce naplňuje předmět tohoto vztahu. Rovněž s ohledem na skutečnost, že zákoník práce používá pojem zaměstnanec v mnoha ustanoveních, jeví se pro pracovněprávní vztahy účelné, aby bylo v zákoníku práce obsaženo alespoň deklaratorní právní vymezení, ze kterého bude patrné, v jakém kontextu zaměstnanec v základních pracovněprávních vztazích vystupuje. Jde přitom o závazek, který vznikl mezi smluvními stranami po právu, tzn., že se nemůže jednat jen o faktický výkon práce.

K bodu 5 (změna § 7):

NOZ upravuje osobní stav osob. Proto totéž, co o zaměstnanci, platí i pro právní úpravu zaměstnavatele.

Stejně jako v bodu 3 (změna § 6) se deklaratorně vymezuje osoba zaměstnavatele, pro něhož zaměstnanec koná závislou práci. Rovněž pojem zaměstnavatel je v zákoníku práce hojně používán, a tak jeho deklaratorní vymezení je přirozené a účelné. Jde přitom o závazek, který vznikl mezi smluvními stranami po právu, tzn., že se nemůže jednat jen o faktický výkon práce.

K bodu 6 (zrušení § 10):

NOZ upravuje osobní stav osob. Z tohoto důvodu je nutné zrušit právní úpravu, která obsahovala právní způsobilost fyzické osoby jako zaměstnavatele. V NOZ příslušnou právní úpravu obsahuje ustanovení § 33.

K bodu 7 (změna nadpisu hlavy V části první):

Změna nadpisu představuje legislativně technickou úpravu v návaznosti na NOZ.

K bodu 8 (změna § 18):

Neplatnost právních jednání upravuje NOZ (§ 574 a následujících). Není proto možné, aby tuto záležitost upravoval zákoník práce odlišným způsobem. Pro pracovněprávní vztahy bude významné zejména ustanovení § 580 NOZ. Z něj

vyplývá, že neplatné je právní jednání, které se přičí dobrým mravům, jakož i právní jednání, které odporuje zákonu, pokud to smysl a účel zákona vyžaduje. Toto výkladové pravidlo konvenuje se základními zásadami pracovněprávních vztahů (§ 1a zákoníku práce).

Dosavadní úprava § 18 zákoníku práce, která v pracovněprávních vztazích vyjadřuje přednost relativní neplatnosti právních úkonů z hlediska jejich obsahu před jejich neplatností absolutní, nemůže v zákoníku práce napříště obstát.

V návaznosti na základní zásadu pracovněprávních vztahů podle § 1a písm. a) zákoníku práce se však navrhuje stanovit, že v pochybnostech při výkladu právního jednání se musí použít výklad, který je pro zaměstnance nejpříznivější.

K bodu 9 (změna § 19):

Z dosavadní právní úpravy neplatnosti právního jednání se navrhuje zachovat úpravu, která je obsažena v § 19 písm. g) zákoníku práce. V navrhované úpravě je dosavadní právní úprava promítnuta v odstavcích 1 a 2.

Dále se navrhuje zachovat dosavadní tradiční úpravu pracovněprávních vztahů, že neplatnost právního jednání nemůže být zaměstnanci na újmu, pokud ji nezpůsobil výlučně sám (odstavec 3).

Obě výše uvedené právní úpravy navazují na základní zásadu pracovněprávních vztahů [§ 1a písm. a) zákoníku práce].

K bodu 10 (změna § 20):

Zákon č. 365/2011 Sb., kterým byl zákoník práce s účinností od 1. ledna 2012 změněn, vychází z přednosti písemné formy právního jednání před formou ústní. Stalo se tak i z důvodů odhalování nelegálního zaměstnávání.

Právní úpravu následků neplatnosti právního jednání pro nedodržení formy obsahuje ustanovení § 582 NOZ. Z této právní úpravy musí nutně vycházet rovněž zákoník práce, který je soukromoprávním právním předpisem.

NOZ stanoví, že „*Není-li právní jednání učiněno ve formě ujednané stranami nebo stanovené zákonem, je neplatné, ledaže strany vadu dodatečně zhojí. Zahrnuje-li projev vůle současně více právních jednání, nepůsobí nedostatek formy vyžadované pro některé z nich sám o sobě neplatnost ostatních.*“. Dále je v NOZ stanoveno, že „*Není-li dodržena forma právního jednání ujednaná stranami, lze neplatnost namítnout, jen nebylo-li již plněno. To platí i tehdy, vyžadují-li formu určitého právního jednání ustanovení části čtvrté tohoto zákona.*“.

V pracovněprávních vztazích se bude vycházet, pokud půjde o neplatnost právního jednání pro nedodržení formy, z ustanovení § 582 odst. 1 NOZ. Tzn., že smluvní strany budou moci dodatečně tento nedostatek odstranit s právními účinky od počátku (ex tunc).

Protože v NOZ se možnost namítnout neplatnost právního jednání pro nedodržení jeho formy vztahuje na právní jednání dohodnuté smluvními stranami a na právní jednání podle jeho části čtvrté, je pro pracovněprávní vztahy na místě navrhnout odchylnou úpravu. U právních jednání, jejichž formu vyžaduje zákoník práce, není možné se dovolat jejich neplatnosti v případě těch právních jednání, jimiž vzniká nebo se mění základní pracovněprávní vztah, bylo-li již započato s plněním. To se týká zejména případů, kdy pracovní smlouva, jíž se zakládá pracovní poměr, byla dohodnuta jen ústně.

V případě ostatních smluv, u kterých zákoník práce předepisuje písemnou formu, např. kvalifikační dohoda (§ 234), nebude-li tato forma dodržena, bude možné namítnout jejich neplatnost v zásadě bez časového omezení.

K bodu 11 (zrušení § 21):

Dosavadní ustanovení § 21 zákoníku práce, podle kterého platí, že vznikne-li pro neplatnost právního úkonu škoda, odpovídá se za ni podle zákoníku práce, se navrhuje pro nadbytečnost zrušit. To však nebude znamenat, že se v případech, kdy bude právní jednání neplatné, nebude postupovat, pokud půjde o povinnost nahradit škodu, podle zákoníku práce.

K bodu 12 a 13 (změna § 23 odst. 1 a 4):

Obsah dosavadního ustanovení § 23 odst. 1 zákoníku práce se navrhuje, zachovat. Nově se však navrhuje doplnit ochranné ustanovení ve vztahu k zaměstnancům, které má zabránit tomu, aby si kolektivní smlouva osobovala právo zkracovat (snižovat) práva zaměstnanců, která jim zaručuje zákoník práce. Dojde-li k takové situaci, bude ujednání právně bezvýznamné.

Změna v § 23 odst. 4 zákoníku práce jednoznačně vymezuje, že odkaz na zákon č. 2/1991 Sb., o kolektivním vyjednávání, ve znění pozdějších předpisů, představuje normativní právní úpravu. V uvedených případech je zákon o kolektivním vyjednávání lex specialis vůči NOZ.

K bodu 14 (změna § 27):

Věcný základ navržené právní úpravy odstavce 1 je stejný jako v dosavadním znění § 27 odst. 1 zákoníku práce. Nově se však navrhuje nahradit neplatnost části právního jednání úpravou, že k právním jednáním, která by přiznávala zaměstnancům práva v menším rozsahu, než kolektivní smlouva vyššího stupně, se nebude přihlížet.

Obdobně jako § 27 odst. 2 zákoníku práce v dosavadním znění se stanoví, že forma kolektivní smlouvy musí být písemná a že tato smlouva musí být podepsána smluvními stranami na téže listině. Nově se navrhuje stanovit právní následek pro případy, že obsah kolektivní smlouvy byl smluvními stranami sice dohodnut, ale tato smlouva nebyla uzavřena písemně a nebyla podepsána. Dojde-li k takové situaci,

bude to mít za následek to, že kolektivní smlouva neexistuje. Touto novou právní úpravou se navrhuje nahradit dosavadní § 20 odst. 3 zákoníku práce.

K bodu 15 (změna § 28):

Zvláštní povaha kolektivní smlouvy odůvodňuje, aby některá právní jednání, upravená v NOZ, byla ve vztahu k této smlouvě vyloučena.

Zvláště neupravená smlouva (§ 1746 odst. 2 NOZ) nemůže mít v kolektivním vyjednávání místo, protože by jí mohlo být obcházeno kolektivní vyjednání a uzavření kolektivní smlouvy, k jejímuž uzavření za zaměstnance je oprávněna výlučně odborová organizace.

Pro kolektivní smlouvu je důvodné vyloučit také *relativní neúčinnost právního jednání* (§ 589 až 599 NOZ). Tato právní úprava by proces kolektivního vyjednávání znesnadňovala.

Rovněž právní úpravu *odstoupení od smlouvy* (§ 2001 až 2005 NOZ) je ve vztahu ke kolektivní smlouvě potřebné vyloučit. Je tomu tak proto, že kolektivní vyjednávání, jehož výsledkem je kolektivní smlouva, trvá zpravidla delší dobu. Umožnit odstoupení od kolektivní smlouvy by znamenalo znehodnocení celého tohoto procesu. Dojde-li k takové situaci, bude to mít za následek, že ujednané odstoupení od kolektivní smlouvy bude právně bezvýznamné.

K bodu 16 (změna § 34 odst. 2 až 4):

Tak jako je stanoveno v dosavadní úpravě § 34 odst. 4 zákoníku práce, se navrhuje kategoricky stanovit, že forma pracovní smlouvy musí být písemná (odstavec 2). O formě změn pracovní smlouvy se nová právní úprava nezmiňuje proto, že se vychází z § 564 části věty před středníkem NOZ. Z uvedeného ustanovení vyplývá, že „*vyžaduje-li zákon pro právní jednání určitou formu, lze obsah právního jednání změnit projevem vůle v téže nebo přísnější formě.*“.

V ustanovení odstavce 3 se navrhuje převzít dosavadní znění § 34 odst. 3 zákoníku práce.

Základem úpravy odstavce 4 je dosavadní znění § 34 odst. 2 zákoníku práce. Nově se však navrhuje v tomto ustanovení doplnit písemnou formu odstoupení od pracovní smlouvy, ale také vytýčit právní následek, pokud se tak nestane. Negativním následkem bude to, že vadné právní jednání bude právně bezvýznamné.

K bodům 17 a 18 (změny § 42 a § 43a odst. 4):

V případě změn v ustanoveních § 42 a § 43a odst. 4 jde o změny v používaných pojmech. Dosavadní právní úkony se navrhuje nahradit právním jednáním. Věcně se však na právní úpravě nic nemění.

K bodu 19 (změna § 50 odst. 1):

Písemná forma právního jednání, kterým je výpověď z pracovního poměru, se zachovává. Nově se však navrhuje stanovit právní následek, nebude-li zákonem předepsaná forma smluvní stranou dodržena. I v tomto případě negativním následkem bude, že vadné právní jednání bude právně bezvýznamné.

K bodu 20 (§ 56a):

NOZ upravuje v § 9 odst. 1 statusové otázky.

Nezletilý, který dovršil patnáct let a ukončil povinnou školní docházku, se může zavázat k výkonu závislé práce podle zákoníku práce. Zákonný zástupce nezletilého, který nedosáhl věku šestnáct let, může rozvázat jeho pracovní poměr nebo smlouvu o výkonu práce zakládající mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem obdobný závazek, pokud to je nutné v zájmu vzdělávání, vývoje nebo zdraví nezletilého, způsobem stanoveným jiným právním předpisem (§ 35 NOZ).

Tato nová právní úprava akcentuje zvýšení rodičovské odpovědnosti, dokud dítě nenabude plné svéprávnosti. Proto byla v NOZ oproti právnímu stavu platnému a účinnému ke dni 31. prosince 2013, právní úprava ve prospěch zákonného zástupce nezletilého zesílena. Toto zesílení rodičovské odpovědnosti je v souladu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána.

Pro stanovení věku, kdy vzniká způsobilost zavázat se k výkonu závislé práce, je rozhodující Úmluva Mezinárodní organizace práce č. 138/1973 o nejnižším věku pro vstup do zaměstnání (č. 24/2008 Sb. m. s.). Nejnižší věk podle této úmluvy nesmí být nižší než věk, kdy končí povinná školní docházka, a v žádném případě nebude nižší než 15 let. Nejnižší věk pro vstup do jakéhokoli druhu zaměstnání či pro výkon práce, jež svou povahou či okolnostmi, za nichž jsou vykonávány, jsou s to ohrozit zdraví, bezpečnost nebo mravnost mladistvých, nesmí být nižší než 18 let. Vnitrostátní zákonodárství může povolit zaměstnání či práci od 16 let za podmínky, že zdraví, bezpečnost a mravnost těchto mladistvých jsou zcela chráněny a že se mladistvým dostalo přiměřeného zvláštního poučení nebo odborné výchovy v příslušném odvětví činnosti.

Skutečnost, že fyzická osoba mladší než 18 let se může sama zavázat k výkonu závislé práce, ještě neznamená, že je sama dostatečně způsobilá bránit se proti hospodářskému vykořisťování, včetně zaměstnávání pracemi, které jsou pro ni nebezpečné, škodící zdraví nebo tělesnému, duševnímu, duchovnímu, mravnímu nebo sociálnímu rozvoji [čl. 1, 32, 34 a 36 Úmluvy o právech dítěte (č. 104/1991 Sb.)].

Navrhuje se proto, aby zákonný zástupce nezletilého zaměstnance mladšího než 16 let mohl rozvázat jeho pracovní poměr okamžitým zrušením, pokud má za to, že to je v zájmu vzdělání, vývoje nebo zdraví tohoto zaměstnance. Aby se předešlo praktickým problémům, navrhuje se, tak jako je tomu v § 33 odst. 1 NOZ, že k platnosti okamžitého zrušení pracovního poměru bude zapotřebí přivolení soudu.

Vzhledem k tomu, že má dojít k rozvázání pracovního poměru třetí osobou, bude mít zákonný zástupce, který okamžitě zrušil pracovní poměr, právní povinnost doručit stejnopis tohoto okamžitého zrušení pracovního poměru a přivolení soudu nezletilému zaměstnanci.

K bodům 21 a 22 (změny § 60 a § 66 odst. 2):

Také v ustanovení § 60 a § 66 odst. 2 se navrhuje zpřesnění, pokud jde o právní následky vadného právního jednání, nebude-li okamžité zrušení pracovního poměru nebo zrušení pracovního poměru ve zkušební době provedeno v zákonem předepsané písemné formě. Negativním právním následkem bude, že vadné právní jednání bude právně bezvýznamné.

K bodu 23 (změna § 67 odst. 2):

Jedná se legislativně technickou, pojmovou úpravu.

K bodu 23 (nový § 77 odst. 4):

Nově se navrhuje stanovit i pro právní vztahy založené dohodami o pracích konaných mimo pracovní poměr, které jsou základními pracovněprávními vztahy, povinnou písemnou formu právního jednání pro jejich výpověď a okamžité zrušení, spolu s negativním právním následkem, kterým bude to, že vadné právní jednání bude právně bezvýznamné.

K bodu 24 (nové § 77 odst. 5 a 6):

Základními pracovněprávními vztahy jsou vedle pracovního poměru také právní vztahy založené dohodou o provedení práce nebo dohodou o pracovní činnosti. Podle § 74 odst. 1 zákoníku práce zaměstnavatel má zajišťovat plnění svých úkolů především zaměstnanci v pracovním poměru. Je však záležitostí rozhodnutí zaměstnavatele, zda bude závislá práce vykonávána v pracovním poměru nebo na základě některé z dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr.

Proto se navrhuje, obdobně jako tomu je v novém § 56a zákoníku práce, upravit také okamžité zrušení dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti zákonným zástupcem nezletilého zaměstnance i v případě těchto dohod, jestliže to bude v zájmu vzdělání, vývoje nebo zdraví tohoto zaměstnance (odstavce 5 a 6).

K bodu 25 (nový § 144a):

Mzda, plat, jakož i odměna z dohody o práci konané mimo pracovní poměr musí být co nejvíce chráněna proti jejímu, byť smluvně sjednanému, postižení.

Závislou práci v základních pracovněprávních vztazích (pracovním poměru, v právním vztahu založeném dohodou o provedení práce nebo dohodou o pracovní činnosti) vykonává zaměstnanec za mzdu, plat nebo odměnu z dohody o provedení

práce nebo dohody o pracovní činnosti. Právo na jiné plnění za vykonanou práci zaměstnanec od zaměstnavatele nemá.

Jeví se proto důvodné v návaznosti na základní zásady pracovněprávních vztahů zákazovou právní normou stanovit, že právo na mzdu, plat, odměnu z dohody o provedení práce nebo z dohody o pracovní činnosti ani jejich náhrada nesmí být postoupeno jinému (odstavec 1).

Ze stejného důvodu se navrhuje zakázat, že právo na mzdu, plat, odměnu z dohody o provedení práce nebo z dohody o pracovní činnosti ani jejich náhrada nemůže být použito k zajištění dluhu (odstavec 2). Zajištění dluhu však nezahrnuje dohodu o srážkách ze mzdy.

V odstavci 3 se navrhuje stanovit, že porušení zákazových právních norem obsažených v odstavcích 2 a 3 bude spojeno s negativním právním následkem, kterým bude to, že vadné právní jednání bude právně bezvýznamné.

K bodu 26 [změna § 146 písm. b)]:

Navrhuje se provést legislativně technická zpřesnění.

V případě § 146 písm. b) zákoníku práce jde o návaznost na vypuštění odkazu na § 327 zákoníku práce, který se navrhuje zrušit.

K bodu 27 (změna § 149 odst. 1):

Zajišťovací institut, kterým je dohoda o srážkách ze mzdy (§ 2045 až 2047 NOZ – dohoda o srážkách ze mzdy nebo jiných příjmů), je obecnou právní úpravou soukromého práva. Proto se odkaz *na závazky zaměstnance* v § 149 odst. 1 zákoníku práce jeví jako nesprávný.

K bodu 28 (změna § 286 odst. 3):

NOZ byl zrušen zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů. Právní úpravu spolků obsahují ustanovení § 214 až 302 NOZ.

Z ustanovení § 3025 NOZ vyplývá, že ustanovení NOZ o právnických osobách a spolku se použijí na odborové organizace a organizace zaměstnavatelů přiměřeně jen v tom rozsahu, v jakém to neodporuje jejich povaze zástupců zaměstnanců a zaměstnavatelů podle mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána a které upravují svobodu sdružování a ochranu práva svobodně se sdružovat. Odborová organizace, organizace zaměstnavatelů a jejich pobočné organizace vznikají dnem následujícím po dni, v němž bylo doručeno příslušnému orgánu veřejné moci oznámení o jejich založení.

Navržená právní úprava zákoníku práce reaguje na úpravu NOZ.

Namísto pojmu „organizační složka“ se navrhuje formulace „pobočná organizace“.

K bodu 29 (změna § 305 odst. 1):

Vnitřní předpis je podle zákoníku práce určen k tomu, aby zejména zaměstnavatelé, u kterých nepůsobí odborová organizace, mohli svým zaměstnancům zvýšit tzv. minimální sociální standard. Aby bylo účinně zabráněno tomu, že bude vnitřní předpis zakládat zaměstnancům právní povinnosti nebo krátiť jejich práva, na která mají podle zákoníku práce právo, je třeba tomu zabránit zákazovou právní normou. V případě porušení tohoto zákazu bude negativním právním následkem to, že vadné právní jednání bude právně bezvýznamné.

Právní úprava, která se týká zvláštního druhu vnitřního předpisu, jímž je pracovní řád (§ 306 zákoníku práce), se nemění. Pracovní řád může rozvádět právní povinnosti vyplývající ze zákoníku práce, popř. jiných zákonů s ohledem na zvláštní podmínky u zaměstnavatele.

K bodům 30 a 32 (změna nadpisu hlavy XII v části třinácté zákoníku práce a zrušení nadpisu pod § 328):

Jedná se o legislativně technické změny, které jsou zdůvodněny tím, že se navrhuje zrušit ustanovení § 327 zákoníku práce, které obsahuje úpravu dohody o srážkách z příjmu ze základního pracovněprávního vztahu.

K bodu 31 (změna § 327):

Právní úpravu zákoníku práce podle § 327 zákoníku práce o dohodě o srážkách ze mzdy se navrhuje zrušit, vzhledem k tomu, že tuto úpravu obsahuje NOZ v ustanoveních § 2045 až 2047 (dohoda o srážkách ze mzdy nebo jiných příjmů).

K bodu 33 (změna § 330):

Vzhledem k tomu, že základní právní úpravu prekluze (zániku práva) obsahuje ustanovení § 654 NOZ, navrhuje se druhou větu v § 330 zákoníku práce jako nadbytečnou zrušit. Další změna má zpřesňující charakter s ohledem na terminologii NOZ.

K bodu 34 (změna § 333):

Pro počítání lhůt a dob se i v pracovněprávních vztazích použijí obecná pravidla podle § 603 a násl. NOZ. Počítání dob podle zákoníku práce je oproti § 605 NOZ o jeden den kratší. V pracovněprávních vztazích je ujednání dob časté, je tomu tak zejména v případě zkušební doby nebo v případě ujednání o délce trvání pracovního poměru na dobu určitou.

Rovněž se navrhuje zachovat v § 333 zvláštní úpravu, která je specifická pro pracovněprávní vztahy a řeší počítání času při postupu zaměstnance do vyššího platového stupně.

K bodům 35 až 37 (změna § 341):

Právní úpravu přechodu práv a povinností z pracovněprávních vztahů se navrhuje formulačně zpřesnit ve vztahu k právní úpravě, která vyplývá z ustanovení § 168, 169, 178 až 180 NOZ.

K bodu 38 (zrušení § 346a):

Ustanovení dosavadního § 346a zákoníku práce se navrhuje zrušit, protože příslušnou právní úpravu obsahuje § 34 NOZ.

K bodu 39 (změna nadpisu hlavy XVII v části třinácté):

Jde o zpřesňující legislativně technickou změnu.

K bodu 40 (nové § 346d a 346e):

Zákoník práce vychází v § 4 z podpůrné působnosti (podpůrného použití) obecných úprav NOZ (soukromého práva) i pro pracovněprávní vztahy.

Většina ustanovení NOZ, zejména relativních majetkových práv, nebude moci být vzhledem k charakteru pracovněprávních vztahů použita, aniž by o tom mohla vzniknout na straně uživatelů zákoníku práce pochybnost.

Mohou se však vyskytnout případy, kdy může být sporné, zda může nebo nemůže být úprava NOZ v pracovněprávních vztazích použita. Navrhuje se proto – podobně jako tomu je ve vztahu k zákonu č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů – v návaznosti na výše uvedený specifický charakter základního pracovněprávního vztahu, snížení míry ochrany zaměstnance, rozpor s obsahem a účelem základního pracovněprávního vztahu a přístup třetích osob do základního pracovněprávního vztahu výslovnou právní úpravou v zákoníku práce použití některých právních jednání podle NOZ pro pracovněprávní vztahy v novém § 346d zákoníku práce vyloučit.

V odstavci 1 se navrhuje, aby nebylo možné zástavním právem zajistit dluh, který má zaměstnanci vzniknout vůči zaměstnavateli teprve v budoucnu, stejně tak by nemělo být možné zřídit zástavní právo k věci, k níž zaměstnanci vznikne vlastnické právo teprve v budoucnu (§ 1310 odst. 2 a § 1311 odst. 1 NOZ).

Podle odstavce 2 nebude smět smluvní strana základního pracovněprávního vztahu zadržet movitou věc (§ 498 NOZ) druhé smluvní strany za účelem zajištění dluhu vzniklého z výkonu závislé práce pro zaměstnavatele (§ 1395 až 1399 NOZ). Tato úprava bude také zahrnovat zejména nepřipustnost zadržení mzdy, platu nebo odměny z dohody o práci konané mimo pracovní poměr, ale i věci, které zaměstnavatel svěřil zaměstnanci v souvislosti s výkonem práce.

Dále se navrhuje v odstavci 3 nedovolit zaměstnanci ani zaměstnavateli zavázat se k dvoustrannému právnímu jednání se třetí osobou, pokud by předmětem závazku měla být práva a povinnosti smluvních stran základního pracovněprávního vztahu (§ 1767 až 1769 NOZ).

Rovněž podle odstavce 4 pohledávku smluvních stran ze základního pracovněprávního vztahu nebude možné platně postoupit jinému (§ 1879 až 1887 zákNOZ). Výslovně se navrhuje stanovit, že pracovní smlouvu a dohodu o práci konané mimo pracovní poměr není možné postoupit.

Také se navrhuje v odstavci 5 stanovit, aby dluh, který existuje mezi smluvními stranami, nesměla převzít jiná osoba (§ 1888 až 1894 NOZ).

Posléze se navrhuje stanovit v odstavci 6, že se zaměstnanci nemohou dvoustranným právním jednáním zavázat ke společnému a nerozdílnému (solidárnímu) plnění právní povinnosti (§ 1872 až 1878 NOZ).

Konečně se v odstavci 7 navrhuje stanovit, že smluvní pokuta k utvrzení dluhu smí být ujednána jen tehdy, stanoví-li to zákoník práce (srov. § 310 odst. 3 zákoníku práce).

Podle nově navrženého § 346e – pokud se smluvní strany od restriktivní úpravy uvedené v § 346d zákoníku práce odchýlí – bude toto vadné právní jednání právně bezvýznamné.

K bodu 41 (nový § 347 odst. 5):

Vzhledem k tomu, že NOZ již nebude vymezovat pojem „domácnost“, jeví se jako účelné doplnit legální definici tohoto pojmu v zákoníku práce, neboť je zde na více místech používán, a to v § 177, 187, 191, 328, 363 a 378.

K přechodným ustanovení:

K bodu 1:

Ode dne nabytí účinnosti navržené změny zákona, kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů, se jím budou řídit rovněž pracovněprávní vztahy (pracovní poměry, pracovněprávní vztahy založené dohodami o provedení práce, dohodami o pracovní činnosti, jakož i další pracovněprávní vztahy), které vznikly přede dnem nabytí účinnosti navrženého zákona.

Očekávané právní jistotě a usměrnění postupu smluvních stran pracovněprávních vztahů však odpovídá, aby se právní úkony učiněné přede dnem nabytí účinnosti navrženého zákona řídily zákoníkem práce, ve znění platném a účinném do dne

nabytí účinnosti navrženého zákona, i když právní účinky těmito právními úkony založené nastanou až po dni nabytí účinnosti navrženého zákona.

K bodu 2:

Neplatnost právních úkonů, z hlediska posouzení jejich obsahu a dodržení formy, které byly realizovány přede dnem nabytí účinnosti navrženého zákona, tzn. do 31. prosince 2013, se bude posuzovat podle zákona č. 262/2006 Sb., ve znění platném a účinném do 31. prosince 2013.

K bodu 3:

Některá ustanovení o právním jednání podle § 19 a 20 zákona č. 262/2006 Sb., ve znění tohoto zákona, se budou vztahovat na pracovněprávní vztahy, které budou uskutečněny nejdříve v den nabytí účinnosti navrženého zákona, tzn. dne 1. ledna 2014.

K bodu 4:

Vyloučená právní jednání uvedená v ustanovení § 28 zákona č. 262/2006 Sb., ve znění tohoto zákona, se mohou vztahovat až na kolektivní smlouvy uzavřené (podepsané smluvními stranami) nejdříve dne 1. ledna 2014, kdy navržený zákon nabude účinnosti.

K bodu 5:

Nový způsob okamžitého zrušení pracovního poměru zákonným zástupcem nezletilého zaměstnance podle ustanovení § 56a zákona č. 262/2006 Sb., ve znění tohoto zákona, může být použit až na pracovní poměry, které byly na základě pracovní smlouvy uzavřeny nejdříve v den nabytí účinnosti navrženého zákona, tzn. dne 1. ledna 2014.

K bodu 6:

Nový způsob okamžitého zrušení dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti zákonným zástupcem nezletilého zaměstnance podle ustanovení § 77 odst. 4 a 5 zákona č. 262/2006 Sb., ve znění tohoto zákona, může být použit až na dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti, které byly uzavřeny nejdříve v den nabytí účinnosti navrženého zákona, tzn. dne 1. ledna 2014.

K části šedesáté šesté - změna zákona o přeměnách obchodních společností a družstev

Obecně:

Hlavním důvodem navržené novelizace zákona o přeměnách je přizpůsobení nové právní úpravě obsažené s účinností od 1. 1. 2014 v NOZ a v zákoně o obchodních korporacích. Nová právní úprava vyvolává požadavky na tyto změny v zákoně o přeměnách:

a) Změny terminologické. Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev obsahuje terminologie odpovídající dosavadní právní úpravě. Je proto třeba zaměnit v celém textu zákona některé pojmy. Jde zejména o nahrazení pojmu „obchodní podíl“ pojmem „podíl“, „právní úkon“ pojmem „právní jednání“, „zakladatelský dokument“ pojmem „zakladatelské právní jednání“, „promlčecí doba“ pojmem „promlčecí lhůta“ apod. Návrh sleduje důsledné rozlišení pojmu „doba“ a „lhůta“ po vzoru NOZ. Tím se však dostává do terminologického střetu se zákonem o obchodních korporacích, který na některých místech používá nesprávně pojem „lhůta“ i pro označení doby (např. v zákoně o obchodních korporacích se mluví o „lhůtě“ ve vztahu ke splacení nebo vnesení vkladu, ale správně má jít o dobu).

b) Některé pojmy jsou obecně definovány v NOZ, takže jejich definice pro účely tohoto zákona je zbytečná. Např. definice pojmu majetek nebo jmění, rozhodný den. Některé pojmy, mají-li odlišný význam či právní důsledky jsou v tomto zákoně definovány, přestože existuje v NOZ obecná definice určitého pojmu (např. fúze, rozdělení apod.). Vypouštějí se i některé právní účinky přeměn obchodních společností a družstev, které jsou shodně popsány již v NOZ v souvislosti s obecnou úpravou přeměně právnických osob.

c) Změny v právních institutech. Do zákona o přeměnách obchodních společností a družstev, je nezbytné promítnout i změny v pojetí cenných papírů a vzniku zástavního práva k nim, jakož i připuštění možnosti imobilizace akcií. To se projevilo jednak v náležitostech projektů přeměny a pravidel pro výměnu akcií. Je také nutné promítnout změny v právní úpravě společnosti s ručením omezeným, kde se nově připouští možnost vlastnit více podílů nebo možnost emitovat kmenové listy. V úpravě přeměně akciových společností bylo nutno reflektovat dále zavedení kusových akcií a připuštění monistické struktury akciové společnosti, jakož i výslovnou úpravu existence akciové společnosti bez vydání akcií jako cenných papírů nebo zaknihovaných cenných papírů. Kromě toho bylo nutno zohlednit i zrušení povinné účasti zástupců zaměstnanců v dozorčích radách akciové společnosti. V úpravě přeměn družstev bylo nutné zohlednit existenci zvláštních sociálních družstev.

d) Sjednotit úpravu některých institutů v zákoně o přeměnách obchodních společností a družstev s úpravou v zákoně o obchodních korporacích. Jde především o právní režim práva na dorovnání, kde se jako jedna z alternativ navrhuje zavést stejnou právní úpravu, kterou obsahuje zákon o obchodních korporacích ve vztahu k právu na dorovnání při vytěsnění menšinových akcionářů. Důvodem pro toto řešení je i to, aby byl zaveden nejen jednotný hmotněprávní, ale i procesní režim při uplatňování těchto svou právní povahu shodných práv. Upozorňuji však, že je nezbytné dotáhnout procení aspekty tohoto institutu, i když bude upraven jen v ZOK.

Druhá, méně významná část navržených změn právní úpravy sleduje cíl odstranit chybné odkazy v textu zákona, dokončit sjednocení terminologie a odstranit některé nepřesnosti nebo nedotažení dosavadní právní úpravy zejména při přeměnách, na nichž se účastní v různých kombinacích kapitálové společnosti, v požadavcích na notářské zápisy a schválení přeměny nejvyšším orgánem obchodní korporace.

K bodu 1:

NOZ nově upravuje i přeměny právnických osob, jeho pojetí přeměny je však užší než v tomto zákoně. Avšak tam, kde se vystačí s obecnou právní úpravou v NOZ, se právní úprava neopakuje. V zájmu právní jistoty se navrhuje uvést to v zákoně výslovně, neboť až dosud tyto otázky občanský zákoník vůbec neupravoval.

K bodu 2:

Navrhuje se vypustit definici pojmu majetek a jmění, neboť jde o obecné soukromoprávní pojmy, které běžně používá NOZ.

K bodům 3 a 4:

V odstavci 2 nejde nahradit pojem „úkon“ pojmem „právní jednání“, neboť jde i o faktické činnosti, které právním jednáním nejsou.

V odstavci 3 se navrhuje použít obecný pojem z NOZ. Navíc ve výčtu chybí zakladatelská listina.

K bodu 5:

Ustanovení odstavce 2 je nepřesné. Daný právní režim je třeba vztáhnout na všechny případy jmenování likvidátora soudem.

K bodu 6:

Jde o terminologické sjednocení textu zákona. V zákoně se definuje pojem „vyhotovení“ projektu.

K bodu 7:

Vypouští se popis účinků rozhodného dne, neboť ty jsou nyní popsány v § 176 odst. 1 NOZ.

Nově zaváděné znění poslední věty odstavce 3 řeší důsledky porušení povinnosti stanovené ve druhé větě. Hrozily výkladové potíže.

K bodům 8 a 9:

Vypouští se ustanovení, k jakému dni se sestavuje konečná účetní závěrka a zahajovací rozvaha, neboť to plyne z § 176 odst. 2 NOZ.

K bodu 10:

V odstavci 1 se pro odstranění pochybností výslovně stanoví, že jde povinnost stanovenou zákonem o účetnictví, nikoliv tímto nebo jiným zákonem.

V odstavci 2 se doplňuje, aby i rozdělovaná společnost měla povinnost ověřit konečnou účetní závěrku auditorem. Při rozdělení odštěpením však sestavuje zahajovací rozvahu i rozdělovaná společnost. Není žádného důvodu, proč by právě jen zahajovací rozvaha rozdělované společnosti nebo družstva neměla být ověřena auditorem.

K bodům 11 a 12:

Navrhuje se v celém ustanovení § 14 používat obecný pojem NOZ – zakladatelské právní jednání. V poslední větě odstavce 3 již nelze používat pojem „zakladatelské dokumenty“, neboť jde o pojem vymezený dosud v obchodním zákoníku, který nebyl v rekodifikaci převzat.

K bodu 13:

Změna se navrhuje v návaznosti na skutečnost, že zákon o obchodních korporacích připouští monistickou strukturu akciových společností.

K bodu 14:

Jde o nahrazení pojmu v souladu terminologií NOZ.

K bodu 15:

Jde o terminologické upřesnění, zákon stanoví, kdy se schválení nevyžaduje.

K bodu 16:

Navrhuje se zrušit obsoletní odkaz.

K bodu 17:

Jde o terminologické upřesnění. Současná dikce nevylučuje výklad, že pro projekt přeměny se vyžaduje formu notářského zápisu i tehdy, když alespoň u jedné z osob zúčastněných na přeměně se nevyžaduje schválení přeměny. To je však proti smyslu úpravy. Když se alespoň u jedné z osob zúčastněných na přeměně vyžaduje schválení nejvyšším orgánem, pořizuje se o takovém rozhodnutí notářský zápis, a notář při tom kontroluje i zákonnost projektu přeměny, který musí být stejný pro všechny zúčastněné osoby, pak není nezbytné, aby ještě projekt přeměny měl formu notářského zápisu.

K bodu 18:

Dosavadní text ustanovení navozuje výklad, že postup podle ustanovení § 15c je použitelný i tehdy, pokud je společník osobou zúčastněnou na přeměně. To však nebyl účel zákona, tudíž se navrhuje upřesnění.

K bodu 19:

Jde o sjednocení terminologie s NOZ a notářským řádem.

K bodům 20 a 21:

Sjednocuje se terminologie v návaznosti na rozlišení pojmů „doba“ a „lhůta“ v NOZ.

K bodům 22 a 23:

Jde o sjednocení terminologie s NOZ.

K bodům 24 a 27:

Podle dosavadní úpravy postačí ke schválení převodu jmění na společníka menší počet hlasů, než kolik musí mít přejímající společník. Takové řešení je však nelogické. Stejná změna se navrhuje i v případě převodu jmění na akcionáře.

K bodu 25:

Jde o sjednocení terminologie s NOZ a notářským řádem.

K bodu 26:

Pro odstranění výkladových pochybností se upřesňuje, že ustanovení odstavce 4 a 5 neplatí obecně, nýbrž jen v závislosti na formě nástupnické společnosti, jak plyne z dalších ustanovení zákona.

K bodu 28:

Navrhuje se v souladu s § 646 zákona o obchodních korporacích zakotvit, kvórum pro usnášeníschopnost členské schůze. Zdvojení úpravy se navrhuje z důvodu lepší orientace při práci s právním předpisem.

K bodu 29:

Jde o sjednocení terminologie s NOZ.

K bodu 30:

Ustanovení je třeba vypustit jako matoucí a je v rozporu s požadavky na rozhodnutí o přeměně. Z předcházejících ustanovení zákona plyne, že notářský zápis musí být pořízen o každém rozhodnutí o přeměně bez ohledu na to, zda přeměna byla schválena nebo nikoliv.

K bodu 31:

Navrhuje se zakotvit speciální pravidlo ve vztahu k akciovým společnostem s monistickou strukturou. Zprávu o přeměně by měla zpracovávat správní rada a nikoliv statutární orgán, kterým je v těchto typech akciových společností statutární ředitel.

K bodu 32:

Jde o promítnutí monistické struktury akciové společnosti podle zákona o obchodních korporacích.

K bodu 33:

Pro účely přezkoumání projektu přeměny se stejná povinnost stanoví již v § 115 odst. 1 ZPřem. Chyběla však pro jiné účely, např. vyhotovení posudku předvídaného v § 49b ZPřem, kde je jí přitom nezbytně třeba.

K bodu 34:

Dohoda podle odstavce 2 vesměs připadá v úvahu až po zápisu přeměny do obchodního rejstříku, zde ale již její stranou nemusí (a často ani nemůže) být jen osoba zúčastněná na přeměně, nýbrž nástupnická společnost (viz např. při fúzi splynutím).

K bodu 35:

Ustanovení odstavce 4 se přesouvá do samostatného ustanovení § 39a.

K bodu 36:

Jde o upřesnění terminologie. Stejná práva mohou vlastníci účastnických cenných papírů nabýt pouze v případě, že nástupnickou společností bude akciová společnost. Reflektuje se ustanovení NOZ o rozlišování cenných papírů a zaknihovaných cenných papírů.

K bodu 37:

Ustanovení se přesouvá z § 35 odst. 4. Zařazení na tomto místě totiž postrádá smyslu. Podle § 33 zákona se v Obchodním věstníku alespoň měsíc před valnou hromadou, která rozhodne o přeměně, musí zveřejnit projekt přeměny a upozornění pro věřitele na jejich práva podle § 35 - 39. Podle § 35 odst. 4 platí, že osoba zúčastněná na přeměně musí nejpozději do dne zveřejnění projektu oznámit zahájení přípravy přeměny poskytovateli podpory (pokud zákon nestanoví něco jiného). Povinnost provést zveřejnění, kterým bude upozorněno na práva věřitelů, tak ve vztahu k § 35 odst. 4 příliš nedává smysl.

K bodům 38 až 40:

Jde o sjednocení terminologie s NOZ.

K § 41 a 42:

Jde jednak o sjednocení terminologie s NOZ, jednak o promítnutí nové koncepce cenných papírů, zaknihovaných cenných papírů a imobilizovaných cenných papírů.

K bodu 43 a 44:

Jde o sjednocení terminologie s NOZ.

K bodu 45:

Jde o sjednocení terminologie s NOZ a promítnutí změny koncepce zastavení podílu v korporaci a v obchodní korporaci v NOZ a v zákoně o obchodních korporacích.

K bodu 46:

Jde o sjednocení terminologie s NOZ a promítnutí změny koncepce zastavení podílu v korporaci a v obchodní korporaci a cenných papírů v NOZ a v zákoně o obchodních korporacích. Nadále již neplatí zákaz násobného zastavení podílu ani cenného papíru, a proto je nutno vypustit dosavadní odstavec 1. NOZ ve vztahu k zastavení cenných papírů již nepoužívá pojmy „uschovatel“ a „opatrovatel“ jako dosavadní zákon o cenných papírech, ale jen pojem „schovatel“.

K bodu 47:

Opravuje se vadný odkaz.

K bodu 48:

V zákoně o přeměnách chyběla úprava vypořádání mezi zúčastněnými osobami pro případ, že nedocházelo k ocenění jmění při rozdělení sloučením. Navrženou úpravou se tento nedostatek odstraňuje, a to ve vazbě na upravené znění § 257 odst. 2.

K bodu 49:

Navržená změna právní úpravy práva na dorovnání, reflektuje novou právní úpravu práva na dorovnání obsaženou v § 390 ZOK. Dále se sjednocuje se terminologie v návaznosti na rozlišení pojmů „doba“ a „lhůta“ v NOZ.

K bodu 50:

Jde o upřesnění právní úpravy. Zastavení úročení při prodlení věřitele, na něž nově vkládaná věta odkazuje, musí platit i v tomto případě.

K bodu 51:

Předpoklad dobré víry se navrhuje vypustit, neboť presumpce dobré víry plyne obecně již z § 7 NOZ.

K bodu 52:

Jde o sjednocení terminologie se zákonem o obchodních korporacích.

K bodu 53:

Upřesňuje se, že výkonu práva na odprodej nebrání, jestliže společník či akcionář vykonal v nástupnické společnosti právo na výměnu. Jde o sjednocení terminologie

se zákonem o obchodních korporacích, který již nezná pojem „obchodní podíl“. Akcie je rovněž podílem na akciové společnosti, a proto není účelné tyto pojmy rozlišovat.

K bodu 54:

Upřesňuje se, že zákonná koncentrace se týká pouze návrhů, jejichž předmětem je rovněž jen odkupová povinnost, nikoliv jiných návrhů týkajících se téže přeměny (např. na náhradu škody, na dorovnání atd.).

K bodům 55 a 56:

Sjednocuje se terminologie s NOZ a zákonem o obchodních korporacích. Reflektuje se existence nového orgánu akciové společnosti - správní rady. V případě promlčení, jde o promlčecí lhůtu, nikoliv dobu. Právo na náhradu škody podle § 50 nelze podrobit režimu § 47, neboť u náhrady škody může být sice stejný základ pro uplatnění práva na náhradu škody, ale její konkrétní výše může být u každé oprávněné osoby jiná. V době vydání rozhodnutí soudu nebude moci být nijak zjištěna celková výše škody pro všechny oprávněné osoby, a proto ani není možno požadovat složení plnění pro všechny oprávněné do soudní úschovy.

K bodu 57:

Navrhuje se rozšířit důvody neplatnosti rozhodnutí o schválení přeměny. Důvodem neplatnosti projektu přeměny může být totiž i nedostatek formy. Ten by pak měl mít stejný právní režim, jako důvody spočívající v obsahu.

K bodu 58:

Zákon o obchodních korporacích již žádná pravidla o spojování řízení neobsahuje, a proto je třeba ustanovení odstavce 4 vypustit.

K bodu 59:

Dochází ke sjednocení terminologie s NOZ.

K bodům 60 a 61:

Výčet členů orgánů, kteří jsou aktivně legitimováni k podání návrhu podle § 52, je nutné rozšířit o členy správní rady s ohledem na připuštění monistického struktury akciové společnosti v zákoně o obchodních korporacích.

K bodu 62:

Odkaz na § 14 odst. 1 je nesprávný, neboť v něm žádné výjimky ze schválení projektu přeměny uvedeny nejsou.

K bodu 63

Skutečnost, že po zápisu přeměny nelze zrušit zápis o přeměně v obchodním rejstříku nebo určit neplatnost projektu přeměny, plyne již z § 175 odst. 2 NOZ. Úprava je duplicitní, a proto se navrhuje ji zde vypustit.

K bodu 64:

Úprava je činěna v návaznosti na terminologii zaváděnou NOZ.

K bodům 65, 66 a 70:

Právní úprava se dává do souladu s článkem 1 směrnice 2005/56/ES.

K bodu 67:

Definice zahraniční osoby je v rozporu s požadavky Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2005/56/ES ze dne 26. října 2005 o přeshraničních fúzích kapitálových společností. Podle čl. 1 se tato směrnice vztahuje na fúze kapitálových společností, které jsou založeny podle práva některého členského státu a mají sídlo, ústřední správu nebo hlavní provozovnu ve Společenství, pokud se alespoň dvě z nich řídí právními řády různých členských států. Musí tedy jít o osobu, která se řídí právem jiného členského státu, ale může mít sídlo ve stejném členském státě. Podle stávající úpravy stojí zcela mimo právo společnosti se sídlem v České republice, které mohly být do roku 2001 založeny podle práva cizího státu. Ty v současné době nesplňují ani definici české osoby podle odstavce 4, ani zahraniční osoby podle odstavce 3.

K bodům 68 a 69:

V odstavci 1 se sjednocuje terminologie. Zákon o přeměnách definuje vyhotovení, nikoliv vypracování projektu. V odstavcích 2 až 4 se sjednocuje hraniční určovatel s hraničním určovatelem podle odstavce 1. Zavedení jiného hraničního určovatele v odstavcích 2 až 4 činí text nesrozumitelným, když navíc určité části projektu přeshraniční přeměny se mohou řídit více právními řády.

K bodu 71:

Ustanovení se vypouští, protože představuje duplicitu k dosavadnímu ustanovení § 59l odst. 1 písm. c).

K bodu 72:

Úprava práva na odkup podílů na zápisu přeshraniční přeměny se uvádí do souladu s požadavky čl. 10 odst. 3 Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2005/56/ES ze dne 26. října 2005 o přeshraničních fúzích kapitálových společností a s § 59y odst. 1 písm. b).

K bodu 73:

Upřesňuje se terminologie ve vazbě na nový odstavec 4 v § 59r.

K bodům 74 a 75:

Sjednokuje se terminologie s terminologií NOZ.

K bodu 76:

Původní novela zákona o přeměnách zavedla právo odkupu v § 49a přímo ze zákona, a to je pro společníky společnosti s ručeným omezeným. Tato změna však nebyla promítnuta do § 59y. Tímto se tento nedostatek odstraňuje.

K bodu 77:

Doplňuje se chybějící druh notářského zápisu, při kterém rovněž notář nemůže odpovídat za soulad projektu přeměny s cizím právem.

K bodu 78:

To, že fúze může mít formu sloučení nebo splynutí, plyne již z § 178 odst. 1 NOZ. Nevypouští se však definice sloučení a splynutí, neboť je širší než v § 178 odst. 2 a 3. Její vypuštění by mohlo vyvolat zbytečné spekulace, zda se mění právní povaha sloučení a splynutí v zákoně o přeměnách obchodních společností a družstev.

K bodu 79:

Pravidla, že fúzovat mohou je právnické osoby stejných forem, ledaže zákon stanoví z tohoto pravidla výjimku, plyne již z § 181 NOZ, a proto je možné toto ustanovení vypustit.

K bodu 80:

Sjednokuje se terminologie v návaznosti na terminologii obsaženou v NOZ a v zákoně o obchodních korporacích a reflektuje se existence správní rady jako nového orgánu akciové společnosti.

K bodu 81:

Sjednokuje se terminologie v návaznosti na terminologii obsaženou v NOZ.

K bodu 82:

Promítá se existence nového orgánu v monistické struktuře akciové společnosti. Nelze vyloučit, že stanovy monistické akciové společnosti připustí účast zástupců zaměstnanců ve správní radě.

K bodu 83:

Promítá se změna terminologie plynoucí ze zákona o obchodních korporacích.

K bodu 84:

Odkaz na obdobné použití § 113 až 116 je nevhodný. Tato ustanovení lze aplikovat pouze přiměřeně.

K bodům 85 až 90:

Sjednokuje se terminologie s terminologií NOZ.

K bodům 91 a 92:

Jedná se o terminologickou změnu v návaznosti na NOZ.

K bodu 93:

Navrhuje se zakotvit logické pravidlo, které stanoví, že projekt fúze nemusí obsahovat údaje o výměnném poměru a o dni, od kterého vzniká právo společníků na podíl na zisku na veškeré případy, kdy nedochází k výměně podílů žádného společníka.

K bodu 94:

V nových odstavcích 3 a 4 se reaguje na skutečnost, že zákon o obchodních korporacích připouští, aby jeden společník vlastnil více podílů v jedné společnosti a na možnost, aby společnost s ručením omezeným na podíly emitovala kmenové listy.

K bodu 95:

Dochází ke sjednocení terminologie s terminologií zákona o obchodních korporacích. Dále se reaguje na skutečnost, že zákon o obchodních korporacích připouští, aby jeden společník vlastnil více podílů v jedné společnosti.

K bodu 96:

V § 89 odstavci 3 se upřesňuje, že nové vklady se nerozdělují podle poměrů dosavadních vkladů do základního kapitálu, nýbrž podílů společníků na dotčených společnostech. To odpovídá obecné úpravě práva společností, podle které nerozhoduje výše vkladu, nýbrž velikost podílu společníka, ale také zásadě, dle které přeměna nesmí způsobit pokles reálné hodnoty podílu, nikoliv vkladu společníka.

K bodu 97:

Reaguje na skutečnost, že zákon o obchodních korporacích nově umožňuje, aby při zvýšení základního kapitálu z vlastních zdrojů společnosti s ručením omezeným vznikly nové vklady. Tato možnost se však u fúzí (stejně jako dosud u akciové společnosti) vylučuje.

K bodu 98:

Ustanovení se upravuje v návaznosti na nový zákon o obchodních korporacích. Nově se totiž připouští, aby měl jeden společník více podílů, případně různé druhy podílů.

K bodu 99:

Sjednokuje se terminologie v návaznosti na rozlišení pojmů „doba“ a „lhůta“ v NOZ.

K bodu 100:

Dochází k odstranění chyby ve znění § 94 odst. 1 písm. b). Podle předvěti prvního odstavce jde o usnesení jakékoliv zúčastněné společnosti, ale v písm. b) se hovoří jen o účetní závěrce zanikající společnosti.

K bodu 101:

Dochází jednak k terminologickému upřesnění a jednak se zvláštní pravidla pro fúze rozšiřují i na situaci, kdy jediným společníkem zanikající společnosti je jiná zanikající společnost.

K bodu 102:

Dochází ke zpřesnění ustanovení.

K bodu 103:

V novém odstavci 5 se upřesňuje, že v případě, kdy se mění společenská smlouva nebo zakladatelská nástupnické společnosti, stačí souhlas nejvyššího orgánu nástupnické společnosti, neboť jediný společník zanikající společnosti projevil souhlas s fúzí již podpisem projektu fúze.

K bodům 104 až 107:

Sjednokuje se terminologie v návaznosti na terminologii obsaženou v NOZ.

K bodu 108:

V novém ustanovení § 99c se reaguje na skutečnost, že zákon o obchodních korporacích nově připouští, aby společnost s ručením omezeným emitovala na podíly kmenové listy.

K bodu 109:

Dochází ke sjednocení terminologie s NOZ ohledně pojmů lhůta a doba.

Reflektuje se existence nového orgánu akciové společnosti s monistickou strukturou – správní rady. NOZ již nerozlišuje podobu cenného papíru, ale odlišuje cenné papíry, zaknihované cenné papíry a imobilizované cenné papíry. To je nutné v zákoně o přeměnách obchodních společností a družstev zohlednit. Zákon o obchodních korporacích zase výslovně legalizuje situaci, kdy podíl v akciové společnosti inkorporován v cenném papíru nebo zaknihovaném cenném papíru. I když zákon o obchodních korporacích neukládá povinnou účast zaměstnanců v dozorčí nebo správní radě, nelze vyloučit, že ji upraví stanovy akciové společnosti, a proto na tuto situaci musí zákon i nadále pamatovat.

K bodu 110:

V souladu s právní úpravou na jiných místech zákona o přeměnách obchodních společností a družstev se upřesňuje, že prominutí povinnosti splatit emisní kurs je povinnou náležitostí projektu jen v případě, že jde o akcionáře zanikající společnosti.

K bodům 111 a 112:

Reflektuje se existence nového orgánu akciové společnosti s monistickou strukturou – správní rady. Přestože zákon o obchodních korporacích neupravuje povinnou účast zástupců zaměstnanců v dozorčí nebo správní radě, nelze vyloučit, že ji upraví stanovy.

K bodu 113:

Dochází ke sjednocení terminologie s terminologií zákona o obchodních korporacích a NOZ. NOZ již nerozlišuje podobu cenného papíru, ale odlišuje cenné papíry, zaknihované cenné papíry a imobilizované cenné papíry. Současně se promítá problematika kusových akcií bez jmenovité hodnoty.

K bodům 114 a 115:

Promítá se problematika kusových akcií bez jmenovité hodnoty.

K bodu 116:

Dochází ke sjednocení terminologie s NOZ ohledně pojmů lhůta a doba.

K bodu 117:

Dochází ke sjednocení terminologie s NOZ, který již nerozlišuje podobu cenného papíru.

K bodu 118:

Dochází ke sjednocení terminologie s NOZ, který již nerozlišuje podobu cenného papíru.

K bodům 119 až 121:

Promítá se problematika kusových akcií bez jmenovité hodnoty.

K bodům 122 až 124:

Promítá se problematika kusových akcií bez jmenovité hodnoty.

K bodu 125:

Povinnost odkoupit akcie zakotvuje i § 49a. Není důvodu, proč právě na právo takového odkupu by neměli být akcionáři upozorněni. Terminologie se dále uvádí do souladu s NOZ.

K bodu 126:

Dochází ke sjednocení terminologie s NOZ ohledně pojmů lhůta a doba.

K bodu 127:

Reflektuje se možnost vydávat kusové akcie bez jmenovité hodnoty zavedená zákonem o obchodních korporacích a zrušení rozlišování cenných papírů podle podoby v NOZ.

K bodu 128:

V souladu s předvětím § 124 se v písm. b) specifikuje, že jde jen o účetní závěrku nástupnické společnosti, nikoliv i zanikající společnosti.

K bodu 129:

Vzhledem k tomu, že mohou existovat i akcie bez jmenovité hodnoty, je vhodnější používat termín zvýšení základního kapitálu.

K bodu 130:

Reflektuje se možnost vydávat kusové akcie bez jmenovité hodnoty zavedená zákonem o obchodních korporacích a rozlišení pojmu lhůta a doba v NOZ.

K bodu 131:

Nadpis je nesprávný, neboť v tomto případě nedochází ke změně v působnosti v orgánech akciové společnosti.

K bodu 132:

Reflektuje se, že není možné změnit stanovy bez souhlasu akcionářů.

K bodu 13:

Reflektuje se skutečnost, že není možné změnit stanovy akciové společnosti bez souhlasu akcionářů. V tomto případě postačí souhlas akcionářů nástupnické společnosti, neboť jediný akcionář zanikající společnosti udělil souhlas již podpisem projektu fúze.

K bodu 134:

Dochází ke sjednocení terminologie s NOZ ohledně pojmů lhůta a doba a reflektuje se skutečnost, že NOZ již nerozlišuje cenné papíry podle podoby.

K bodům 135 a 136:

Reflektuje se skutečnost, že NOZ již nerozlišuje cenné papíry podle podoby. Pojem „listinné akcie“ nelze proto použít.

K bodu 137:

Dochází ke sjednocení terminologie s NOZ ohledně pojmů lhůta a doba. Reflektuje se skutečnost, že NOZ již nerozlišuje cenné papíry podle podoby. Pojem „listinné akcie“ nelze proto použít.

K bodu 138:

Dochází ke sjednocení terminologie s NOZ ohledně pojmů lhůta a doba.

K bodu 139:

Dochází ke sjednocení terminologie s NOZ ohledně pojmů lhůta a doba.

Reflektuje se skutečnost, že NOZ již nerozlišuje cenné papíry podle podoby. Pojem „listinné akcie“ nelze proto použít.

K bodu 140:

Dochází ke sjednocení terminologie s NOZ ohledně pojmů lhůta a doba.

Reflektuje se skutečnost, že NOZ již nerozlišuje cenné papíry podle podoby. Pojem „listinné akcie“ nelze proto použít.

K bodům 141 až 143:

Reflektuje se skutečnost, že NOZ již nerozlišuje cenné papíry podle podoby. Pojem „listinné akcie“ nelze proto použít.

K bodům 144 a 145:

Dochází ke sjednocení terminologie s NOZ ohledně pojmů lhůta a doba. Reflektuje se skutečnost, že NOZ již nerozlišuje podobu cenného papíru.

K bodu 146:

Terminologie se uvádí do souladu s NOZ.

K bodu 147:

Reflektuje se skutečnost, že NOZ již nerozlišuje podobu cenného papíru a to, že zákon o obchodních korporacích legalizuje stav, kdy akciová společnost nevydává akcii ani jako cenný papír ani jako zaknihovaný cenný papír.

K bodu 148:

Reaguje se na rozšíření možnosti imobilizovat akcie jako cenný papír.

K bodu 149:

Terminologie se uvádí do souladu s NOZ.

K bodu 150:

Ustanovení je nutné vypustit, neboť podle zákona o obchodních korporacích se již zakladatelská smlouva u akciové společnosti vůbec nevyžaduje.

K bodu 151:

Úprava jednak reaguje na změny v úpravě kapitálových společností v zákoně o obchodních korporacích, jednak doplňuje chybějící postup, kdy při fúzi sloučením nástupnická společnost nabude jinou právní formu. Současně se upravuje odkaz na § 380 a 381 vzhledem k navržené změně jejich obsahu a rozšiřuje se odkaz na nově vkládaný § 99c.

K bodům 152 a 153:

Řeší se v praxi sporná otázka, kdy se při fúzi sloučením společností různých právních forem v případě, že zanikající společnost s ručením omezeným má za jediného společníka akciovou společnost, vyžaduje nebo nevyžaduje schválení fúze sloučením nejvyššími orgány zúčastněných společností.

K bodu 154:

Návrh změny ustanovení reflektuje existenci nového orgánu akciové společnosti s monistickou strukturou – správní rady a upřesňují se odkazy. Sjednocuje se terminologie s NOZ a upřesňují se odkazy.

K bodu 155:

Zákon o přeměnách zatím neposkytoval žádnou ochranu pro akcionáře nástupnické společnosti, kteří nesouhlasili s tím, aby při fúzi sloučením nabyta nástupnická akciová společnost formu společnosti s ručením omezeným. Tímto se uvedená mezera v právní úpravě zaplňuje.

K bodu 156:

Ve vazbě na změny v § 159 je nezbytné změnit i § 160.

K bodu 157:

Promítají se změny vyvolané úpravou § 159.

K bodu 158:

Zohledňuje se skutečnost, že NOZ již nezná pojem „listinný cenný papír“, neboť podle tam zvolené koncepce, je každý cenný papír listinou.

K bodům 159 a 160:

Reflektují se změny vyvolané změnou koncepce cenných papírů v NOZ.

K bodu 161:

Zohledňují se dopady změn obsažených v § 159.

K bodu 162:

Terminologie se přizpůsobuje zákonu o obchodních korporacích.

K bodu 163:

Zanikající společnost nemůže mít povinnost zaplatit vypořádací podíl, neboť ten se vyplácí až po zápisu fúze do obchodního rejstříku. Z ustanovení § 28 písm. d) plyne, že návrh na jmenování znalce podává zanikající společnost. Může se však stát, že odměnu znalci bude platit až nástupnická společnost, bude-li znalecký posudek vyhotoven až po zápisu fúze do obchodního rejstříku. Je proto třeba poslední větu v § 164 odst. 1 vypustit.

K bodu 164:

Zohledňují se dopady změn obsažených v § 159 a dochází ke sjednocení terminologie s NOZ ohledně pojmů lhůta a doba.

K bodům 165 a 167:

Zohledňuje se terminologie nového zákona o obchodních korporacích.

K bodu 166:

Dochází ke sjednocení terminologie s NOZ ohledně pojmů lhůta a doba.

K bodu 168:

Z předvěti § 172 plyne, že schválení má podléhat, nejen konečná účetní závěrka zanikajícího družstva, ale každého zúčastněného družstva, tedy i konečné účetní závěrky nástupnického družstva při fúzi sloučením.

K bodu 169:

V úpravě družstev dosud chybělo řešení situace, jestliže rozhodný den následoval po vyhotovení projektu fúze. Navrhuje se použít stejný koncept, jaký se prosadil v právní úpravě fúze společnosti s ručením omezeným (§ 95b odst. 4 ZPřem) či akciové společnosti (§ 130 ZPřem).

K bodům 170 a 171:

Zákon o obchodních korporacích zavedl zvláštní typ družstva – sociální družstvo. Jeho členům je třeba poskytnout zvýšenou právní ochranu stejně jako členům bytových družstev.

K bodu 171:

Navrhuje se pro přeshraniční fúze doplnit stejný režim, který se uplatňuje u vnitrostátních fúzí a který výslovně zakotvila i úprava přeshraničních rozdělení.

K bodu 173:

Ustanovení odstavce 3 je duplicitní. Stejný závěr plyne již z obecného ustanovení § 59p odst. 1 ZPřem.

K bodu 174:

Upřesňuje se, že požadavky týkající se projektu přeshraniční fúze se týkají pouze fúzí korporací ve smyslu § 181, nikoliv i osobních společností.

K bodu 175:

Reflektuje se existence nového orgánu akciové společnosti s monistickou strukturou – správní rady.

K bodu 176:

Dochází ke sjednocení terminologie s NOZ ohledně pojmů lhůta a doba.

K bodu 177:

Dochází ke sjednocení terminologie s NOZ, který používá termín obchodní závod.

K bodům 178 až 181:

Reflektuje se existence nového orgánu akciové společnosti s monistickou strukturou – správní rady a dále skutečnost, že zákon o obchodních korporacích zrušil povinnou účast zástupců zaměstnanců v dozorčí radě akciové společnosti.

K bodu 182:

Jde o promítnutí terminologie NOZ.

K bodu 183:

Dochází ke sjednocení terminologie s NOZ ohledně pojmu právní jednání a promítá se do zákona o přeměnách koncept zdánlivosti právního jednání.

K bodům 184, 185 a 196:

Dochází ke sjednocení terminologie s NOZ ohledně pojmů lhůta a doba.

K bodům 186, 187, 191 až 195:

Reflektuje se existence nového orgánu akciové společnosti s monistickou strukturou – správní rady.

K bodům 188, 189, 190, 191, a 199:

Dochází ke sjednocení terminologie s NOZ ohledně pojmů lhůta a doba.

K bodu 197:

Reflektuje se skutečnost, že zákon o obchodních korporacích zrušil povinnou účast zástupců zaměstnanců v dozorčí radě.

K bodu 198:

Opravuje se chyba předchozí novelizace zákona. Při rozštěpení jsou nové společnosti vždy nejméně dvě, naopak při odštěpení je třeba hovořit o nové či nových, neboť nástupnickou může být i jen jedna společnost.

K bodům 200 až 205:

Dochází ke sjednocení terminologie s NOZ. Reflektuje se existence nového orgánu akciové společnosti s monistickou strukturou – správní rady.

K bodu 206:

V zákoně chyběla úprava vzniku práva společníků na doplatek při rozdělení sloučením ve vztahu ke společníkům nebo členům nástupnické společnosti. Navrženou úpravou se tento nedostatek odstraňuje.

K bodu 207:

Reflektuje se existence nového orgánu akciové společnosti s monistickou strukturou – správní rady.

K bodu 208:

U fúze kapitálových společností je v § 73 odst. 4 uložena povinnost předat posudek na ocenění jmění všem zúčastněným společnostem. Stejnou povinnost je třeba uložit i při rozdělení, neboť pro jiný postup není žádný věcný důvod.

K bodu 209:

Dochází ke sjednocení terminologie se zákonem o obchodních korporacích.

K bodu 210:

Dochází ke sjednocení terminologie s NOZ a do odstavce 1 se doplňuje ručení družstev, které zde není omylem uvedeno. V původním odstavci 2 se nepřesně uvádělo, že v případech, kdy se neoceňuje jmění, ruší nástupnické společnosti do výše vlastního kapitálu. K tomu však může dojít jen při rozdělení sloučení, kdy nástupnická společnost má již vlastní kapitál před rozhodným dnem. Ručení musí být proto vázáno jen na částku rozdílu ve vlastních kapitálech, což je obdoba ocenění přecházejícího jmění. V odstavci 1 je kromě toho nutno výslovně zakotvit, že se nepoužijí modifikace uvedené v § 75 odst. 2 ZPřem, neboť by tím docházelo k poškozování věřitelů.

K bodům 211, 212, 213 a 216:

Terminologie se uvádí do souladu s terminologií NOZ.

K bodům 219 až 215:

Terminologie se uvádí do souladu s terminologií NOZ. Změna v odstavci 2 navazuje na upravenou dikci § 257 odst. 2 ZPřem.

K bodu 216:

Reflektuje se skutečnost, že zákon o obchodních korporacích umožňuje vydávat akcie bez jmenovité hodnoty.

K bodu 217:

Odstraňuje se vnitřní rozpor v zákoně. Ve všech ostatních případech se konečná účetní závěrka překládá ke schválení, předchází-li den vyhotovení projektu fúze rozhodný den. Den, kdy se schvaluje přeměna, je irelevantní. Navrženou úpravou se tento rozpor odstraňuje.

K bodu 219:

Dochází ke sjednocení terminologie s NOZ ohledně pojmů lhůta a doba.

K bodům 220 a 221:

Jedná se o reakci na novou terminologii, a to jak na terminologii NOZ a zákona o obchodních korporacích.

K bodům 222 a 223:

Sjednocuje se terminologie s terminologií NOZ.

K bodu 224:

Dochází k upřesnění právní úpravy, neboť stejná situace může nastat, bude-li nástupnická společnost při fúzi sloučením měnit svou právní formu.

K bodům 225 až 229:

Terminologie se uvádí do souladu s terminologií zákona o obchodních korporacích. Dále se reflektuje skutečnost, že zákon o obchodních korporacích umožňuje, aby jedna osoba vlastnila více podílů v jedné společnosti s ručením omezeným a možnost emitovat na podíl ve společnosti s ručením omezeným kmenový list.

K bodům 230 až 232:

Terminologie se uvádí do souladu s terminologií zákona o obchodních korporacích a NOZ. Dále se reflektuje skutečnost, že zákon o obchodních korporacích umožňuje, aby jedna osoba vlastnila více podílů v jedné společnosti s ručením omezeným.

K bodu 233:

Reflektuje se skutečnost, že zákon o obchodních korporacích umožňuje, aby jedna osoba vlastnila více podílů v jedné společnosti s ručením omezeným a tedy i při zvýšení základního kapitálu z vlastních zdrojů rozdělit nové podíly. To se však stejně jako u akciové společnosti nechce při rozdělení připustit.

K bodu 234:

Reflektuje se skutečnost, že společník v s.r.o. může mít více druhů podílu.

K bodu 235:

Dochází ke sjednocení terminologie s NOZ ohledně pojmů lhůta a doba.

K bodu 236:

Upřesňuje se právní úprava, neboť znalecká zpráva o rozdělení se může vyžadovat i jen u některých (ne všech) zúčastněných společností.

K bodu 237:

Upřesňuje se právní úprava. Z předvěti § 286 plyne, že konečná účetní závěrka se má schvalovat ve všech zúčastněných společnostech, nejen zanikající nebo rozdělované společnosti.

K bodu 238:

Podle nové koncepce věci v NOZ je i podíl na společnosti s ručením omezeným předmětem vlastnického práva. Podíl musí proto patřit jedinému společníkovi vlastnickým právem, nestačí jeho držba. Rovněž zde byl neodůvodněný rozdíl mezi úpravou fúzí sloučením v § 95b a rozdělení sloučením v § 287b. Možnost, aby společníkům nástupnické společnosti nebylo předkládáno ke schválení rozdělení, je nezbytné připustit jen v případě, že nedochází ke změně společenské smlouvy nebo zakladatelské listiny, neboť jinak v rozporu s principy zákona o obchodních korporacích rozhodují o změně zakladatelského právního jednání jednatele. Mění-li se společenská smlouva nebo zakladatelská listina nástupnické společnosti, postačí souhlas nejvyššího orgánu nástupnické společnosti, neboť všichni společníci zanikající nebo rozdělované společnosti projevíli souhlas s rozdělením již podpisem projektu rozdělení.

K bodům 239 až 242:

Dochází ke sjednocení terminologie s NOZ ohledně pojmů lhůta a doba a sjednocení terminologie se zákonem o obchodních korporacích.

K bodu 243:

Dochází ke sjednocení terminologie se zákonem o obchodních korporacích a k rozšíření odkazu na nově vkládaný § 99c, které je nezbytné aplikovat i na rozdělení.

K bodu 244:

Dochází ke sjednocení terminologie s NOZ ohledně pojmů lhůta a doba.

Reflektuje se existence nového orgánu akciové společnosti s monistickou strukturou – správní rady. NOZ již nerozlišuje podobu cenného papíru, ale odlišuje cenné papíry, zaknihované cenné papíry a imobilizované cenné papíry. To je nutné v zákoně o přeměnách obchodních společností a družstev zohlednit. Zákon o obchodních korporacích zase výslovně legalizuje situaci, kdy podíl v akciové společnosti inkorporován v cenném papíru nebo zaknihovaném cenném papíru. I když zákon o obchodních korporacích neukládá povinnou účast zaměstnanců v dozorčí nebo správní radě, nelze vyloučit, že ji upraví stanovy akciové společnosti, a proto na tuto situaci musí zákon i nadále pamatovat.

K bodům 245 a 246:

Reflektuje se existence nového orgánu akciové společnosti s monistickou strukturou – správní rady.

K bodům 247 a 249:

Povinnost odkoupit akcie zakotvuje i § 49a. Není důvodu, proč právě na právo takového odkupu by neměli být akcionáři upozorněni.

Na rozdíl od § 118 zákon o přeměnách nevyžaduje v § 289 publikovat upozornění pro oprávněné akcionáře, že mohou vyžadovat svolání valné hromady, nemusí-li jim být předložen projekt rozdělení ke schválení. Úprava navazuje na nově vkládaný odstavce 5 do paragrafu 306a.

Terminologie se uvádí do souladu s NOZ.

K bodu 248:

Jde o změnu terminologie a upřesnění ustanovení.

K bodu 250:

Reflektuje se možnost vydávat kusové akcie bez jmenovité hodnoty zavedená zákonem o obchodních korporacích a zrušení rozlišování cenných papírů podle podoby v NOZ.

K bodu 251:

V souladu s předvětím § 303 se v písm. b) specifikuje, že jde jen o účetní závěrku nástupnické společnosti, nikoliv i zanikající společnosti.

K bodům 252 až 255:

Vzhledem k tomu, že mohou existovat i akcie bez jmenovité hodnoty, je vhodnější používat termín zvýšení základního kapitálu, resp. snížení základního kapitálu. Dochází ke sjednocení terminologie s NOZ ohledně pojmů lhůta a doba.

K bodům 256 a 257:

Na rozdíl od fúzí zákon o přeměnách u rozdělení akciové společnosti nezakládá právo akcionářů vynutit si svolání valné hromady v případě, že nemusí být valné hromadě předložen ke schválení projekt rozdělení sloučením. To je neodůvodněný zásah do práv akcionářů. Navrhuje se proto jim tuto možnost poskytnout. Dále se reflektuje skutečnost, že není možné změnit stanovy akciové společnosti bez souhlasu akcionářů. V tomto případě postačí souhlas akcionářů nástupnické společnosti, jejíž stanovy se mají měnit, neboť všichni akcionáři zanikající společnosti udělili souhlas s rozdělením již podpisem projektu rozdělení.

K bodu 258:

Znění § 308 odst. 2 písm. a) se uvádí do souladu s § 318 a 318a, z nichž plyne, že v případě, že nástupnickou společností je společnost s ručením omezeným, nemá akcionář právo odprodat akcie, ale vystoupit z nástupnické společnosti. Terminologie se uvádí do souladu s NOZ.

K bodu 259:

Ustanovení se upřesňuje.

K bodu 260:

Ustanovení odstavce 1 je nutné vypustit, neboť podle zákona o obchodních korporacích se již zakladatelská smlouva ani zakladatelská listina u akciové společnosti vůbec nevyžaduje.

K bodu 261:

Úprava jednak reaguje na změny v úpravě kapitálových společností v zákoně o obchodních korporacích, jednak doplňují chybějící postup v případě, kdy při rozdělení sloučením nástupnická společnost nabude jinou právní formu. Současně se upravuje odkaz na § 380 a 381 vzhledem k navržené změně jejich obsahu.

K bodu 262:

Řeší se v praxi sporná otázka, kdy se při rozdělení sloučením společností různých právních forem, které vlastní všechny obchodní podíly zanikající nebo rozdělované společnosti s ručením omezeným, nevyžaduje nebo vyžaduje schválení rozdělení sloučením nejvyššími orgány zúčastněných společností.

K bodu 263:

Řeší se v praxi sporná otázka, kdy se při rozdělení sloučením společností různých právních forem, které vlastní všechny akcie zanikající nebo rozdělované akciové společnosti, nevyžaduje nebo vyžaduje schválení rozdělení sloučením nejvyššími orgány zúčastněných společností.

K bodu 264:

Reflektuje se existence nového orgánu akciové společnosti s monistickou strukturou – správní rady a sjednocuje se terminologie s NOZ a zákonem o obchodních korporacích.

K bodu 265:

Jedná se o reakci na změnu terminologie.

K bodům 266 až 268:

Zákon o přeměnách zatím neposkytoval žádnou ochranu pro akcionáře nástupnické společnosti, kteří nesouhlasili s tím, aby při fúzi sloučením nabyta nástupnická akciová společnost formu společnosti s ručením omezeným. Tímto se uvedená mezera v právní úpravě zaplňuje. Upřesňují se odkazy, jejichž aplikace vyvolávala výkladové potíže. Rovněž se upřesňuje, která nástupnické společnost vyplácí vypořádací podíl a jak se určí jeho výše, jakož i přechod povinnosti zaplatit odměnu znalci a náhradu nákladů za zpracování znaleckého posudku, neboť to nebylo jen cestou odkazu na aplikaci ustanovení o rozdělení sloučením dobře řešitelné.

K bodům 269 a 270:

Upřesňuje se terminologie a odkazy, jejichž aplikace vyvolávala výkladové potíže.

K bodům 271 a 273:

Dochází ke sjednocení terminologie s NOZ ohledně pojmů lhůta a doba.

K bodu 272:

Dochází ke sjednocení terminologie s novým zákonem o obchodních korporacích.

K bodu 274:

Dochází ke sjednocení terminologie s novým zákonem o obchodních korporacích.

K bodu 275:

Dochází k upřesnění ustanovení.

K bodu 276:

Z předvěti § 327 plyne, že schválení má podléhat konečná účetní závěrka nástupnického družstva, nikoliv zanikajícího.

K bodu 277:

V úpravě družstev dosud chybělo řešení situace, jestliže rozhodný den následoval po vyhotovení projektu rozdělení. Navrhuje se použít stejný koncept, jaký se prosadil v právní úpravě rozdělení společnosti s ručením omezeným (§ 287b odst. 4 ZPřem) či akciové společnosti (§ 306a odst. 4 ZPřem).

K bodu 278:

Zákon o obchodních korporacích zavedl zvláštní typ družstva – sociální družstvo. Jeho členům je třeba poskytnout zvýšenou právní ochranu stejně jako členům bytových družstev.

K bodu 279:

Dochází k upřesnění ustanovení.

K bodu 280:

Reflektuje se existence nového orgánu akciové společnosti s monistickou strukturou – správní rady.

K bodům 281 a 282:

Dochází ke sjednocení terminologie s NOZ ohledně pojmů lhůta a doba.

K bodu 283:

Podle § 173 odst. 1 NOZ se při přeměně zrušuje právnická osoba přímo ze zákona dnem účinnosti přeměny. Z toho plyne, že v souvislosti s přeměnou se o zrušení společnosti nerozhoduje, a proto je třeba tuto povinnost ze zákona vypustit. Rovněž tak je třeba vypustit rozhodování o převodu práv a povinností z pracovněprávních vztahů, neboť k tomu dojde přímo ze zákona.

K bodu 284:

Reflektuje se skutečnost, že zákon o obchodních korporacích připouští akcie bez jmenovité hodnoty a sjednocuje se terminologie s tímto zákonem.

K bodu 285:

Dochází ke sjednocení terminologie s NOZ ohledně pojmů lhůta a doba.

K bodu 286:

Aplikace odkazovaných ustanovení může být jen přiměřená, při obdobné aplikaci vznikají obtížně neřešitelné problémy.

K bodu 287:

Upřesňuje se terminologie. Schvaluje se převod jmění jako takový, nejen projekt. Převod jmění nepodléhá schválení jen u dané právnické osoby, u zanikající společnosti musí být převod jmění vždy schválen jejím nejvyšším orgánem.

K bodu 288:

Podle § 173 odst. 1 NOZ se při přeměně zrušuje právnická osoba přímo ze zákona dnem účinnosti přeměny. Z toho plyne, že v souvislosti s přeměnou se o zrušení společnosti nerozhoduje, a proto je třeba tuto povinnost ze zákona vypustit.

K bodům 289 a 290:

Reaguje se na výslovnou úpravu NOZ (§ 515), že lze vydávat i cenné papíry zákonem neupravené. Je proto třeba oprostít se od konkrétního výčtu cenných papírů. Dále se reaguje na skutečnost, že zaknihovaný cenný papír není cenným papírem.

K bodům 291, 292, 293 a 278:

Dochází ke sjednocení terminologie s NOZ ohledně pojmů lhůta a doba.

K bodům 294 až 300:

Reflektuje se existence nového orgánu akciové společnosti s monistickou strukturou – správní rady. Reflektuje se nová terminologie NOZ, jakož i nové pojetí cenných papírů, zaknihovaných cenných papírů a imobilizovaných cenných papírů v NOZ.

K bodu 301:

Reflektuje se existence nového orgánu akciové společnosti s monistickou strukturou – správní rady.

K bodům 302 a 303:

Dochází ke sjednocení terminologie s NOZ a zákonem o obchodních korporacích.

K bodu 305:

Důvodem navrhované změny je fakt, že zákon o auditorech (zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech) nestanoví povinnost účetní jednotce mít účetní závěrku ověřenu auditorem.

Povinnost ověřovat účetní závěrku auditorem je obecně stanovena v § 20 zákona o účetnictví (zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví), popřípadě v jiných právních předpisech, které vymezují specifické požadavky na subjekty, které spadají do gesce takového právního předpisu.

K bodům 304, 306 a 307:

Dochází ke sjednocení terminologie uvnitř zákona o přeměnách obchodních společností a družstev.

K bodům 308 a 309:

Reflektuje se existence nového orgánu akciové společnosti s monistickou strukturou – správní rady.

K bodům 310 a 311:

Dochází ke sjednocení terminologie s NOZ ohledně pojmů lhůta a doba.

K bodu 312:

Dochází ke sjednocení terminologie s NOZ.

K bodu 313:

Dochází k vypuštění slova, které do textu nepatří.

K bodu 314:

Dochází ke sjednocení terminologie s NOZ ohledně pojmů lhůta a doba. Vylučuje se použití ustanovení zákona o obchodních korporacích, jehož aplikace na přeměny by vyvolala zbytečné komplikace.

K bodu 315:

Je nezbytné doplnit důsledky vystoupení společníka na situaci po zápisu změny právní formy do obchodního rejstříku. Ze znění současné právní úpravy plynou tyto důsledky jen složitým výkladem.

K bodu 316:

Reaguje se na výslovnou úpravu NOZ (§ 515), že lze vydávat i cenné papíry zákonem neupravené. Je proto třeba oprostit se od konkrétního výčtu cenných papírů. Dále se reaguje na skutečnost, že zaknihovaný cenný papír není cenným papírem.

K bodu 317:

Reaguje se na výslovnou úpravu NOZ (§ 515), že lze vydávat i cenné papíry zákonem neupravené. Je proto třeba oprostit se od konkrétního výčtu cenných papírů. Dále se reaguje na skutečnost, že zaknihovaný cenný papír není cenným papírem.

K bodu 318:

Upřesňují se odkazy na ustanovení, jejichž aplikace v praxi vyvolávala výkladové problémy.

K bodu 319:

Zákon o obchodních korporacích zavedl zvláštní typ družstva – sociální družstvo. Jeho členům je třeba poskytnout zvýšenou právní ochranu stejně jako členům bytových družstev.

K bodu 320:

Terminologie se sjednocuje s NOZ. Navíc se upřesňuje, že dokument předkládaný notáři musí splňovat požadavky stanovené českým právem pouze co do svého obsahu, nikoliv též formy. Při jiném výkladu by uvedená povinnost nebyla splnitelná (zahraniční orgán nemůže naplnit požadavky tuzemského práva, pokud jde o formu veřejné listiny).

K bodu 321:

Navrženou úpravou se zrušuje povinnost sestavovat mezitímní účetní závěrku ke dni, k němuž byl vyhotoven projekt přemístění sídla do zahraničí. Důvodem je skutečnost, že tato účetní závěrka nemá žádnou právní relevanci a zákon ani nevyžaduje, aby projekt přemístění sídla do zahraničí určoval den, k němuž byl tento projekt vyhotoven. Šlo tedy o zbytečnou administrativní zátěž.

K bodům 322 a 324:

Dochází ke sjednocení terminologie s NOZ ohledně pojmů lhůta a doba.

K bodu 323:

Dochází ke sjednocení terminologie s NOZ a odstraňuje se nesprávný odkaz.

K části šedesáté sedmé - změna zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu

K bodům 1 až 6:

Dochází ke změně právní terminologie v návaznosti na zavedení nové právní terminologie při rekodifikaci soukromého práva a k reakci na změnu koncepce jednání za právnickou osobu. NOZ stanoví, že i člen statutárního orgánu je zástupce právnické osoby.

K části šedesáté osmé - změna zákona o Policii České republiky

K bodu 1 (§ 24 odst. 2):

Změna se činí v návaznosti na změnu koncepce týkající se zbavování a omezování způsobilosti k právním úkonům (nově svéprávnosti) v NOZ, kdy napříště již není možné zbavovat způsobilosti k právním úkonům. Zároveň dochází ke změně terminologie v závislosti na NOZ.

K bodu 2 (§ 24 odst. 2):

V ustanovení § 24 odst. 2 chybí možnost Policie ČR vyrozumět opatrovníka nezletilé osoby. V odůvodněných případech je totiž nezletilému kromě zákonného zástupce ustanoven také opatrovník podle § 943 a násl. NOZ. Jedná se především o situace, kdy hrozí střet zájmů dítěte na straně jedné a zákonného zástupce na straně druhé nebo pokud zákonný zástupce nehájí dostatečně zájmy dítěte. Je zřejmé, že v těchto případech není vhodné vyrozumívat zákonného zástupce nezletilého, nýbrž spíše jeho opatrovníka.

K bodu 3 (§ 26 odst. 4):

Viz odůvodnění k bodu 2.

K bodům 4 až 7 (§ 44, § 46 a 47):

Jedná se o legislativní změnu vyvolanou harmonizací základního procesního předpisu upravujícího řízení před soudy v civilních věcech, občanského soudního řádu, s NOZ, zákonem o obchodních korporacích a zákonem o mezinárodním právu soukromém. V rámci harmonizace došlo k rozdělení civilního soudního řízení, které bylo dosud upraveno v jednom procesním předpise, do předpisů dvou, a to do občanského soudního řádu upravujícího pouze řízení sporné, a do zákona o zvláštních řízeních soudních, který upravuje řízení nesporná a jiná zvláštní řízení.

V zákoně o zvláštních řízeních soudních bude zároveň upraveno předběžné opatření proti domácímu násilí, které bylo dosud upraveno v § 76b občanského soudního řádu účinného do 31. 12. 2013. Z uvedeného důvodu je tak nutné provést legislativní změnu § 44 a § 46 zákona o Policii České republiky, které v normativním textu odkazují na občanský soudní řád.

K bodům 8 a 10:

Změna se činí v návaznosti na změnu koncepce týkající se zbavování a omezování způsobilosti k právním úkonům (nově svéprávnosti) v NOZ, kdy napříště již není možné zbavovat způsobilosti k právním úkonům.

K bodu 9 (§ 63 odst. 6):

Jedná se o legislativně-technickou změnu bezprostředně související s přijetím NOZ. Na základě § 62 NOZ jmenuje soud v rozhodnutí o omezení svéprávnosti člověku opatrovníka. Proto v případě, kdy je podle § 63 odst. 6 zákona o Policii ČR pohřešována osoba s omezenou svéprávností, je nutné vyrozumívat jejího opatrovníka (nikoliv zákonného zástupce).

K bodům 11 a 12 (§ 95 odst. 1, 3 a 5):

Jedná se o legislativně-technickou změnu bezprostředně související s přijetím nového občanského zákoníku. V souvislosti s nahrazením dosavadního pojmu „odpovědnost

za škodu“ pojmem „povinnost nahradit škodu“ je nutné promítnout tuto změnu také do zákona o Policii ČR.

K bodu 13 (§ 95 odst. 4):

Jedná se o legislativně-technickou změnu bezprostředně související s přijetím NOZ, který ruší specifické stanovení o odpovědnosti za škodu na zdraví v některých zvláštních případech.

K části šedesáté deváté - změna zákona o pojišťovnictví

K bodům 1, 2, 4 až 13, 15 až 18, 20 až 30 a 33 až 35:

Návrh je reakcí na změny provedené NOZ a zákonem o obchodních korporacích.

K bodům 14 a 19:

Jedná se o reakci na možnost, aby členem statutárního, či kontrolního orgánu byla právnická osoba.

K bodu 3:

Návrh je reakcí na nepřevzetí § 10a a 10b zákona č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním, do zákona o mezinárodním právu soukromém. Jedná se o implementaci čl. 13 bod 13. a 14. směrnice 2009/138/ES Solventnost II.

K bodu 31:

Navrhovaná úprava by měla zajistit právo oprávněné osobě, která není stranou smlouvy o pojištění, nahlížet do likvidačního spisu a činit si z něj opisy či požadovat kopie dokumentů za případnou úhradu vynaložených nákladů. V současné době pojišťovny odmítají seznamovat oprávněné osoby s dokumenty, na nichž zakládají své rozhodnutí o právním základu nároku na pojistné plnění či jeho výši.

K bodu 32:

Jde o implementaci směrnice 2009/138/ES Solventnost II.

K části sedmdesáté - změna zákona o finančním zajištění

Jedná se o legislativně technické změny, jejichž cílem je upravit stávající terminologii a sjednotit ji tak s terminologií zaváděnou v souvislosti s rekodifikací soukromého práva.

K části sedmdesáté první - změna zákona o zdravotních službách

Změna v § 38 odst. 1 písm. a) je vyvolána harmonizací základního procesního předpisu upravujícího řízení před soudy v civilních věcech, občanského soudního řádu, s NOZ, zákonem o obchodních korporacích a zákonem o mezinárodním právu soukromém. V rámci harmonizace došlo k rozdělení civilního soudního řízení, které bylo dosud upraveno v jednom procesním předpise, do předpisů dvou, a to do občanského soudního řádu upravujícího pouze řízení sporné, a do zákona o zvláštních řízeních soudních, který upravuje řízení nesporná a jiná zvláštní řízení.

Vyšetření zdravotního stavu mohlo být rozhodnutím soudu nařízeno v řízení o způsobilosti k právním úkonům podle občanského soudního řádu účinného do 31. 12. 2013. Řízení o způsobilosti k právním úkonům bylo upraveno v § 186 až § 191 občanského soudního řádu účinného do 31. 12. 2013. V rámci výše uvedené harmonizace je toto řízení nově upraveno v zákoně o zvláštních řízeních soudních. Z uvedeného důvodu je tak nutné provést legislativní změnu § 38 zákona o zdravotních službách, který v normativním textu odkazuje na občanský soudní řád.

Změna v § 71 odst. 3 písm. o) a odst. 4 písm. p) se činí na základě změny koncepce osvojení podle NOZ, dle které do budoucna bude možné osvojit nejen nezletilého, ale také zletilého.

K části sedmdesáté druhé - účinnost

Účinnost všech změn navazujících na NOZ v ostatních právních předpisech musí nastat ke stejnému dni, jako u NOZ.

V Praze dne 27. února 2013

RNDr. Petr Nečas, v. r.
předseda vlády

JUDr. Pavel Blažek, Ph.D., v. r.
ministr spravedlnosti